

รายงานการประชุมวุฒิสภา
ครั้งที่ ๖/๒๕๕๓ (สามัญ) ชุดที่ ๑
วันอังคารที่ ๗ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๓
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
เริ่มประชุมเวลา ๑๔.๑๐ นาฬิกา

พระยาอัครราชทูตคีรี วรประธานวุฒิสภา ทำการแทนประธานวุฒิสภา : วันนั้น มีสมาชิกมาประชุม ๑๗ คน ครบองค์ประชุมแต่เจ้าข้าขอเปิดการประชุม ระเบียบวาระ ๓) เรื่องที่ประธานจะแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

๑. ได้รับหนังสือจากนายกรัฐมนตรีแจ้งว่า รัฐบาลได้ดำเนินการลงนาม ความตกลงว่าด้วยความช่วยเหลือทางการเงินระหว่างประเทศไทย กับสหรัฐอเมริกา โดยผู้รักษาการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และเอกอัครราชทูตอเมริกันเป็นผู้ลงนาม ณ ทำเนียบรัฐบาลในวันที่ ๓๗ ตุลาคม ศกนี้ และได้นำความ กราบบังคมทูลพระเจ้าบรมวงศ์เธอฯ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ทรงทราบแล้ว จึงขอให้เสนอวุฒิสภาเพื่อทราบต่อไป ดังสำเนานี้ทุกประการความตกลงที่ได้แจกแก่ท่านสมาชิกแล้ว

(สำเนา)

วันที่ ๒๗๖๕/๒๕๕๓ วันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๓

สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

ลับ-ด่วนมาก

ที่ ผ. ๕๒๓๓/๒๕๕๓

สำนักนายกรัฐมนตรี

๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๓

เรื่อง ความตกลงว่าด้วยความช่วยเหลือทางการเงินระหว่างประเทศไทย กับสหรัฐอเมริกา

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

เรียน ประธานวุฒิสภา

ด้วยรัฐบาลได้ดำเนินการลงนามความตกลง ว่าด้วยความช่วยเหลือ
ทางการทหารระหว่างประเทศไทยกับสหรัฐอเมริกา โดยผู้รักษาการแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และเอกอัครราชทูตอเมริกันเป็น
ผู้ลงนาม ณ ทำเนียบรัฐบาล ในวันที่ ๑๗ ตุลาคม ค.ศ. และได้นำความ
กราบบังคมทูลพระเจ้าบรมวงศ์เธอฯ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ทรงทราบ
แล้ว จึงบันทึกและความตกลงที่ได้แนบมาพร้อม

จึงเรียนมาเพื่อได้โปรดนำเสนอมติวุฒิสภาทราบต่อไปเป็นการประชุมลับ
ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) จอมพล ป. พิบูลสงคราม
(จอมพล ป. พิบูลสงคราม)
นายกรัฐมนตรี

กรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.

บันทึก

เรื่อง การทำความตกลงว่าด้วยความช่วยเหลือทางการทหาร
ระหว่าง

รัฐบาลแห่งประเทศไทย กับ รัฐบาลสหรัฐอเมริกา

ด้วยปรากฏว่านับตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่สองได้สิ้นสุดลงเป็นต้นมา
จนบัดนี้ สถานการณ์ของโลกโดยทั่วไปและโดยเฉพาะอย่างยิ่งในทวีปเอเชีย
และในประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงของเรา หากได้อยู่ในภาวะแห่งสันติ ความ
สงบ และความผาสุกดังที่เราได้พากันหวังอยู่โดยทั่วไปไม่ ตรงกันข้ามกลับ

LIRT

ปรากฏว่า ได้มีเหตุการณ์ ไม่สงบจนเป็นถึงไม่พึงปรารถนาเกิดขึ้นอยู่เรื่อย ๆ มีการปะทะและการสู้รบกันด้วยกำลังอาวุธ มีการรุกรานของผู้มีกำลังมาก ต่อผู้มีกำลังน้อยจนถึงกับสหประชาชาติต้องใช้กำลังทหารของสหประชาชาติ เข้ามานับการปราบปราม การปะทะและการสู้รบกันด้วยกำลังอาวุธและการรุกรานเหล่านี้ จะแผ่ขยายวงเขตออกไปอีกเพียงไรและเมื่อใด หรือจะไม่เกิดขึ้นในพื้นที่ใด อีกเมื่อใด ก็ไม่มีผู้ใดจะทราบได้

ประเทศไทยเป็นประเทศประชาธิปไตย ชาตินิยมไทยเป็นชาตินิยมความสงบและสันติเสมอมา และได้ตั้งปณิธานที่จะสร้างไว้ซึ่งอธิปไตยและความเป็นเอกราชของตนตลอดมาแต่โบราณกาลจนทราบเท่าถึงทุกวันนี้ ดังจะเห็นได้ว่าเราได้มีบทบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน มาตรา ๙๕ ว่า "รัฐจะต้องรักษาไว้ซึ่งเอกราช" กับทั้งได้ยึดมั่นอยู่ในหลักการของสหประชาชาติที่จะช่วยบำรุงรักษาสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ รัฐบาลจึงได้พยายามแสวงหาวิถีทางทุกประการ ที่จะพึงทำได้ในอันจะรักษาอธิปไตยและเอกราชของชาติเพื่อความสงบและสันติ

เมื่อกำนึงถึงสถานการณ์ทั่วไป และโดยเฉพาะเหตุการณ์ทางเอเชีย ในประเทศเพื่อนบ้านที่อาณาเขตติดต่อกับประเทศไทย จึงเป็นการจำเป็นที่จะต้องจัดเตรียมการป้องกันประเทศชาติ จากการรุกรานซึ่งอาจมีมาในทางใด ๆ ไว้ และโดยที่เราไม่มีอาวุธทันสมัยและปริมาณที่มียกไม่เพียงพอ รัฐบาลจึงได้ขอความช่วยเหลือทางอาวุธและบริภัณฑ์ติดต่อกับบริการต่าง ๆ ในทางการทหารอย่างอื่นจากรัฐบาลสหรัฐอเมริกา

รัฐบาลสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้มีมิตรภาพอันดีกันแน่นแฟ้นอย่างยิ่ง ต่อประเทศไทยมาเป็นเวลายาวนานแล้ว มีความห่วงใยในสันติภาพทางภาคนี้ของโลก และปรารถนาที่จะได้เห็นประเทศไทยสร้างไว้ซึ่งอธิปไตยและความเป็นเอกราช เพื่อเป็นการช่วยบำรุงส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงระหว่าง

LIRT

ประเทศภายในกรอบแห่งกฎบัตรสหประชาชาติ ได้รับพิจารณาคำขอของเรา ด้วยความเห็นอกเห็นใจ และในที่สุดได้ยื่นเคราะห์ ให้ความช่วยเหลือแก่ ประเทศไทยตามที่ไต่ร้องขอ

แต่การให้ความช่วยเหลือของสหรัฐอเมริกา และการรับความช่วยเหลือของประเทศไทยนั้น จำเป็นจะต้องทำความเข้าใจความตกลงกำหนดความเข้าใจ ที่มอญตอกันไว้ให้แน่ชัดด้วย รัฐบาลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงได้ทำ ความตกลง ว่าด้วยความช่วยเหลือทางการทหารกับ รัฐบาลสหรัฐอเมริกา และได้ลงนามความตกลงนเมอวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๑๓ แล้ว

ความตกลงนมถาวรดังกล่าวนี้ คือ :

ข้อ ๑.

(๑) รัฐบาลแต่ละฝ่ายจะได้จัดบริษัท จำกัด บริษัทต่าง ๆ หรือ ความช่วยเหลือทางการทหารอย่างอื่นไว้ให้แก่อีกฝ่ายหนึ่ง

(๒) รัฐบาลแห่งประเทศไทยรับว่า จะใช้ความช่วยเหลือที่ได้รับมา อย่างประสิทธิภาพ และจะไม่ใช้ความช่วยเหลือที่ได้รับเพื่อความมุ่งประสงค์ อื่น นอกจากความมุ่งประสงค์ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือนั้น

(๓) รัฐบาลแห่งประเทศไทยรับว่า จะคงกรรมสิทธิ์การครอบครอง และการควบคุมบริษัท จำกัด หรือบริวารที่ป้องกันไว้

(๔) รัฐบาลแห่งประเทศไทยจะดำเนินวิธีการอันเหมาะสม เพื่อ บังคับการขนส่งบริษัทหรืออุตสาหกรรมใด ๆ ที่อาจใช้แทนกันได้ หรือที่อยู่ใน ประเภทคล้ายคลึงกันกับบริษัท หรืออุตสาหกรรมใด ๆ ของรัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้สั่งให้ ออกนอกประเทศไทยและน่านน่านาณาเขตของประเทศไทย

ข้อ ๒.

(๑) รัฐบาลแต่ละฝ่ายจะจัดวิธีการอันเหมาะสมสอดคล้องกับความ มั่นคงเพื่อแจ้งให้สาธารณชนได้ทราบ ถึงการดำเนินงานตามความตกลงนี้ และจะได้หารือกับอีกฝ่ายหนึ่งถึงวิธีการที่จะพึงใช้ด้วย

LIRT

(๒) รัฐบาลแต่ละฝ่ายจะจัดการเกี่ยวกับความมั่นคงเพื่อป้องกันการเปิดเผยหรือการปล่อยให้เผยแพร่ซึ่งสิ่งของที่อยู่ในจำพวกอันไม่พึงเปิดเผยรวมทั้งบริการต่าง ๆ หรือข้อความใด ๆ ที่รัฐบาลอีกฝ่ายหนึ่งได้สั่งให้และจะได้หารอกับอีกฝ่ายหนึ่งถึงวิธีการที่จะพึงจัดทำด้วย

ข้อ ๓.

เมื่อมีการร้องขอจากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด รัฐบาลทั้งสองฝ่ายจะเจรจาทำข้อตกลงระหว่างกันชนัดในเรื่องความรับผิดชอบเกี่ยวกับดีทริบิวต์ หรือคำเรียกร้องทำนองเดียวกัน ซึ่งอาศัยการใช้กลอุบายอัน ครอบคลุม ข้อความทางคดีพิพาทการอุตสาหกรรม หรือทรัพย์สินในรูปอื่น ซึ่งได้รับความคุ้มครองโดยกฎหมายเป็นมาตรฐาน

ข้อ ๔.

รัฐบาลแห่งประเทศไทยจะอนุญาตการปฏิบัติโดยปลอดอากรแก่การนำบรรดาผลิตภัณฑ์ วัสดุ หรือบริภัณฑ์เข้ามา หรือส่งออกไปจากอาณาเขตของตน

ข้อ ๕.

รัฐบาลแห่งประเทศไทยจะไต่ถามความสะดวกแก่การผลิต การขนส่ง การส่งออก และการ โอนวัสดุดิบและวัสดุกึ่งสำเร็จที่ สหรัฐอเมริกาต้องการ และจะขอจากประเทศไทย ไปยังรัฐบาลสหรัฐอเมริกา

ข้อ ๖.

(๑) เมื่อมีการร้องขอจากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด รัฐบาลทั้งสองฝ่ายจะได้หารอกันเกี่ยวกับการใช้ความตกลง หรือที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน หรือข้อตกลงที่พึงปฏิบัติตามความตกลง

(๒) รัฐบาลแห่งประเทศไทยจะให้ความสะดวก แก่ผู้แทนของสหรัฐ เพื่อมาตั้งเขตการใช้ประโยชน์แห่งความช่วยเหลือที่ได้ ให้ความความตกลง

๔๒๓

ข้อ ๗.

(๑) รัฐบาลแต่ละฝ่ายตกลงจะรับพนักงานของอีกฝ่ายหนึ่ง ตามที่
จะต้องการไว้ภายในอาณาเขตของตน เพื่อปฏิบัติภาระความรับผิดชอบของ
รัฐบาลอีกฝ่ายหนึ่ง

(๒) พนักงานเช่นว่านี้จะดำเนินงานเป็นส่วนหนึ่งของสถานเอกอัคร
ราชทูต และจะได้ถือโอกาสเสด็จทมิฬ และความสัมพันธ์เช่นเดียวกับที่ได้ให้แก่
พนักงานอื่นๆ ที่ได้รับแต่งตั้งประจำสถานเอกอัครราชทูต

ข้อ ๘.

(๑) รัฐบาลแห่งประเทศไทยจะจัดเงินบาทให้รัฐบาลสหรัฐอเมริกา
เพื่อใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารและในการดำเนินงานภายในประเทศไทย

(๒) รัฐบาลทั้งสองฝ่ายจะได้อภิปรายกัน เพื่อพิจารณากำหนด
จำนวนเงินบาท โดยคำนึงถึงความสามารถในการจัดหาเงินตราของประเทศไทยด้วย

ข้อ ๙.

(๑) ความตกลงนี้จะใช้บังคับตั้งแต่การลงนามและจะคงใช้ต่อไป
๓ เดือนหลังจากภาคฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ได้บอกกล่าวเป็นลายลักษณ์อักษรถึง
เจตนาที่จะเลิกความตกลง

(๒) จะได้จัดระเบียบความตกลงไว้ที่เลขาธิการแห่งสหประชาชาติ
ตามบทบัญญัติข้อ ๓๐๒ แห่งกฎบัตรสหประชาชาติ

ในหลักการแห่งความตกลงดังกล่าวได้ว่าเป็นการที่แต่ละฝ่ายต่างจะให้
ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อที่จะทำการป้องกันตนเองจากการรุกราน
และการรักษาอิสระและเสรีภาพของประเทศไว้ซึ่งกันเป็นผลประโยชน์ในการ
ดำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศทางภาคินของโลก ตาม
อุดมคติแห่งสหประชาชาติด้วย และเพื่อการนี้ ฝ่ายสหรัฐจะให้ความช่วยเหลือ

LIRT

ทางอาชญา บริภัณฑ์ บริการต่าง ๆ และความช่วยเหลือทางการทหาร
 อย่างอื่นแก่ประเทศไทย โดยไม่ได้คิดมูลค่าตอบแทน หรือขอสัมปทาน
 พิเศษอย่างหนึ่งอย่างใด นอกจากขอความสะดวกในการชื้อวัสดุค้ำและวัสดุ
 กึ่งสำเร็จที่สหรัฐต้องการเนื่องจากการขาดแคลนในทรัพยากรของตน และ
 ที่จะหาได้จากเราเท่านั้น ทั้งนี้หาได้มอบบุญคุณหรือสิ่งใดเกี่ยวกับ
 การทหารโดยแท้จริง เช่น การร่วมมือซึ่งกัน หรือการตั้งฐานทัพที่ ฐาน
 ทัพเรือ หรือฐานทัพอากาศแต่ประการใดไม่

โดยที่ความตกลงที่ไดลงนามกันเดอนเป็นเรื่องสำคัญ ฉะนั้น รัฐบาล
 จึงขอเสนอเพื่อทราบ.

กระทรวงการต่างประเทศ.

(ดำเนินา)

ความตกลงว่าด้วยความช่วยเหลือทางการทหาร
 ระหว่าง
 รัฐบาลแห่งประเทศไทย กับ รัฐบาลสหรัฐอเมริกา

อารัมภบท

รัฐบาลแห่งประเทศไทยและรัฐบาลสหรัฐอเมริกา
 บรรณาที่จะบำรุงส่งเสริมสัมพันธภาพ และความมั่นคงระหว่าง
 ประเทศ ภายในกรอบแห่งกฎบัตรสหประชาชาติ โดยวิธีการซึ่งจะช่วยนานา
 ชาติที่อู่ทิศตนเพื่อความมุ่งประสงค์ และหลักการแห่งกฎบัตรนั้น ให้พัฒนา
 วิธีการต่าง ๆ ที่ประสิทธิภาพแก่การป้องกันตนเอง อันเป็นการสนับสนุน
 ความมุ่งประสงค์ และหลักการดังกล่าวเหล่านั้น

LIRT

พิจารณาเห็นว่า ในการช่วยตั้งเสริมหลักการเหล่านี้ รัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้ตรากฎหมายมหาชนฉบับ ๓๒๘ แห่งรัฐสภาชุดที่ ๘๓ ซึ่งอนุญาตให้สหรัฐอเมริกาให้ความช่วยเหลือได้

พิจารณาเห็นว่า รัฐบาลแห่งประเทศไทยได้ขอรัฐบาลสหรัฐอเมริกาให้ช่วยเหลือ และให้ความช่วยเหลือเช่นงานจะทำให้ประเทศไทย มีกำลังความมั่นคงชนตามตอของการ เพื่อกู้ครองอิสรเสรีและเอกราชของตน และ

ปรารถนาที่จะแสดงความเข้าใจ ซึ่งกำหนดการให้ความช่วยเหลือของรัฐบาลสหรัฐอเมริกาตามกฎหมายมหาชนฉบับ ๓๒๘ แห่งรัฐสภาชุดที่ ๘๓ และการที่ประเทศไทยรับความช่วยเหลือเช่นงานไว้

จึงได้ทำความตกลงกันดังต่อไปนี้ :-

ข้อ ๑.

๑. เพื่อเป็นการสอดคล้องกับหลักการว่าด้วยการทางเศรษฐกิจ เป็นดำรงศักดิ์ภูมิแก่สันติภาพ และความมั่นคงระหว่างประเทศ รัฐบาลแต่ละฝ่ายจะได้จัดไว้ให้แก่อีกฝ่ายหนึ่งซึ่งบริภัณฑ์ วัสดุ บริการต่าง ๆ หรือความช่วยเหลือทางการทหารอย่างอื่น ตามที่รัฐบาลผู้ให้ความช่วยเหลือเช่นงานจะอนุมัติ และเป็นไปตามข้อกำหนด และเงื่อนไขที่รัฐบาลนั้นจะต้องตกลงกันได้ การให้ความช่วยเหลือใด ๆ ตามที่ภาคฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะอนุมัติเช่นงาน จะต้องเป็นการสอดคล้องกับกฎบัตรสหประชาชาติด้วย ความช่วยเหลือที่สหรัฐอเมริกาจะได้จัดไว้ให้ตามความตกลงนั้น จะจัดไว้ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติของกฎหมายมหาชนฉบับ ๓๒๘ แห่งรัฐสภาชุดที่ ๘๓ ที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือเช่นงาน และภายใต้บังคับกฎหมายสหรัฐอเมริกาอื่น ๆ ที่ใช้แก่การนี้ ซึ่งจะมีผลใช้บังคับในกาลต่อไปนั้นด้วย รัฐบาลทั้งสองฝ่ายจะได้เจรจาข้อตกลงรายละเอียดอื่นจำเป็น เพื่อปฏิบัติการตามบทบัญญัติในวรรคนี้เป็นครั้งแรก

๒. รัฐบาลแห่งประเทศไทยรับว่าจะใช้ความช่วยเหลือที่ได้รับตาม ความในวรรค ๓ ของข้อนี้อย่างประณีตพิถีพิถัน เพื่อความมุ่งประสงค์ที่ได้ให้ ความช่วยเหลือเช่นความมา และหากไม่ได้รับความยินยอมล่วงหน้าจากรัฐบาล สหรัฐอเมริกา จะไม่ใช้ความช่วยเหลือให้มา เพื่อความมุ่งประสงค์อื่น นอกเหนือไปจากบรรดาความมุ่งประสงค์ที่ได้ให้ความช่วยเหลือนั้น

๓. รัฐบาลแห่งประเทศไทยรับว่าจะคงไว้ซึ่งกรรมสิทธิ์ การครอบ ครอง และการควบคุม บริษัทันท์ และวิดีคูใด ๆ หรือบริการทั้งปวงที่ได้รับ ตามความในวรรค ๓ นั้น นอกจากรัฐบาลสหรัฐอเมริกาจะได้ให้ความ ยินยอมเป็นอย่างอื่น

๔. รัฐบาลแห่งประเทศไทย จะได้จัดวิธีการอันเหมาะสมในอันจะ บังคับกันการขนส่งออกนอกประเทศไทย รวมทั้งยานพาหนะเขตของประ- เทศไทย ซึ่งบริษัทันท์ หรือวิดีคูใด ๆ ที่อาจใช้แทนกันได้ หรือที่มประเภท คล้ายคลึงกันกับบรรดาบริษัทันท์ หรือวิดีคูที่รัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้ตั้งให้ ตามความตกลง

ข้อ ๒.

๑. รัฐบาลแต่ละฝ่ายจะได้จัดวิธีการอันเหมาะสม ให้สอดคล้องกับ ความมั่นคง เพื่อให้ข้าราชการชนใดที่ทราบถึงการดำเนินงาน ตามความตกลง และในระยะเวลาอันสมควร จะได้หารือกับออกฝ่ายหนึ่งเกี่ยวกับวิธีการที่จะพึง ใช้เพื่อการนี้ด้วย

๒. รัฐบาลแต่ละฝ่ายจะได้จัดวิธีการเกี่ยวกับความมั่นคง ตามที่ออก ฝ่ายหนึ่งจะร้องขอ เพื่อบังคับกันการเปิดเผย หรือการปล่อยให้เผยแพร่ซึ่ง สิ่งของที่อยู่ในจำพวกอันไม่พึงเปิดเผย ตลอดจนบริการต่าง ๆ หรือข้อความ ใด ๆ ซึ่งรัฐบาลออกฝ่ายหนึ่งได้ตั้งให้ตามความตกลง และเพื่อการนี้จะ หารือกับออกฝ่ายหนึ่ง ในสถานที่เกี่ยวกับวิธีการอันจะพึงจัดทำด้วย

ข้อ ๓.

เมื่อมีการร้องขอจากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด รัฐบาลทั้งสองฝ่ายจะได้เจรจา ทำข้อตกลงอันเหมาะสมระหว่างกันขึ้นไว้ ในเรื่องความรับผิดชอบเกี่ยวกับ สิทธิบัตรหรือบรรดาค่าเรียกของท่านเองเดียวกัน ซึ่งอาศัยการใช้กฤษฎีกา กรรมวิธีขอความทางคดีพิพาทการอุตสาหกรรม หรือทรัพย์สินในรูปอื่น ซึ่งได้รับความคุ้มครองโดยกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิบัตร หรือวิธีการต่างๆ ที่ได้สั่งให้ตามความตกลงเป็นมาตรฐาน ในการเจรจาเช่นว่าน จะได้พิจารณา รวมถึงคำรับรองซึ่งทางรัฐบาลแต่ละฝ่ายจะเข้ารับผิดชอบ สำหรับบรรดาค่า เรียกของของชนชาติของคนและค่าเรียกของ ที่เกิดขึ้นในเขตอาณาของตนของ คนชาติของประเทศใดๆ ซึ่งมีใช้ภาคแห่งความตกลงนี้ด้วย

ข้อ ๔.

นอกจากจะได้ตกลงกันเป็นอย่างอื่น รัฐบาลแห่งประเทศไทยจะอนุญาต การปฏิบัติโดยพลตติขากกร ซึ่งบรรดาค่าผลิตภัณฑ์ ดัดดี หรือวิธีการที่ นำเข้ามา หรือส่งออกไปจากอาณาเขตของตนเกี่ยวกับความตกลงนี้

ข้อ ๕.

ตามระยะเวลาและตามปริมาณและข้อกำหนด และเงื่อนไขในการ ข้อตกลงดังกล่าว รัฐบาลแห่งประเทศไทยจะไต่ถามความสะดวกแก่ การผลิต การขนส่ง การส่งออก และการโอนไปยังรัฐบาลสหรัฐอเมริกา ซึ่งดัดดีดิบ และดัดดีกึ่งสำเร็จหรือสหรัฐอเมริกาต้องการ เนื่องจาก การขาดแคลน หรือ การขาดแคลนที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในทรัพยากรของตน และที่จะจัดหาได้ใน ประเทศไทย ข้อตกลงในการโอนเช่นว่าน จะได้คำนึงถึงความต้องการอัน สมควรเพื่อการใช้ประโยชน์ภายในประเทศ และการส่งออกทางพาณิชย์ของ ประเทศไทยด้วย

ข้อ ๖.

๑. เมื่อมีการร้องขอจากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด รัฐบาลทั้งสองฝ่ายจะได้หารือกันในเรื่องใด ๆ เกี่ยวกับการใช้ความตกลง หรือทฤษฎีเกี่ยวกับการดำเนินงานหรือข้อตกลงทางกองทัพได้ปฏิบัติตามความตกลง

๒. รัฐบาลแห่งประเทศไทยจะได้ให้ความสะดวกโดยเสรีอย่างเต็มที่แก่บรรดาตัวแทนของสหรัฐที่ได้รับมอบอำนาจโดยถูกต้อง เพื่อมาตั้งเกณฑ์การใช้ประโยชน์แห่งความช่วยเหลือที่ได้ให้ความตกลงนด้วย

ข้อ ๗.

๑. รัฐบาลแต่ละฝ่ายจะตกลงรับพนักงาน ของรัฐบาลอีกฝ่ายหนึ่งตามที่จะต้องการไว้ในอาณาเขตของตน เพื่อปฏิบัติตามภาระความรับผิดชอบของรัฐบาลอีกฝ่ายหนึ่ง ตามความตกลง

๒. ในความสัมพันธ์กับรัฐบาลแห่งประเทศไทยที่ตนได้รับมอบไปประจำพนักงานเช่นว่านี้จะดำเนินงานเป็นส่วนหนึ่งของสถานเอกอัครราชทูต ภายใต้การอำนวยความสะดวกและความควบคุมของหัวหน้าคณะทูตของรัฐบาลซึ่งตนทำงานให้ นั่นและจะได้มีโอกาสเสด็จและมีความคุ้นเคยกันเช่นเดียวกับที่ได้ให้แก่พนักงานอื่น ๆ ที่ได้รับแต่งตั้งประจำสถานเอกอัครราชทูตตน

ข้อ ๘.

๑. รัฐบาลแห่งประเทศไทยจะได้จัดเงินบาทไว้ให้รัฐบาลสหรัฐอเมริกา เพื่อรัฐบาลสหรัฐอเมริกาจะได้ใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหาร และดำเนินงานภายในประเทศไทยเกี่ยวกับความช่วยเหลือ ที่ได้ให้แก่รัฐบาลแห่งประเทศไทยตามความตกลง

๒. รัฐบาลผู้ทำสัญญาทั้งสองฝ่ายจะได้เริ่มอภิปรายกัน เพื่อพิจารณากำหนดจำนวนเงินบาทเช่นว่านี้ และเพื่อทำข้อตกลงกันในการให้เงินบาทเช่นว่านี้ โดยคำนึงถึงความสามารถของรัฐบาลแห่งประเทศไทยที่จะจัดหาเงินตราเช่นว่านด้วย

ข้อ ๘.

๑. ความตกลงจะแก้ไขบังคับแต่การลงนาม และจะคงใช้บังคับ
อยู่ต่อไป ๓ เดือน ภายใต้สภาพที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดได้รับการบอกกล่าวเป็น
ลายลักษณ์อักษร ถึงเจตนาของภาคอีกฝ่ายหนึ่งที่จะเลิกความตกลง

๒. ความตกลงจะจัดระเบียบใหม่ เดชาราชการแห่งสหประชา-
ชาติตามบทบัญญัติข้อ ๑๐๒ แห่งกฎบัตรสหประชาชาติ

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้แทนแต่ละฝ่ายซึ่งได้รับมอบอำนาจโดยก
ตองเพื่อความมุ่งประสงค์นี้ ได้ลงนามและประทับตราความตกลงนี้ไว้เป็น
สำคัญ

ทำกันเป็นสองฉบับเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ณ กรุงเพ
ประเทศไทย เมื่อวันที่ ๑๑ เดือนพฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๖๖
ตรงกัน ณ กรุง ตูลา ค.ศ. ๑๙๖๖ หนึ่งพันเก้าร้อยห้าสิบ
ฉบับภาษาไทยและฉบับภาษาอังกฤษใช้บังคับได้เท่ากัน แต่ในกรณีที่มีความ
แตกต่างกันอย่างไรในการตีความ ฉบับฉบับภาษาอังกฤษใช้บังคับ.

ฝ่ายรัฐบาลแห่งประเทศไทย

(ลงนามและประทับตรา) ป. พินุตสงคราม
นายกรัฐมนตรี
รักษาการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

ฝ่ายรัฐบาลสหรัฐอเมริกา

(ลงนามและประทับตรา) เอ็ดวิน เอฟ. สแตนตัน
เอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกา

LIRT

พระยาสุริยานุวงศ์ประวัติ : ในหนังสือฉบับขอให้เป็นการประชุมลับ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าขอทราบว่าจะเป็นการประชุมลับหรือเปิดเผย

ทำการแทนประธานวุฒิสภา : เบ็ดเสร็จ จะมีผู้ใดซักถามบ้าง

พระยาสุริยานุวงศ์ประวัติ : ข้าพเจ้าขอเรียนถามว่า หนังสือสัญญาที่ทำตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๓๕๔ หรือมิใช่

จอมพล ป. พิบิตสงคราม นายกรัฐมนตรี : ถูกแล้ว ก็ทำตาม มาตรา ๓๕๔

พระยาอรรถการยันทน์ : ตามความเห็นของข้าพเจ้าเห็นว่า สัญญาที่รัฐบาลทำไม่ได้ต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๓๕๔ แต่ถ้าวรัฐบาลเห็นว่าต้องด้วยบทบัญญัตินั้น ก็เป็นหน้าที่ของรัฐบาลจะต้องเงินขอรับอนุมัติจากรัฐสภา ไม่ใช่เพียงแค่แจ้งให้รัฐสภาทราบ

จอมพล ป. พิบิตสงคราม นายกรัฐมนตรี : มาตรา ๓๕๔ บอกว่า "พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการทำหนังสือสัญญาสันติภาพ สงบศึก และทำหนังสือสัญญาอื่น ๆ กับนานาประเทศ" ทนหนังสือสัญญาเหล่านี้ถ้าเป็นไป เพื่อจะต้องออกเป็นกฎหมายก็ดี หรือจะต้องเปลี่ยนแปลงพระราชอำนาจก็ดี หรืออาณาเขตไทยก็ดี ก็จะต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา แต่หนังสือสัญญา ซึ่งมีได้เปลี่ยนแปลงอาณาเขต และมีได้ต้องออกพระราชบัญญัติแต่ประการใด เพราะฉะนั้นพระมหากษัตริย์ทรงมีพระราชอำนาจที่จะทำได้ตามมาตรา ๓๕๔

พระยาอรรถการยันทน์ : ที่ข้าพเจ้าเห็นว่าสัญญาที่รัฐบาลทำไม่ได้ต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๓๕๔ ก็โดยเหตุที่ว่าสัญญาฉบับนี้เป็นสัญญาที่ทำในพระปรมาภิไธย ตั้งแต่พระเจ้าอยู่หัว และไม่ใช่สัญญาที่จะต้องออก

กฎหมายตาม ข้าราชการมีความเห็นเช่นนี้ จึงเห็นว่าทริบูลาติฟไปถูกแล้ว
ที่ไม่ได้ขออนุมัติจากรัฐสภา แต่คำตอบของรัฐสภาบอกว่า ต้องเป็นไปตาม
มาตรา ๓๕๔ ถ้าเห็นเช่นนั้นก็ต้องขอรับอนุมัติจากรัฐสภา

ห้วงประกอบนิติสาร : ตามที่รัฐบาลตอบเมื่อแรกก่อให้เกิดความ
สงสัยกันมากมาย ข้าราชการก็เห็นใจรัฐบาลที่ตกกระต๊อขาในทันที และคงไม่
ได้เตรียมมาก่อนในการตอบเช่นนั้น แต่ความเบาะแสรื่องนี้ข้าราชการคิดว่า ถ้า
ปล่อยให้ผ่านไปง่าย ๆ ก็เป็นการไม่ดี ข้าราชการมีความเห็นพ้องด้วยกับสมา
ชิกผู้ทูลอภิปรายคนหลังว่า สัญญาฉบับนี้ไม่ใช่สัญญาที่ทำตามมาตรา ๓๕๔
แห่งรัฐธรรมนูญ แต่ว่าถ้ารัฐบาลแถลงในที่สาธารณะจะทำตามมาตรา ๓๕๔
แต่อาจจะต้องเป็นสัญญาชนิดที่มาจากความเห็นชอบจากสภาเดี่ยวก่อน หมาย
ความจากรัฐสภา เหตุที่ข้าราชการเห็นว่าสัญญาไม่เข้าตามมาตรา ๓๕๔ นั้นเรา
จำต้องอ่านรัฐธรรมนูญตั้งแต่มาตรา ๓๕๒ เป็นต้นไปจนถึงมาตรา ๓๕๘ ซึ่ง
มาตราเหล่านี้เกี่ยวกับ พระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ทั้งหมดว่าด้วย
อำนาจบริหาร มาตรา ๓๕๒ บัญญัติเกี่ยวกับพระราชอำนาจในการประกาศ
ใช้กฎอัยการศึก มาตรา ๓๕๓ เป็นพระราชอำนาจเกี่ยวกับการประกาศ
สงคราม มาตรา ๓๕๔ พระราชอำนาจในการทำสัญญาอันตีภาพลงบังคับ
และสัญญาอื่น ๆ มาตรา ๓๕๕ พระราชอำนาจในการพระราชทานอภัยโทษ
มาตรา ๓๖๕ พระราชอำนาจในการแต่งตั้งถอดถอนฐานันดรศักดิ์ และเรียก
คืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์มาตรา ๓๕๗ พระราชอำนาจในการตราพระราช
กฤษฎีกา มาตรา ๓๕๘ พระราชอำนาจในการแต่งตั้งถอดถอนข้าราชการฝ่าย
ทหาร และฝ่ายพลเรือนตำแหน่งปลัดกระทรวง อธิบดีและเทียบเท่า ซึ่งมาตรา
เหล่านี้ทั้งหมดแล้วจะเห็นได้ว่า พระราชอำนาจที่จะใช้ ในมาตราเหล่านี้
ต้องใช้ในพระปรมาภิไธย ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ที่มีรัฐมนตรีรับสนอง

พระบรมราชโองการ อย่างเช่นการถอดถอนฐานันดรศักดิ์หรืออภิไธยต้องทำ
ในพระปรมาภิไธย ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและรัฐมนตรีรับสนองพระบรมราช
โองการ เพราะฉะนั้นท่านนายกรัฐมนตรี ก็กล่าวว่าคุณตกลูกกันตาม
มาตรา ๓๕๔ จึงกดตดเค็ดอนทำตามมาตรา ๓๕๔ ต้องทำในพระปรมาภิไธย
และต้องมีการรับสนองของพระบรมราชโองการ เมื่อเห็นแดงซาฟเจาคิดว่าต้อง
ให้รัฐบาลไตร่ตรองต้อกรงหนึ่ง ถ้าว่าท่านยืนยันมาตรา ๓๕๔ ซาฟเจาเด็ยใจว่า
เป็นภัยอันใหญ่โต เพราะจะเป็นปัญหาว่าสัญญาไม่ได้รับความเห็นชอบ

จอมพล ป. พิบิตสงคราม นายกรัฐมนตรี : ท่านจะให้ซาฟเจามี
ความเห็นเป็นอย่างอื่นที่ไม่สามารถจะมีความเห็นได้ เพราะว่าในรัฐธรรมนูญ
ฉบับใหม่การทำสัญญากับต่างประเทศนั้นอยู่มาตรา ๓๕๕ มาตราเด็ยจจะ
พึงใช้สำหรับปฏิบัติถือในการบริหารสำหรับในเรื่องการทำสัญญา และ
นอกจากนี้ในการทำสัญญานซาฟเจาขอเรียนว่า ในการทำสัญญาคือว่า
ทางรัฐบาลหรือ กระทรวงการต่างประเทศเป็นคนที่ได้เจรจาทำความตกลง
ในนามของรัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อได้เซ็นสัญญานั้น
เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ทางรัฐบาลก็ต้องนำความกราบบังคมทูล และพระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็พระราชทานพระบรมราชานุมัติ แล้วทางรัฐบาลคือ
นายกรัฐมนตรีก็ต้องประกาศพระบรมราชโองการ ประกาศให้ใช้คือหมาย
ความว่าทำในพระปรมาภิไธยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทั้งต้น เช่น
เด็ยกัน ท่านตั้งมาชกณุมเกียรตตามทโดยกด้วยอย่างมาตรา ๓๕๘ พระมหากษ
ัตริย์ทรงแต่งตั้งและถอดถอนข้าราชการทหาร และฝ่ายพลเรือนตำแหน่ง
ปลัดกระทรวง อธิบดีและเทียบเท่า ก็เป็นท่านของเด็ยกันคือในการถอดถอน
ข้าราชการ และแต่งตั้งข้าราชการประจำกระทรวงในตำแหน่งอธิบดีหรือเทียบ
เท่าจะทำอย่างไร ข้อสำคัญในการทำคือ ๑. ผู้บังคับบัญชาของกระทรวง

นั้นเห็นว่า บุคคลผู้ใดสมควรจะได้รับแต่งตั้งในตำแหน่งเหล่านั้น ก็ทำตาม
 วัตถุประสงค์ เช่นขอขออนุมัติทำตามโครงการไปยัง ก.พ. เมื่อเสร็จแล้วก็เสนอ
 คณะรัฐมนตรี เมื่อคณะรัฐมนตรีประชุมรับความเห็นชอบเห็นว่าการจะตั้ง
 กำนันความชนกราบบังคมทูล เมื่อเช่นนั้นแล้ว เมื่อรวบรวมเข้าได้ตอบว่าได้นำ
 ความชนกราบบังคมทูลแล้ว และได้รับพระบรมราชานุมัติ ก็ทรงแต่งตั้งไป
 ก็เป็นไปในทำนองเดียวกัน ผลกันก็ถือเป็นเรื่องแต่งตั้ง นั้นเป็นเรื่องทำ
 สัญญา ในการทำสัญญาก็ตั้งเจรจา เมื่อทำเสร็จแล้วก็กำความชนกราบ
 บังคมทูลขอพระบรมราชานุญาต แล้วเมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรง
 ตั้งพระปรมาภิไธยรัฐบาลก็ประกาศพระบรมราชโองการให้ ใช้สัญญาฉบับนั้น
 ซึ่งในสัญญาฉบับนั้น ข้าพเจ้าก็ได้รับสนองพระบรมราชโองการไปแล้ว ก็
 หมายความว่า มพระบรมราชานุญาตให้ประกาศให้ใช้แล้ว นักเป็นทำนอง
 เดียวกัน จะให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ไปทำสัญญากับต่างประเทศใน
 นามผู้ใดที่ไม่ใช่รัฐบาล ก็ทำสัญญาในพระปรมาภิไธยของพระบาทสมเด็จพระ
 พระเจ้าอยู่หัว ทุกคนก็ทำในพระปรมาภิไธยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 แล้วกรมรัฐมนตรีรับสนองพระบรมราชโองการ ทุกคนในตำแหน่งก็ทำในพระ
 ปรมาภิไธยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทางฝ่ายบริหารก็ทำในพระ
 ปรมาภิไธยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว แล้วนอกจากนั้นก็ไม่มีอย่างอื่น
 ที่จะทำนอกจากในมาตรา ๑๕๔

พระยาศรีธรรมราช : ข้าพเจ้าขอเรียนถามรัฐบาลว่า เมื่อรัฐบาล
 รับว่าหนังสือสัญญาได้ทำตามมาตรา ๑๕๔ ก็หมายความว่า ทำในนาม
 ของพระมหากษัตริย์ และขอเรียนถามว่าเหตุใดจึงไม่ขอขออนุญาตจากรัฐสภา
 จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี : ในมาตรา ๑๕๔
 ของรัฐธรรมนูญกระหม่อมได้กราบเรียนแสดงว่า ๒ ตอน คือในวรรคแรก
 พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจ ในการทำหนังสือสัญญาอันมีสภาพ

ตั้งบังคับ และทำหนังสือสัญญาอันกับนานาประเทศ” มีพระราชอำนาจที่จะทำได้ เมื่อได้รับความเห็นชอบในรัฐธรรมนูญ แต่เมื่อได้ทำสัญญาไปแล้วหากว่าสัญญาฉบับนั้นไม่มาทบทวนเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทยก็ดี หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามสัญญานั้นก็ดี ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา สัญญาฉบับนั้นที่รัฐบาลได้ขอพระบรมราชานุญาตทำไปแล้วนั้นไม่เข้าทบทวนจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทยแต่อย่างใด หรือไม่ใช่จะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้งดบังคับให้การเป็นไปตามนั้น เพราะฉะนั้นรัฐบาลจึงไม่จำเป็นต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา แต่ด้วยความเคารพต่อรัฐสภาในระบอบรัฐธรรมนูญ ทางรัฐบาลก็เห็นว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องที่ใหญ่ จึงเห็นสมควรกราบเรียนให้ทราบด้วยความเคารพ

พระยาศรีธรรมราช : ข้าพเจ้าขอเรียนตามคำถามหนังสือสัญญาฉบับนี้รัฐบาลจะต้องจ่ายเงินจำนวนหนึ่งดังปรากฏในข้อความนั้น รัฐบาลก็จะต้องออกกฎหมายงบประมาณ เพื่อจะได้ให้การเป็นไปตามสัญญาในข้างหน้า ข้าพเจ้าขอถามว่า กฎหมายงบประมาณนั้นไม่ใช่กฎหมายตามข้อความในวรรค ๒ แห่งมาตรา ๑๕๔ หรือ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี : ในการที่รัฐสภาควบคุมรัฐบาลโดยฉันทางของงบประมาณนั้นเป็นการถูกต้อง แต่ท่านสมาชิกผู้มเกลยศยอมจะเห็นด้วยว่า รัฐบาลได้ขอตั้งงบประมาณมาทางรัฐสภานั้น รัฐสภามีอำนาจที่จะจ่ายให้ก็ได้ที่จะไม่จ่ายก็ได้ ใต้เท้าจะจ่ายก็ได้จะตัดก็ได้ เพราะฉะนั้น ในการที่เราเสนอพระราชบัญญัติงบประมาณนั้นมานั้นก็หมายความว่า เป็นการขอความเห็นชอบ ถ้าทางรัฐสภาไม่ให้ตามสัญญา เราก็ไม่ต้องปฏิบัติ ถ้าให้ปฏิบัติเราออกกฎหมายไปเลยถึงเรื่องเงินคนทดน เราปฏิบัติเงินคนทดน สมมติว่าจะให้ใช้พระบรมราชโองการต้องทำ ๓-๔ ปี คน

ถ้าหากว่าเห็นชอบมาบอกว่าเป็นจะสร้างรถไฟสายไปเมืองกาญจนบุรี โดยที่ออกกฎหมายแต่จุดถึงจุดบางประมาณท่านสมาชิกเห็นว่าไม่ควรตั้งในบั้น กัดงบประมาณนั้นออก งบประมาณนั้นก็ตัดไป งบประมาณนั้นก็ไม่เกี่ยวข้องของ

พระยาภิรมย์ภักดี : ปัญหาประเด็นมัน ๒ อัน ประเด็นที่เรื่องว่า งบประมาณที่จะอนุมัติหรือไม่อนุมัตินั้น เป็นเรื่องหนึ่งต่างหาก แต่ในข้อที่ถามเขาเขาเป็นจะต้องแก้กฎหมายแล้ว รัฐบาลมีหน้าที่ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตราหนึ่งบังคับไว้ว่าต้องนำดีบัญญัติมาเสนอขอความเห็นชอบ ก่อนจะเสนองบประมาณมาพร้อมกันหรือไม่ก็ตามเป็นต้องประเด็น จะเอาไปยื่นพร้อมกัน อย่างนั้นเขาเห็นว่าไม่ใช่ความประสงค์ตามรัฐธรรมนูญ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี : ดีบัญญัติฉบับนี้จะมีพระราชบัญญัติให้ใช้จ่ายเงินก็ตาม แต่เมื่อได้บังคับว่าสภาจะต้องจ่ายให้ตามนั้นเดิมไปแต่ไม่บังคับว่าสภาจะต้องใช้ให้ตามนั้นเดิมไป ผมจะเสนอพระราชบัญญัติขอเงินก็ได้หรือไม่ขอก็ได้ เพราะฉะนั้นไม่ต้องขออนุมัติ

พระยาอรรณพ : ในเรื่องนี้เป็นเรื่องแบบ ข้าพเจ้าเห็นว่า สภาควรที่จะได้พดกันให้เป็นการชาวกระ้าง คือท่านนายกท่านบอกว่าท่านไม่สามารถจะกตัญญูความเห็นของท่านได้ ในข้อนี้ข้าพเจ้าก็เห็นใจ แต่ว่าโดยความถูกต้องของข้าพเจ้าเห็นว่าการรัฐบาต ที่รัฐบาตเห็นว่าดีบัญญัติฉบับที่รัฐบาตเห็นและ เสนอต่อสภาเป็นมติที่กระทำตามความในมาตรา ๑๕๘ ข้าพเจ้าเห็นว่า เป็นความเห็นที่ผิดและถ้าหากว่ารัฐบาตเห็นเช่นนั้นต่อไปแล้ว ในการข้างหน้า ผมคิดว่าจะเป็นความผิดถ้าหากคือข้าพเจ้าเห็นว่าการรัฐบาตมีอำนาจจะทำดีบัญญัติกับ นานาประเทศ ได้โดยอาศัยในพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ ต้องทำตามประกาศในบายนแต่ดีบัญญัตินั้น จึงต้องทำตามความในมาตรา ๑๕๘ เช่นการรัฐบาตมีอำนาจจะทำได้เข้ามาตรา ๑๕๘ ใหม่ตามที่ท่านนายกรัฐมนตรี

บอกว่า ก้าวที่จะทำอะไรต้องทำในพระปรมาภิไธย อันพระเจ้าไม่เกี่ยว แต่
ว่าพระเจ้าเห็นว่าตามมาตรา ๓๕๔ ต้องเป็นสัญญาทำในประเทศไทย แต่มี
รัฐมนตรีรับผิดชอบเช่นเดียวกับสัญญาที่ทำระหว่างพระเจ้ากรุงอังกฤษ
กับพระเจ้ากรุงสยาม ผู้ใดทำสัญญาแล้วผู้หนึ่งก็ลงนามต้นของพระบรมราช
โองการแต่สัญญาใดทำได้เองแล้วหาใช่สัญญาตามมาตรา ๓๕๔ ไม่ ถ้าหากว่า
รัฐบาลได้พิจารณาในชั้น ในด้านการปฏิบัติคือไม่ ต้องปฏิบัติเช่นซึ่งจะ
เป็นการถูกต้อง ถ้าเป็นการปฏิบัติตามที่ท่านายกถาม บัญญัติคงมีชกมาก

จอมพล ป. พิบิตสงคราม นายกรัฐมนตรี : ผมขอเรียนถามท่าน
สมาชิกว่า ถ้าไม่ให้รัฐบาลอาศัยมาตรา ๓๕๔ แล้ว รัฐบาลจะทำสัญญากับ
ต่างประเทศโดยอาศัยมาตราไหน

พระอรรถการีย์ นพพันธ์ : ข้าพเจ้าขอตอบว่า โดยอาศัยอำนาจตาม
รัฐธรรมนูญ คือตามรัฐธรรมนูญให้อำนาจแล้วในอันที่คณะรัฐมนตรีจะ
บริหารราชการของประเทศได้ คือในการบริหารราชการ นี่เป็นการบริหาร
ส่วนหนึ่งซึ่งคณะรัฐมนตรีมีอำนาจจะทำเช่นนั้นได้

จอมพล ป. พิบิตสงคราม นายกรัฐมนตรี : ในบทบริหารราชการนี้
ตรองดูแล้ว มีอำนาจบริหารราชการ คือจะทำอะไรได้ในการทำอะไรได้ก็ต้อง
มีบทในรัฐธรรมนูญ ทนคนใดแต่ทั้งเดิม สัญญามมาตรา ๓๕๔ แล้วได้เท่า
จะให้ผมเอามาตราไหนก็ยอมมาตราเดียวแต่มาตรานี้ก็ไม่ได้จากคำสัญญา
อะไรสัญญาอื่นใดพระมหากษัตริย์ทำได้รัฐบาลสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทำมา
หลายปีแล้วท่านเจ้าคุณศรีวิสุตราชจากทำอย่างนี้ ผมขอถาม คืออยู่ในกระ
ทรวงการต่างประเทศ ยิ่งอธิบายเอามาตราไหนหรือเอาอำนาจอะไร คือ
รัฐบาลทำก็ต่ออย่างอำนาจในรัฐธรรมนูญ ที่ใดเท่าอย่างนั้นผมก็สงสัย
กฎหมายมีอำนาจออกมาตราหนึ่ง คือมอบอำนาจให้รัฐบาลมีอำนาจทำสัญญา

ได้ มีมาตรา ๓๕๔ ก็ใช้มาตรา ๓๕๔ กระผมก็อยากจะเรียนถามว่าเขามาตรา
ใหม่ที่พูดถึงอำนาจให้รัฐบาลไปทำสัญญาต่างประเทศ ก็มียุ่มาตราเดียว
ถ้าจะทำให้แน่นอนออกไปอีกก็เห็นจะเป็นกฎหมายมอบอำนาจให้รัฐบาลอีก
ทีหนึ่ง พระราชบัญญัติมอบอำนาจตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๓๕๔ ก็มียุ่
อย่างนี้แหละ

พล.ต. หม่อมเจ้า ปรีดิเทพวงศ์ เทอดถด : ก่อนอื่นข้าพเจ้าอยากจะ
ขอแสดงความยินดีต่อรัฐบาลในการที่ฝ่ายไทยเราได้ประโยชน์ ในคราวนี้ ที่ได้
รับความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกา ในข้อจำกัดข้อไปในเรื่องที่บัญญัติ
กฎหมายขึ้นมาเมื่อก่อน ข้าพเจ้าก็เห็นด้วยว่ารัฐบาลควรจะได้เสนอมาเพื่อทราบ
อย่างหนึ่ง หรือออกอย่างหนึ่งเมื่อจะต้องออกกฎหมายก็ต้องเห็นชอบความ
เห็นชอบต่อรัฐสภา ปัญหาจึงมีอยู่ว่าเมื่อทำความตกลงคราวนี้แล้วเราจะ
ต้องออกกฎหมายหรือไม่ เช่นท่านสมัครเมื่อครั้งได้เคยแจ้งเห็นออกกฎ
หมายงบประมาณที่จะต้องกำหนดเงินใช้จ่าย ข้าพเจ้าฟังไม่ถนัดเหมือน
ท่านนายกรัฐมนตรีได้บอกว่าจะขอมาหรือไม่ขอมากได้ ท่านจะเอาเงินที่
ไหนจ่ายกัน อยู่ที่มีข้อกำหนดจะต้องให้เขา นั่นข้อหนึ่ง ออกข้อหนึ่งก็มีข้อ
บ้างยกเว้นอากรอะไรต่างๆ อยากจะเรียนถามว่าอยู่ในข้อกฎหมายที่รัฐบาล
สามารถจะทำได้แล้วหรือ หรือว่าจะต้องออกกฎหมายเพิ่มเติมอีก นอกจากนั้น
มีเรื่องที่จะหาข้อดี ให้แก่เรานั่นคือไปกาดข้างหน้าจะต้องมีกฎหมายอะไรหรือ
ไม่ หรือเรียนถามเพื่อจะได้รู้ เมื่อมีกฎหมายดังกล่าวแล้วจะเป็นที่จะต้องขอความ
เห็นชอบจากรัฐสภาเมื่อได้ทำความตกลงกันแล้ว

จอมพล ม. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี : ขอประทานเรียน
ขอแรกคือว่า เกี่ยวด้วยพระราชบัญญัตินี้ จะต้องออกกฎหมายหรือไม่ก็บัญญัติ
เฉพาะแต่บางเรื่องเงินที่จะใช้จ่าย แต่ถ้าจะพูดกันตามความจริงแล้วกฎหมาย
ทุกฉบับนั้นถ้าจะตกลงว่า จะต้องจ่ายเงิน โดยของงบประมาณต้องออก

กฎหมายแต่กระผมก็คิดว่า ไม่ดีเยี่ยมฉบับไหนที่จะไม่ต้องขออนุมัติต่อ
รัฐสภา เพราะอย่างน้อยก็ต้องพิมพ์กระดาษบนธน ก็ต้องจ่ายเงิน เพราะ
ฉะนั้นกฎหมายงบประมาณเป็นกฎหมายเฉพาะมี เฉพาะชั่วคราว กระผม
คิดว่าในรัฐธรรมนูญคงไม่หมายความถึงว่า กฎหมายสำหรับใช้เป็นครั้ง
เป็นคราว กฎหมายงบประมาณออกใช้ทันที ใช้เสร็จแล้วก็หมดเรื่องไป คำ
ในกฎหมายฉบับนี้หมายความถึงกฎหมายที่จะใช้ยั่งยืนต่อไป แต่นอกจาก
นั้นงบประมาณถือว่าเป็นกฎหมายที่จะต้องตีความในการปฏิบัติเช่น กระผม
คิดว่ารัฐธรรมนูญมาตรา ๓๕ ก็ใช้ไม่ได้อะไรเลย เพราะเหตุว่าสัญญาทุก
ฉบับจะต้องใช้เงินทอง เพราะฉะนั้นก่อนจะทำสัญญาต้องขออนุมัติ ข้อคำ
พิมพ์กระดาษ ค่าหมึก ค่าปากกา ๕ บาท ๕ บาทก็เป็นเรื่องเดียวกัน เพราะ
ฉะนั้นบริบทของกฎหมายในมาตรา ๓๕ นี้ กระผมเข้าใจว่าเป็นกฎหมาย
ซึ่งยั่งยืน คือจะใช้ นอกจากกฎหมายงบประมาณ เพราะว่างบประมาณ
นั้นอย่างไรก็ต้องใช้อยู่เสมอ นอกจากนั้นท่านสมาชิกสมุหเถรโตตั้งด้วยว่าจะ
ต้องเกี่ยวกับภาษอากรเหล่าน จะต้องออกกฎหมายหรือไม่นั้น ขอเรียนว่า
เรื่องนี้เป็นการทำสัญญาขออเมริกาเขาจะให้อากรเรา และขอแลกเงิน ๓๕๐ ล้าน
บาท และในเรื่องการขออากรเขามานั้น ทางกระทรวงกตาทใหม่ไม่ต้องเสีย
ภาษี เพราะมีบทยกเว้นอยู่แต่ในพระราชบัญญัติพักชำระภาษีศุลกากรซึ่ง
ได้แก้ไขเมื่อวานนี้นั้น รวมทั้งพอกคณะที่ติดต่อกับพิเศษ เพราะฉะนั้น
เขาสั่งอากรเขามากไม่ต้องเสียภาษี นอกจากนั้นในการอื่น ๆ ก็ไม่มีอะไรที่
จะต้องเสียภาษี จะต้องแก้ไขพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการภาษี

พล. ต. หม่อมเจ้า ปรีดิเทพวงศ์ เทวกุล : ข้าพเจ้าได้ฟังคำชี้แจง
ของท่านนายก ฯ และคำชี้แจงนั้นฟังแต่ไม่เป็นหลัก ในเรื่องจะต้องใช้เงิน
ค่ากระดาษ หรือค่าหนังสืออยู่ในเรื่องขอพิมพ์เอกสารเป็นช. จะต้องบัญญัติให้
เป็นไปตามสัญญาที่กำหนดแน่ชัด เราจะต้องจัดหาเงินบาทให้เขา จะเป็น

LIART

มาในเรื่องการใช้ค่าตอบแทนในเรือนแม่เต่าเราซื้อจากบริษัท โบพอส บริษัท อีคเกอร์ ก็ต้องส่งคนมาฝึกหัดสอน แม่ชอวยกยงศักดิ์ของตั้งคนมาฝึกหัดเครื่องจักร เครื่องยนต์ให้เรา และการที่เขาเข้ามาทางรัฐบาลไทย จะต้องจัดการรับรองให้แก่เขา คือความในข้อ ๘ คือจ่ายเงินบาทให้แต่ละจำนวนที่จ่ายประมาณไม่ถึงล้านบาท และเป็นงบประมาณของกระทรวงกลาโหม คือจัดบ้านให้เขาอยู่กับจุดเครื่องรับรอง ไม่ใช่จัดแต่ค่าพาหนะเท่านั้น เพราะฉะนั้นเป็นเรื่องนี้หนอยจึงเห็นว่าเราไม่ได้เสียอะไรมากนัก จึงรับรองออกไป

พระยาอรรถกรมมณคดี : ตามที่ท่านนายกรัฐมนตรีได้แถลงมา ทำให้ข้าพเจ้ามีความรู้สึกสงสัยถึงวิธีทวง การที่ทาสัญญาทำในนามของรัฐบาล หรือของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คือตามหนังสืออื่นไม่ตรงกัน ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๔๘๓ ที่เห็นขนามมความว่า

“ด้วยรัฐบาลได้ดำเนินการลงนามความตกลงว่าด้วยความช่วยเหลือทางการทหารระหว่างประเทศไทยกับสหรัฐอเมริกา โดยผู้รักษาการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และเอกอัครราชทูตอเมริกันเป็นผู้ลงนาม ณ ทำเนียบรัฐบาลในเมื่อวันที่ ๓๗ ตุลาคม ค.ศ. และได้นำความกราบบังคมทูลพระเจ้าบรมวงศ์เธอฯ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ทรงทราบแล้ว”

ตามความในหนังสืออื่นแล้ว เข้าใจว่าเรื่องรัฐบาลทำก่อนแล้วจึงกราบบังคมทูลให้ทรงทราบเท่านั้น ไม่ตรงกับหมายของรัฐธรรมนูญมาตรา ๓๕ ซึ่งเป็นไปไม่ได้ การทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งในนามของพระมหากษัตริย์ ต้องนำความกราบบังคมทูลให้ท่านได้มีโอกาสทักท้วงหรือทรงเห็นชอบ เมื่อทรงเห็นชอบแล้ว แต่มีกระแสน้ำสั่งให้ทำสัญญาเช่นนั้น รัฐบาลเป็นผู้รับสั่งของพระบรมราชโองการเท่านั้น หนังสือคำสั่งนี้ หนังสือสัญญาที่รัฐบาลทำก่อนแล้วจึงกราบบังคมทูลให้ทรงทราบภายหลัง นั้นจะเป็นสัญญาที่ทำโดยถูกต้องตามความในรัฐธรรมนูญหรือไม่ ขอได้โปรดชี้แจง

จอมพล ป. พิบิตสงคราม นายกรัฐมนตรี : คือถ้าเมื่อรัฐบาลได้เจรจาสัญญาเรื่องนอร์เอร์แดง ทางรัฐบาลก็ได้นำความกราบบังคมทูลพระมหากษัตริย์ไป แล้วเมื่อพระมหากษัตริย์ได้ตอบมาว่าได้ทรงทราบแล้ว ทางรัฐบาลจึงได้ลงนามสัญญาฉบับนั้นไป และได้ถือการปฏิบัติอย่างนั้น และขอเรียนว่าในการทำสัญญา ก็ในหลักการของการทำสัญญานี้เรายอมถกเถียงกันเป็นประชาชนเป็นผู้ทำสัญญาต่อประชุมของอีกประเทศหนึ่ง กระผมมีความเข้าใจอย่างนั้น ท่านผู้ใดเข้าใจในกฎหมายระหว่างประเทศก็คงจะมีความเข้าใจในเรื่องนี้

พระยาโทณอนุกนิมตน์ : ความที่สมาชิกผู้เกียรติได้เรียนถามรัฐบาลเมื่อก่อนในเรื่องข้อ ๔ ระหว่างกำลังเรียนถามนั้นก่อให้เกิดความสับสนใจแก่ข้าพเจ้า คือตามที่ท่านนายกได้อธิบายให้ฟังนั้น ข้าพเจ้าเห็นว่าถ้าคนธรรมดาซึ่งเป็นผู้ทำสัญญาคงจะไม่เข้าใจ เพราะเหตุว่าข้อ ๔ นั้นคล้ายกับว่า เช่นว่าอเมริกาจะต้องการรบกับหรืออย่างไรหรืออะไรต่าง ๆ นั้นก็จะต้องเสียภาษีเขา ถ้าเช่นนั้นพูดตามหลักสัญญาทวิไปซึ่งทวิโลกเขาทำกันหรือดีพอมากคแต่กซเซนต์ เขาจะต้องมีหนังสือรับรองซึ่งกันและกันเรียกว่าเดคเคอริชฟอเอกต์เซนต์ อีกอย่างหนึ่งจะเรียนถามสักให้แน่นอนว่า คนชนชั้นหลังจะหนังสือรับรองหรือไม่ โปรดอธิบายให้ชัดเจน

จอมพล ป. พิบิตสงคราม นายกรัฐมนตรี : ความในข้อ ๔ ความตรงกันความซื่อสัตย์แล้ว นอกจากที่จะได้ตกลง รัฐบาลแห่งประเทศไทยจะอนุญาตการปฏิบัติโดยปลดอชกรซึ่งบรรดาผลิตภัณฑ์สัตว์และผลิตภัณฑ์นำเข้ามาหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักรของคน เกี่ยวกับความตกลงนี้ คือเกี่ยวกับความตกลงนมขอมุกมด้อยแต่จากความตกลงนี้ไม่เป็นอย่างอื่น นอกจากอเมริกาจะได้ให้อาณัติแก่ประเทศไทยโดยที่ประเทศไทยได้รับรอง เพราะฉะนั้นนอกจากความตกลงนี้เป็นไปไม่ได้ ถ้าเขาจะบอกอย่าง

LIART

ได้อย่างไร ข้าพเจ้าคิดว่าอย่างที่ท่านสมาชิกได้อภิปรายมาแล้ว อย่างรัฐบาล
ทำสัญญาการเงินกับต่างประเทศ ๓ ด้านปอนด์ จะทำก็ทำได้โดยไม่จำเป็นจะ
ต้องทำในพระปรมาภิไธย คืออาศัยอำนาจบริหารได้ทำเองเดียวกับสัญญา
นี้ รัฐบาลทำความตกลงกับอเมริกาซึ่งต่างฝ่ายจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
แท้จริงเขาช่วยเหลือเรามากกว่าเป็นเรื่องที่ทำได้โดยไม่ต้องทำในพระปรมา-
ภิไธย แต่ว่าเมื่อรัฐบาลยังยืนยันว่าเป็นการทำตามมาตรา ๑๕๔ แห่ง ๒๒
ไม่ได้ทำในพระปรมาภิไธย เป็นแต่เพียงทำมาแต่ก็กราบบังคมทูลให้ทรง-
ทราบ หรือหมายความว่า กราบบังคมทูลให้ทรงทราบเสียก่อน และท่าน
เฉย ๆ แต่กลับไปทำมาโดยที่คล้าย ๆ กับว่าหนึ่ง ๆ เป็นการยอมซึ่งไม่ใช่ด้วย
ของนักกฎหมายซึ่งกระทำ ข้าพเจ้าก็สงสัยต่อไป จึงใคร่ขอถามต่อไปว่า
รัฐบาลแน่ใจหรือว่าข้อตกลงนี้ไม่ต้องออกกฎหมาย เพื่อบังคับการให้เป็น
ไปตามสัญญา โดยเฉพาะในข้อที่ ๓ ของ ๔ ที่ว่า "รัฐบาลแห่งประเทศ-
ไทยจะดำเนินราชการอันเหมาะสมเพื่อบริการอันตั้งบริภคินหรืออดีตใด ๆ
ที่อาจใช้แทนกันได้ หรือที่อยู่ในประเภทคล้ายคลึงกับบริภคินหรืออดีตที่
รัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้สั่งให้ออกนอกประเทศไทย และนางนาอานาเชกของ
ประเทศไทย

ข้อ ๒. ของ ๒. รัฐบาลแต่ฝ่ายจะจัดราชการเกี่ยวกับความมั่นคง
ตามข้อกฝ่ายหนึ่งจะร้องขอ เพื่อบริการอันตั้งบริภคินหรืออดีตใด ๆ
ซึ่งตั้งของที่อยู่ในจำพวกอื่นไม่พึงเปิดเผย แต่ก็จะอะไรต่ออะไรอีก ข้าพเจ้า
เห็นว่าถึงเหตุอันหนึ่งรัฐบาลจะออกกฎหมาย เพราะการที่ระบอบของกัน
ไม่ให้ชาวชุมชนภคินฯ หรืออดีตที่เราสั่งให้ได้ออกนอกประเทศ แต่ถึงของ
ออกกฎหมายอย่างนี้ จะต้องออกกฎหมายอย่างรุนแรง ไม่อย่างนั้นการสั่ง
ของออกไปนอกก็อาจเพียงรับโทษนิดหน่อย และถ้าหรือในเรื่องการบองกัน
รักษาความลับไม่เปิดเผย ข้าพเจ้าเห็นว่ารัฐบาลนฤชาจต้องให้สถานออก

LIRT

กฎหมาย คือในการจะใช้กฎหมายธรรมดาที่ใช้อยู่ในปัจจุบันไม่ได้ ใน
 เรื่องการเก็บภาษีเจตนาที่ไม่มบทกเงิน เพราะว่าไม่ใช่เป็นของสถานที่
 ตั้งไป ถ้าเรายกเว้นภาษีให้ อาจต้องออกกฎหมายให้อำนาจได้ด้วย เพราะ
 ฉะนั้น ถ้ารัฐบาลใดรัฐบาลหนึ่งออกกฎหมายเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตาม
 สัญญาที่จะเกิดปัญหาใหญ่โต ซึ่งหมายความว่าเราจะต้องออกกฎหมายออก
 ฉบับหนึ่ง เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๕๔ ในวรรค ๒
 ซึ่งมาตรา ๑๕๔ สัญญาฉบับใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือจะต้อง
 ออกพระราชบัญญัติ เพื่อให้เป็นตามสัญญาต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐ-
 สภา หมายความว่าถ้าสัญญาใดมีลักษณะเช่นนั้น จะต้องได้รับอนุมัติจาก
 สภาเสียก่อน ความหมายของรัฐธรรมนูญเป็นอย่างนั้น แต่ที่เห็นหรือรัฐบาลทำ
 ในพระปรมาภิไธยของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็มาขออนุมัติ เมื่อสภาไม่อนุมัติ
 คือไปไม่เป็นข้อผูกพัน ถ้าสภาอนุมัติเท่ากับว่าสภาเห็นชอบด้วย ใน
 การทำสัญญานั้นเท่ากับว่าสภารับว่า ถ้ากฎหมายออกสภาต้องพร้อมที่
 จะออกเพื่ออนุมัติตามสัญญานั้น ถ้าสภาไม่ยอมให้รัฐบาลก็ยกยบสภาซึ่ง
 เป็นเรื่องซึ่งกันและกัน ความประสงค์เป็นอย่างนั้น เพราะฉะนั้นรัฐบาล
 ควรจะแก้ความข้องใจของท่านสมาชิกเสียก่อนว่า ท่านแน่ใจหรือว่าความตก
 ลงนั้นจะไม่ต้องมาขออนุมัติออกกฎหมายต่อสภาในตอนที่ให้การทำ
 เป็นไปตามพระราชบัญญัติในการกระทำสัญญา แล้วจำเป็นจะต้องออกกฎ-
 หมายและในการที่สภาอนุมัติออกกฎหมาย ก็เท่ากับว่าสภาได้ให้ความเห็น
 ชอบในสัญญาฉบับนั้น ก็ไม่ต้องตรงกับเจตนารมณ์ของมาตรา ๑๕๔ เลย
 เพราะมาตรา ๑๕๔ บอกว่ารัฐสภาให้ความเห็นชอบก็พอ สัญญานั้นใช้ได้

จอมพล ป. พิบิตสงคราม นายกรัฐมนตรี : กระผมได้กราบเรียน
 ต่อท่านสมาชิกผู้เกียรติแล้วว่า ในการทำสัญญา คือว่าอเมริกา
 เขาให้อำนาจแก่เรา มา โดยที่เราขอไป เพราะฉะนั้นรัฐบาลก็ขอยืนยันว่า

LIRT

ไม่เห็นจะต้องออกกฎหมายใด ๆ เลย เป็นอันขาด และไม่ต้องการมาขอ
อำนาจออกกฎหมายอะไรเลย เพราะเหตุว่าตามความในข้อ ๔ บอกว่าเรา
จะไม่เก็บภาษีอากรเงาเราตั้งอากรเข้ามาให้เรา ความจริงเราก็ไม่ควร
เก็บจากเขา เพราะเขาให้เรา แต่ตามพระราชบัญญัติพิทักษ์ศรัทธา
ศัตกการที่ใช้อยู่เวลานี้ เป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
ที่จะอนุมัติไม่ให้เก็บอากรรายใด ตามที่ประกาศไว้ในนั้นได้ และการที่จะนำ
อากรเข้ามาหรือนำออกไป จะตั้งเงินภาษีก็อยู่ในอำนาจของรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงการคลังจะอนุมัติได้ดังที่ได้อนุมัติ กระทรวงกลาโหมไม่ต้องเสีย
ภาษีอากรที่ไปกรณี ซึ่งทุกวันนี้ไม่ต้องมาขออนุญาตออกกฎหมายคือ
รัฐสภาเป็นคน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ได้อนุมัติไปตามกฎหมาย
ศรัทธาศัตกการที่ใช้อยู่เวลานี้

ส่วนในข้อ ๕ เมื่อเขาขอออกไปเขาก็ต้องเสียภาษีของเขาเอง
ก็ไม่ต้องออกกฎหมายอะไร และส่วนที่ตัดเงินบาทให้เขาก็เป็น
รายจ่ายของกระทรวงกลาโหม ซึ่งก็ไม่ต้องออกกฎหมายอะไร และนอก
จากนั้นกรณีไม่เห็นจำเป็นต้องออกกฎหมายอะไรอีก ท่านยกตัวอย่าง
ว่าต่อไปจะต้องออกกฎหมายอย่างอื่นอย่างรุนแรง ในการที่เราให้เขาไม่ต้อง
เสียอากร แต่กฎหมายซึ่งมีอยู่ทุกวันนี้เราอาจห้ามไม่ให้ผู้ใดนำสินค้าเขาหรือ
ออกไปก็ได้ เช่นเราห้ามไม่ให้สิ่งใดออกไปเราก็ออกกฎหมายไป อย่าง
นี้เราก็ทำได้แต่ทำไมเขาจะห้ามไม่ได้ ก็ไม่เห็นจะต้องมาขออนุญาต
จากรัฐสภา มันมีกฎหมายอยู่แล้วผมไม่ต้องมาขออนุมัติออกกฎหมายอะไร
เพราะฉะนั้นสรุปความว่า (๑) อนุญาตให้เขาเปล่า ๆ ไม่ต้องเสียเงิน
(๒) มีอำนาจที่จะอนุมัติไม่ให้เขาเสียอากรเข้าและออก โดยอาศัย
อำนาจพระราชบัญญัติพิทักษ์ศรัทธาศัตกการ ซึ่งรัฐมนตรีคลังจะอนุมัติได้
(๓) ถ้าหากว่าเรามีความจำเป็นจะต้องห้ามไม่ให้เขา ตั้งอากรออกไป

เพื่อป้องกันไม่ให้คนเขาขาดออกไปขายเราก็มักกฎหมายห้ามอยู่แต่จ เช่นพระ
ราชบัญญัติควบคุมอาชญากรรมกึ่งชาติ มีข้อยกเว้นแต่ก็ไม่ต้องออกกฎหมาย
ตั้งงบประมาณที่จะใช้ก็งบประมาณกระทรวงกลาโหม ซึ่งเจตนาเกือบ
ไม่ต้องใช้อะไรเพราะเหตุว่าเรา มีผลของเรายูทได้จากโรงไฟฟ้า ซึ่งอยู่
ปากตรอกชัชฎม เราก็มองเสียค่าเข้าบ้านให้เขาอีก นอกจากเขาเข้า
ไล่เตตยุดงจำนวนกมเพียง ๒๐ คนเท่านั้น และก็ไม่มีอะไรจะกราบเรียน
ก็ไม่ต้องออกกฎหมาย

พระยาอาณัติกรบริบาล : ตามปัญหาที่โต้เถียงกันนักเป็นวง
ทชวาพเจ้า เซอณาท่านตั้งมาชกหลายคนของใจตอยกันทงน และมปัญหาตย
กันมากมาย เพราะฉะนั้นชวาพเจ้าอยากจะตง ขอถามท่านนายกรัฐมนตรีว่า
ขอเป็นทเขาใจว่าตามทชวาพเจ้าเขาใจถูกตองหรือไม คคือข ๓ ในมาตรา
๑๕๔ ซึ่งบอกว่าพระมหากษัตริย์ทรงพระราชอำนาจในการ ทำสัญญาตั้งบัก
ทำในนามแม่แบบที่ไททพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะตองเป็นคู่สัญญาเอง
หรือใช้อำนาจบริหารคณะรัฐมนตรีหรือชชหนึ่ง ถ้าหากว่าเป็นแบบประเพณ
อย่างนี้สำหรับกฎหมายรัฐธรรมนูญก็ดี หรือแบบประชาริมโดยทัดใดกก็ดี
ทพระมหากษัตริย์จะให้อำนาจบริหาร จะตองใช้ทางคณะรัฐมนตรี จะตงนาม
ของท่านได้หรือไมคงไม่มีปัญหา ชวาพเจ้าเซอณาชอนเป็นชชทรัฐบาลปฏิบัติ
ชชอย่างนี้หรือไม คือพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงปฏิบัติชชเช่นนี้ ใช้
หรือไม แปลว่าทำสัญญารัฐบาล เป็นผู้ทชอย่างรัฐบาลพระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัว ทำสัญญากับอังกฤษ อเมริกาอย่างนเป็นต้น ถ้าหากว่าเป็น
เช่นนี้มาตรา ๑๕๔ แปลว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ไม่ได้ทรงตง
พระปรมาภิไธยเองอย่างทบางคนคิด ไม่ได้ชชแต่ชชหนึ่ง แต่เมอคนทง
หลายเขาใจเช่นนี้ ชวาพเจ้าจึงขอถามนายกรัฐมนตรี ในชชนี้ ส่วนในชชทว่า
สัญญาตงยังได้รับความเห็นชชของสภาเช่นชชหรือไม ในฉวรรค ๒ ก็ตง

ได้รับอนุมัติ ๒ ข้อ ข้อ ๓ สัญญาเปลี่ยนแปลงอาณาเขตถนนซอหนง ออกข้อ
 หนึ่งจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้เป็นไปตามสัญญา ข้อสัญญาทำ
 กับนานาประเทศจะต้องรับอนุมัติหรือไม่ แต่ว่าสัญญาที่รัฐบาลจะต้องออก
 กฎหมายที่หลัง ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่จำเป็นของอนุมัติ เช่นสัญญาพระราชไมตรี
 เป็นต้น เพราะเหตุว่าสัญญาทำกันแล้วต้องให้สัตยาบันออกทันทีจึงสมบูรณ์
 สัญญาเช่นนี้ต้องให้สัตยาบันจึงจะสมบูรณ์ แต่ระเบียบแบบแผนว่า ถ้ามีใน
 ข้อสัญญาว่าสัญญาที่รัฐบาลทำต่อรัฐบาล ถ้าหากว่าภายใน ๖ เดือนไม่ได้
 รับอนุมัติจากรัฐสภาแล้ว เป็นอันเลิกไปเป็นความเห็นชอบ ไม่ใช่ห้ามเรื่อง
 แล้วมาขอออกเช่นอย่างพระราชบัญญัติ ทขอออกขางนมาขอออกกดใช้เงิน
 เห็นเป็นต้น

จอมพล ป. พิบิตสงคราม นายกรัฐมนตรี: ขอถามระเบียบที่
 ทำสัญญากันนั้น ความจริงคือกระทรวงการต่างประเทศก็เป็นผู้ได้เจรจา
 ตามนโยบายของรัฐบาล ไม่ใช่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะไปเจรจาห้ามได้
 เพราะฉะนั้นเมื่อตกลงทำในนามของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทนสัญญาที่เรียก
 ว่าสนธิสัญญา เท่าที่ตรวจดูเราไม่พบพร้อม เช่นสมเด็จพระเจ้ากรุงสยาม
 กับสมเด็จพระเจ้ากรุงอังกฤษ สัญญาเช่นนี้ต้องออกกฎหมาย ซึ่งเป็นสัญญา
 อย่างไม่ต้องเป็นสัญญา จะเปรียบเหมือนต่อพระราชบัญญัติ คือหมาย
 ความว่าคล้าย ๆ พระราชบัญญัติ แต่อาจมีสัญญาอีกบางอันซึ่งไม่จำเป็น
 คือระเบียบซึ่งรัฐบาลต่อรัฐบาล อาจทำในนามของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 คล้าย ๆ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวงเห็นตาม หมายถึงต่อพระราชบัญญัติ
 อย่างกรณีสัญญาอย่างที่เราทำกัน ในนามพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 เหมือนกัน แต่ว่าเราไม่ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาเพราะว่าไม่ต้องออก
 กฎหมายอย่างที่เราเรียนแล้ว

ทำการแทนประธานวุฒิสภา: เห็นจะพอกันได้แล้ว เรื่องที่จะแจ้งต่อไป ตามที่สภาผู้แทนและวุฒิสภาได้ตั้งกรรมาธิการร่วมกันสภาละ ๒ คน เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยฉันทารวจ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๔๙๓ ซึ่งวุฒิสภาดังมติแก้ไขเพิ่มเติมคณะกรรมการร่วมกันได้พิจารณาเสร็จแล้ว จึงเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว เพื่อสภาทั้งสองได้พิจารณาและวุฒิสภาได้ให้ความเห็นชอบแล้ว บัดนี้สภาผู้แทนได้ลงมติเห็นชอบด้วยร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการร่วมกันได้พิจารณาแล้ว

ที่ประชุมรับทราบ

ทำการแทนประธานวุฒิสภา: ระเบียบวาระต่อไปร่างพระราชบัญญัติวิธีการพิจารณาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๔๙๓ ซึ่งคณะกรรมการร่วมกันพิจารณาเสร็จแล้ว

รายงานคณะกรรมการร่วมกัน

พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ วิธีการพิจารณาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๔๙๓

ตามที่สภาผู้แทนและวุฒิสภาได้ตั้งกรรมาธิการฝ่ายละ ๒ คน ให้เป็นคณะกรรมการร่วมกันพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ วิธีการพิจารณาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๔๙๓ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๒๓ (๓) นั้น

คณะกรรมการร่วมกัน ได้ประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเสร็จแล้ว โดยเลือกหม่อมเจ้ารัชดิศ เกษมสันต์ เป็นประธาน และเลือกนายสุวิชัย พันธุ์เกษม เป็นเลขานุการ จึงเสนอร่างพระราชบัญญัติที่ได้พิจารณาเสร็จแล้วต่อสภาทั้งสองมาพร้อมกับรายงาน

LIART

ผลของการพิจารณาของคณะกรรมการร่วมกัน ปรากฏตามร่าง
ที่เสนอมา คณะกรรมการร่วมกันได้แก (ในมาตรา ๑๘) คำว่า "ให้ถือว่า
คณะตุลาการรัฐธรรมนูญเป็นศาล" เป็น "ให้ถือว่าคณะตุลาการรัฐธรรม-
นูญมีอำนาจเช่นศาล" เนื่องจากคณะกรรมการร่วมกันเห็นว่า ถ้าให้ข้อ
ว่าคณะตุลาการรัฐธรรมนูญเป็นศาลแล้วอาจเป็นการตั้งศาลพิเศษนอกจาก
ศาลสถิตยุติธรรม ซึ่งเป็นการผิดรัฐธรรมนูญจึงได้แกเป็น "ให้ถือว่าคณะ
ตุลาการรัฐธรรมนูญมีอำนาจเช่นศาล" นอกจากนั้นคณะกรรมการร่วมกัน
เห็นชอบด้วยตามร่างของสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้แกไขเพิ่มเติม

(ตงชื่อ) สุวิชัย พันธะเศรษฐ
(สุวิชัย พันธะเศรษฐ)
เลขาธิการ

ร่าง

พระราชบัญญัติวิธีการพิจารณาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ

พ.ศ. ๒๕๕๓

.....
.....
.....
.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมาย ว่าด้วยวิธีการพิจารณาของคณะ
ตุลาการรัฐธรรมนูญ

.....
.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัติคนเรียกว่า "พระราชบัญญัติวิธีการพิจารณา
ของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๓"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมวดที่ ๑

บททั่วไป

มาตรา ๓ ให้เลขาธิการรัฐสภา เป็นเลขาธิการของคณะตุลาการ
รัฐธรรมนูญทำหน้าที่ในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับกิจการอันเป็นราชการของคณะตุลาการ
รัฐธรรมนูญ

มาตรา ๔ ให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีอำนาจตราระเบียบเพื่อ
การประชุมเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเที่ยงธรรม

มาตรา ๕ ประธานตุลาการรัฐธรรมนูญเป็นประธานที่ประชุมคณะ
ตุลาการรัฐธรรมนูญ และมีหน้าที่ดำเนินการของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ
ให้เป็นไปตามระเบียบ

เมื่อประธานตุลาการรัฐธรรมนูญไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือไม่
อยู่ในที่ประชุม ให้ที่ประชุมคณะตุลาการรัฐธรรมนูญเลือกตั้งตุลาการรัฐ
ธรรมนูญคนหนึ่งคนหนึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน

มาตรา ๖ การประชุมของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญต้องมีตุลาการ
รัฐธรรมนูญประชุมไม่ต่ำกว่ากึ่งจำนวนตุลาการรัฐธรรมนูญทั้งหมด จึงจะเป็น
องค์ประชุม แต่การประชุมเพื่อลงมติวินิจฉัยข้อพิพาทจาก สัมภาษณ์ภาพของ
สัมภาษณ์ภูมิศาสตร์หรือสัมภาษณ์แทนต้นตอตั้งหรือไม่ก็ คำบทกฎหมายใด
มีข้อความแย้งหรือขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ก็ ต้องมีตุลาการรัฐธรรมนูญ
ประชุมไม่ต่ำกว่าเจ็ดคนจึงจะเป็นองค์ประชุม

LIRT

การลงมติวินิจฉัยข้อปรึกษาใด ๆ ให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็น
ประมาณ

ตุลาการรัฐธรรมนูญคนหนึ่งยอมมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้ามี
คะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียง เพิ่มขึ้นได้อีกเสียงหนึ่ง
เป็นเสียงขาด

มาตรา ๘ เมื่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญได้รับคำร้องขอให้วินิจฉัย
ว่า สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกสภาผู้แทนคนใดคนหนึ่ง
สิ้นสุดลงตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือขอให้วินิจฉัยว่าบทบัญญัติ
แห่งกฎหมายใดมีข้อความแย้งหรือขัดต่อรัฐธรรมนูญ ให้ประธานตุลาการ
รัฐธรรมนูญ หรือเลขาธิการของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่
ประธานตุลาการรัฐธรรมนูญไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ แจ้งเรื่องพร้อมด้วย
ตั้งคำแนะนำเอกสารที่เกี่ยวข้องไปยังตุลาการรัฐธรรมนูญทุกคน และกำหนด
นัดประชุมภายในสิบห้าวัน นับแต่วันได้รับคำร้องขอ

มาตรา ๙ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาเรื่องอันอยู่ในอำนาจหน้าที่
ของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ตุลาการรัฐธรรมนูญมีสิทธิเข้าตรวจรายงาน
การประชุมหรือเอกสารใด ๆ ของรัฐสภาได้

มาตรา ๑๐ ให้ถือว่าตุลาการรัฐธรรมนูญเป็นเจ้าพนักงานตามความ
ในกฎหมายลักษณะอาญา

มาตรา ๑๑ คำวินิจฉัยของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญให้ทำเป็น
หนังสือและให้แสดงเหตุผลประกอบคำวินิจฉัยนั้นด้วย

มาตรา ๑๒ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงกลาโหมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับ
กระทรวงนั้น ๆ

LIRT

หมวด ๒

การพิจารณาการสิ้นสุดแห่งสมาชิกภาพ ของสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทน

มาตรา ๓๒ เมื่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญได้รับคำร้องกล่าวหาของสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทน ซึ่งร้องว่าสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนสิ้นสุดลง จากประธานวุฒิสภา หรือประธานสภาผู้แทนตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

(๑) ถ้าเห็นว่าคำร้องกล่าวหานั้นมีข้อความที่อ่านไม่ออก หรืออ่านไม่เข้าใจหรือฟุ่มเฟือย หรือมีถ้อยคำไม่สุภาพ หรือบกพร่องด้วยประการใด ๆ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีอำนาจตั้งไปยังผู้ยื่น โดยผ่านประธานสภาผู้แทนเป็นสมาชิก ให้ทำมาใหม่หรือแก้ไขเพิ่มเติมภายในระยะเวลาใดก็ได้ และในการนี้จะกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ตามที่เห็นสมควรก็ได้

(๒) ถ้าผู้ยื่นไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญที่ตั้งตาม (๑) หรือคณะตุลาการรัฐธรรมนูญเห็นว่าข้อเท็จจริงที่ปรากฏตามคำร้องกล่าวหา นั้น แม้จะฟังเป็นความจริง ก็ไม่เป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกที่ถูกร้องกล่าวหาสิ้นสุดลงตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีอำนาจทำคำวินิจฉัยให้ยกคำร้องกล่าวหาขึ้นเสียได้โดยไม่ต้องดำเนินการพิจารณาต่อไป

(๓) ถ้าเห็นว่าคำร้องกล่าวหาขึ้น ควรได้รับการพิจารณาคือไป ก็ให้ตั้งสำเนาคำร้องกล่าวหาขึ้นไปยังผู้ถูกกล่าวหา และกำหนดให้ยื่นคำชี้แจงภายในเวลาที่คณะตุลาการรัฐธรรมนูญเห็นสมควร แต่ต้องไม่น้อยกว่าแปดวัน และไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ถูกกล่าวหาได้รับสำเนาคำร้องกล่าวหา

LIRT

มาตรา ๓๓ เมื่อมีพฤติการณ์ที่คณะกรรมการรัฐธรรมนูญเห็นว่าไม่
สามารถส่งดำเนินคำร้องกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาได้ หรือผู้ถูกกล่าวหา
หดแย้งไม่ยอมรับดำเนินคำร้องกล่าวหา ให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญมีอำนาจ
สั่งให้บีบประกาศไว้ ณ สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา หรือประกาศโฆษณา
ในทางอื่นใดตามที่คณะกรรมการรัฐธรรมนูญจะเห็นสมควร เพื่อให้ผู้ถูกกล่าว
หามารับดำเนินคำร้องกล่าวหา จากเลขาธิการของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ
ภายในสามสิบวันนับแต่วันประกาศ

มาตรา ๓๔ เมื่อผู้ถูกกล่าวหาโดยนิตยสารแจ่งแจ่ง หรือเมื่อพ้นกำหนด
เวลายื่นคำขังแจ่ง ผู้ถูกกล่าวหาโดยนิตยสารแจ่งหรือเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวัน
ในกรณีที่ไม่มีการประกาศ ให้ผู้ถูกกล่าวหามารับดำเนินคำร้องกล่าวหาตาม
ความในมาตรา ๓๓ ให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญกำหนดวันเพื่อทำการ
พิจารณา

วันพิจารณาซึ่งกำหนดเป็นครั้งแรกนั้น ให้เลขาธิการของคณะ
ตุลาการรัฐธรรมนูญประกาศไว้ ณ สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา และ
ในกรณีที่ไม่มีการนัดดังกล่าวในมาตรา ๓๓ ก็ให้เลขาธิการของคณะ
ตุลาการรัฐธรรมนูญส่งดำเนินคำประกาศนั้นไปยังผู้ถูกกล่าวหาด้วย ทั้งนี้ไม่
น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนวันพิจารณา การส่งดำเนินคำประกาศไปยังผู้ถูกกล่าวหา
ถ้าส่งแก่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้ก็ให้ส่งแก่บุคคลผู้พำนักอยู่หรือท้องใด ณ สถานที่
ผู้ถูกกล่าวหาได้แจ้งไว้ต่อสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาว่า เป็นที่อยู่ของผู้
กล่าวหา

ผู้ถูกกล่าวหา ไม่ว่าจะโดยนิตยสารแจ่งแจ่งหรือโดยนิตยสาร
ที่จะมาฟังการพิจารณา ชักชวนพยาน และอ้างตนเองเป็นพยาน ทั้งมีสิทธิ
ที่จะนำพยานหลักฐานมาแสดงในการพิจารณา

ผู้ถูกกล่าวหาจะแต่งตั้งนายให้แตกต่างกันได้ แต่ผู้ที่จะเป็นทนายนั้นต้องเป็นผู้มีสิทธิที่จะว่าความในศาลตามกฎหมายว่าด้วยทนายความ

มาตรา ๑๕ การพิจารณาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญนั้น ให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีหน้าที่ค้นหาหาความจริง เพื่อกำหนดให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีอำนาจออกหมายเรียกผู้ยื่นคำร้องกล่าวหา และบุคคลอื่นใด นอกจากผู้ถูกกล่าวหา มาปฏิญาณหรือเข้ามาคนให้การ และให้มีอำนาจออกหมายเรียกให้กระทรวงทบวงกรมหรือบุคคลใด ๆ ดังเอกสารหรือสิ่งใด ๆ ซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานมาประกอบการพิจารณา

เมื่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ เห็นสมควรจะตั้งให้จ่ายค่าบอุงการ ตลอดจนค่าพาหนะและค่าที่พักถาม ให้แก่บุคคลที่คณะตุลาการรัฐธรรมนูญเรียกมาให้การ หรือให้ตั้งพยานหลักฐานจากงบประมาณค่าใช้จ่ายของรัฐธรรมนูญได้

เมื่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญเห็นว่า พยานหลักฐานใดที่ขอมาสืบพุ่มเพื่อยืนยันสมควร หรือประวงให้ชักช้า หรือไม่เกี่ยวกับประเด็น ให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีอำนาจงดการสืบพยานหลักฐานเช่นว่านั้นเสียได้

มาตรา ๑๖ หมายเรียกหรือหนังสือใด ๆ ของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ให้ตุลาการรัฐธรรมนูญคนหนึ่งลงลายมือชื่อ

มาตรา ๑๗ ให้ถือว่าคำบังคับ หรือหมายเรียกของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญเป็นคำบังคับหรือหมายเรียกของศาล และให้ถือว่าการให้การของบุคคลหรือการอ้างพยานหลักฐานใด ๆ ของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญในการพิจารณา เป็นการให้การหรืออ้างพยานหลักฐานต่อศาลในการพิจารณาคดี

มาตรา ๓๗. ในการพิจารณาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีอำนาจรักษาความเรียบร้อย แห่งการพิจารณา หรือกระทำการเพื่อให้กระบวนการพิจารณาดำเนินไปโดยเที่ยงธรรม และรวดเร็ว และเพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีอำนาจเช่นศาล

หมวด ๓

การพิจารณาบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ที่ศาลเห็นว่ามิชอบความแย้งหรือขัดต่อรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๓๘. เมื่อศาลใดเห็นว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมิชอบความแย้งหรือขัดต่อรัฐธรรมนูญ และได้ขอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว ตามความในมาตรา ๓๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ให้ตั้งความเห็นและคำขอให้ตีความต่อปลัดกระทรวงยุติธรรม หรือปลัดกระทรวงกลาโหม แล้วแต่กรณี เพื่อเสนอต่อไปยังคณะตุลาการรัฐธรรมนูญพร้อมด้วยเอกสารประกอบตาม

มาตรา ๒๐ ความเห็นที่ส่งมาประกอบคำขอให้ตีความตามมาตรา ก่อน จะต้องระบุบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลเห็นว่ามีข้อขัดแย้งหรือขัดต่อรัฐธรรมนูญพร้อมด้วยเหตุผลประกอบความเห็นนั้น

เมื่อได้รับความเห็นและคำขอให้ตีความแล้ว ปลัดกระทรวงยุติธรรม หรือปลัดกระทรวงกลาโหม แล้วแต่กรณี จะต้องรับตั้งความเห็นและคำขอให้ตีความนั้นไปยังคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ

ถ้าคณะตุลาการรัฐธรรมนูญประสงค์จะรับคำอธิบายหรือคำชี้แจงเพิ่มเติมตามแต่จะเห็นสมควรจากศาลนั้น ๆ หรือประสงค์จะรับสำนวน

ทั้งหมดหรือบางส่วน มาประกอบการวินิจฉัยให้คำขอไปยังปลัดกระทรวงยุติธรรมหรือปลัดกระทรวงกลาโหม แล้วแต่กรณี เพื่อดำเนินการ

มาตรา ๒๓ ให้ตั้งดำเนินคำวินิจฉัยของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญไปยังปลัดกระทรวงยุติธรรม หรือปลัดกระทรวงกลาโหม แล้วแต่กรณี เพื่อดำเนินการไปยังศาลซึ่งขอให้ความมั่นใจ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

บันทึก

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติว่าการพิจารณาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๑๓ เพื่อประกอบการพิจารณาร่างซึ่งคณะกรรมการร่วมกัน ตามความในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓๒๓ (๓) พิจารณาเสร็จแล้ว

เพื่อความสะดวกในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าการพิจารณาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๑๓ จึงได้จัดพิมพ์ร่างซึ่งดัดแก้ไขแทนให้ใช้ และวุฒิสภาตงมติแก้ไขเพิ่มเติมมาเพื่อประกอบการพิจารณาร่างซึ่งคณะกรรมการร่วมกันได้พิจารณาเสร็จแล้ว

(ร่างตามมติของสภาผู้แทน คชคความเดิมรวมทั้งมติเครื่องหมายชัดเจนนอกจากชัดเจนได้

ร่างตามมติของวุฒิสภา คชคความเดิมทั้งมติเครื่องหมายชัดเจนได้ นอกจากที่ชัดเจน)

สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา.

LIRT

ร่าง

พระราชบัญญัติวิธีการพิจารณาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ

พ.ศ. ๒๕๕๓

.....
.....
.....
.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมาย ว่าด้วยวิธีการพิจารณาของคณะ
ตุลาการรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติวิธีการ
พิจารณาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๓”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๓ ให้เดชาธิการรัฐสภาเป็นเดชาธิการคณะตุลาการรัฐ-
ธรรมนูญมีหน้าที่ในสิ่งต่อไปนี้เกี่ยวกับกิจการ อันเป็นธุรการของคณะตุลาการ
รัฐธรรมนูญ

(มาตรา ๕ การประชุมของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญต้องมีตุลาการรัฐธรรมนูญประชุมไม่ต่ำกว่าห้าคนจึงเป็นองค์ประชุม)

มาตรา ๕ ให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีอำนาจตราระเบียบ เพื่อให้การประชุม (พิจารณา) เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเที่ยงธรรม

มาตรา ๖ ประธานตุลาการรัฐธรรมนูญเป็นประธานของทั้งประชุมคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ และมีหน้าที่ดำเนินกิจการของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามระเบียบ

เมื่อประธานตุลาการรัฐธรรมนูญไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือไม่อยู่ในที่ประชุม ให้ที่ประชุมคณะตุลาการรัฐธรรมนูญเลือกตั้งตุลาการรัฐธรรมนูญคนหนึ่งคนใดคนหนึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน

มาตรา ๗ การประชุมของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญต้องมีตุลาการรัฐธรรมนูญประชุมไม่ต่ำกว่ากึ่งจำนวนตุลาการรัฐธรรมนูญทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม แต่การประชุมเพื่อลงมติวินิจฉัยข้อพิพาทว่า สม่าชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนสันตติงหรือไม่กี่ดี ว่าบทกฎหมายใดมีข้อความแย้งหรือขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่กิตติของมีตุลาการรัฐธรรมนูญประชุมไม่ต่ำกว่าเจ็ดคนจึงจะเป็นองค์ประชุม

การลงมติวินิจฉัยข้อพิพาทใด ๆ ให้ถือ (คะแนน) เสียงข้างมากเป็นประธาน (กว่ากึ่งจำนวนตุลาการรัฐธรรมนูญทั้งหมด)

ตุลาการรัฐธรรมนูญคนหนึ่งยอมมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นได้อีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๘ เมื่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญได้รับคำร้องขอให้วินิจฉัยว่า สม่าชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกสภาผู้แทนสันตติงใดคนหนึ่ง

ตั้งตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือขอให้วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีข้อความแย้งหรือขัดต่อรัฐธรรมนูญ ให้ประธานตุลาการรัฐ-ธรรมนูญหรือประธานการของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่ประธานตุลาการรัฐธรรมนูญไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ แจ้งเรื่องพร้อมด้วยส่งสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้องไปยังตุลาการรัฐธรรมนูญทุกคน และกำหนดนัดประชุมภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับการร้องขอ

มาตรา ๘ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาเรื่องอภัยในอำนาจหน้าที่ของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ตุลาการรัฐธรรมนูญมีสิทธิเข้าตรวจรายงานการประชุม หรือเอกสารใด ๆ ของรัฐสภาได้

มาตรา ๙ ให้ถือว่าตุลาการรัฐธรรมนูญเป็นเจ้าพนักงานตามความในกฎหมายลักษณะอาญา

มาตรา ๑๐ ค่าวินิจฉัยของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญให้ทำเป็นหนังสือและให้แสดงเหตุผลประกอบคำวินิจฉัยนั้นด้วย

มาตรา ๑๑ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการตามพระราชบัญญัติฯ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงนั้น ๆ

หมวด ๒

การพิจารณาการสิ้นสุดแห่งสมาชิกภาพ ของสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทน

มาตรา ๑๑๑ เมื่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ได้รับการร้องขอจากของสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทน ซึ่งร้องว่าสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนสิ้นสุดลง จากประธานวุฒิสภาหรือประธานสภาผู้แทน ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

LIRT

(๑) ถ้าเห็นว่าคำร้องกล่าวหาชนม์ชอความทอานไมออก หรือ อานไมเขาใจ หรือพุมเพอช หรือมถอยคำไมสุภาพ หรือบกวรชองควย ประการใด ๆ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีอำนาจตั้งไปยังผูชน โดยผ่าน ประธานสภาที่ผูชนเบงตั้งมาชิกใหทามาใหม่ หรือแกใจเพิ่มเติมภายในระยะ เวลาใดก็ได และในการนี้จะกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ตามที่เห็นสมควรก็ได

(๒) ถ้าผูชนไมปฏิบัติตามคำสั่งของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ตั้งตาม (๑) หรือคณะตุลาการรัฐธรรมนูญเห็นวาชอเท็จจริงที่ปรากฏตาม คำร้องกล่าวหาชนม์ชอจริง ก็ไมเบงเหตุใหตั้งมาชิกภาพของ สมาชิกที่ถูกกล่าวหาตั้งตั้งลง ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ คณะ- ตุลาการรัฐธรรมนูญ มีอำนาจทำคำวินิจฉัย ใหยกคำร้องกล่าวหาชนม์ชอโดย ไมต้องดำเนินการพิจารณาต่อไป

(๓) ถ้าเห็นว่าคำร้องกล่าวหาชนม์ชอควรได้รับการพิจารณาต่อไป ก็ ใหตั้งสำเนาคำร้องกล่าวหาชนม์ชอไปยังผู้ถูกกล่าวหา และกำหนดใหยื่นคำชแจง ภายในเวลาที่คณะตุลาการรัฐธรรมนูญเห็นสมควร แต่ต้องไมนอยกวาแปด วันและไม่เกินสามสิบวันนับแตวันที่ผู้ถูกกล่าวหาได้รับสำเนาคำร้องกล่าวหา

มาตรา ๓๔ เมื่อมีพฤติการณ์ที่คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ เห็นว่า ไม่สามารถตั้งสำเนาคำร้องกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาได้ หรือผู้ถูกกล่าวหา หลีกเลี่ยงไม่ยอมรับสำเนาคำร้องกล่าวหา ใหคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ มีอำนาจตั้งให้บุคคลประกาศไว้ ณ สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา หรือประกาศ โฆษณาในทางอื่นใดก็ตามที่คณะตุลาการรัฐธรรมนูญจะเห็นสมควร เพื่อให้ ผู้ถูกกล่าวหามารับสำเนาคำร้องกล่าวหาจากเลขาธิการ ของคณะตุลาการ- รัฐธรรมนูญภายในสามสิบวันนับแตวันประกาศ

มาตรา ๓๕ เมื่อผู้ถูกกล่าวหาโดยนค้ำชแจงแลว หรือเมอฟน กำหนดเวลายื่นคำชแจงผู้ถูกกล่าวหาโดยนค้ำชแจง หรือเมอฟนกำหนด

ตามฉบับอื่น ในกรณีที่ได้มีการประกาศให้ผู้ถูกกล่าวหามารับดำเนินคำร้อง
กล่าวหาตามความในมาตรา ๑๕ ให้คณะกรรมการรัฐธรรมนุญกำหนดวัน
เพื่อทำการพิจารณา

วันพิจารณาซึ่งกำหนดเป็นครั้งแรกนั้น ให้เดชาธิการของคณะตุลา-
การรัฐธรรมนุญ (ที่หนังสือแจ้งไปยังผู้ถูกกล่าวหาและให้) ประกาศไว้ ณ
สำนักงานเดชาธิการรัฐสภา และในกรณีที่ไม่มีพฤติการณ์ดังกล่าวในมาตรา
๑๕ ก็ให้เดชาธิการของคณะตุลาการรัฐธรรมนุญ ส่งดำเนินประกาศนั้นไป
ยังผู้ถูกกล่าวหาด้วย ทั้งนี้ไม่ว่าจะแจ้งก่อนวันพิจารณา การส่งดำเนิน
ประกาศไปยังผู้ถูกกล่าวหานั้น ถ้าส่งแก่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้ก็ให้ส่งแก่บุคคล
ผู้พำนักอยู่ หรือทงใด ณ สถานที่ ๆ ผู้ถูกกล่าวหาได้แจ้งไว้ต่อสำนัก
งานเดชาธิการรัฐสภาว่าเป็นที่อยู่ของผู้ถูกกล่าวหา

ผู้ถูกกล่าวหา ไม่ว่าจะโดยยื่นคำร้องแก่ชกกล่าวหาหรือไม่ มีสิทธิ
ที่จะมาฟังพิจารณา ชักคานพยาน และอ้างตนเป็นพยาน ทั้งมีสิทธิที่จะนำ
พยานหลักฐานมาแสดงในการพิจารณา

ผู้ถูกกล่าวหาจะแต่งตั้งทนายให้แตกต่างกันได้ แต่ทนายจะเป็นทนายนั้นต้อง
เป็นผู้มีสิทธิที่จะว่าความในศาลตามกฎหมาย ว่าด้วยทนายความ

มาตรา ๑๖ การพิจารณาของคณะตุลาการรัฐธรรมนุญนี้ ให้
คณะตุลาการรัฐธรรมนุญมีหน้าที่ค้นหาหาความจริง เพื่อการวินิจฉัย
ตุลาการรัฐธรรมนุญอำนาจออกหมายเรียกผู้ยื่นคำร้องกล่าวหา และบุคคล
อื่นใดนอกจากผู้ถูกกล่าวหา มาปฎิญาน หรือสืบถามคนให้ก่อร และให้มี
อำนาจออกหมายเรียกให้กระทรวงทบวงกรมหรือบุคคลใด ส่งเอกสารหรือ
สิ่งใด ๆ ซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานมาประกอบการพิจารณา

เมื่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ เห็นสมควรจะตั้งให้จ่ายค่าบ่อนการ
 คดโกงค่าพาหนะและค่าที่พักถาม ให้แก่บุคคลที่คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ
 เรียกมาให้การ หรือให้ตั้งพยานหลักฐานจากงบประมาณค่าไร้อาศัยของ
 รัฐก็ได้

เมื่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญเห็นว่าพยานหลักฐานใด ที่ขอให้นำ
 พุ่มเพื่อเขียนสมควร หรือประจักษ์ให้ชกษา หรือไม่เกี่ยวกับประเด็น ให้คณะ
 ตุลาการรัฐธรรมนูญมีอำนาจการสืบพยานหลักฐานเช่นจำนวนนี้ได้

มาตรา ๑๗ หมายถึงหรือหนังสือใด ๆ ของคณะตุลาการ
 รัฐธรรมนูญ ให้ตุลาการรัฐธรรมนูญคนหนึ่งลงลายมือชื่อ

มาตรา ๑๘ ให้ถือว่าคำบังคับหรือหมายเรียกของคณะตุลาการ—
 รัฐธรรมนูญ เป็นคำบังคับหรือหมายเรียกของศาล และให้ถือว่าการให้การ
 ของบุคคลหรือการอ้างพยานหลักฐานใด ๆ ต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ
 ในการพิจารณา เป็นการให้การหรืออ้างพยานหลักฐาน ต่อศาลในการ
 พิจารณาคดี

มาตรา ๑๙ ในการพิจารณาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญนี้ ให้
 คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ มีอำนาจรักษาความเรียบร้อยแห่งการพิจารณา
 หรือกระทำการเพื่อใหกระบวนพิจารณาค่าเนินไปโดยเที่ยงธรรมและรวดเร็ว
 (ผู้ใดละเมิดคำสั่งของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ หรือทำลายความสงบเรียบร้อย
 ในที่ประชุมพิจารณา คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีอำนาจตัดเคอห้าม
 ปราบ ถ้าผู้ละเมิดไม่กระทำตามคำตัดเคอห้ามปราบ ให้คณะตุลาการ—
 รัฐธรรมนูญมีอำนาจสั่งให้ผู้ละเมิดออกไปเดี่ยวจากที่ประชุมพิจารณาก็ได้หาก
 ผู้นั้นยังชดชน คณะตุลาการรัฐธรรมนูญจะตั้งตำรวจรัฐสภาให้เฝ้าดูผู้ละเมิด
 ออกไปเดี่ยวจากที่ประชุมพิจารณาก็ได้) และเพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้
ให้ถือว่าคณะตุลาการรัฐธรรมนูญเป็นศาล

หมวด ๓

การพิจารณาบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ที่ศาลเห็นว่าขัดความแย้งหรือขัดต่อรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๒๐ เมื่อศาลใดเห็นว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีข้อความ
แย้งหรือขัดต่อรัฐธรรมนูญ และได้ร้องการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว
ตามความในมาตรา ๑๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ให้ส่ง
ความเห็นและคำขอให้ตีความต่อปลัดกระทรวงยุติธรรม หรือปลัดกระทรวง
กลาโหม แล้วแต่กรณี เพื่อเสนอต่อไปยังคณะตุลาการรัฐธรรมนูญพร้อม
ด้วยเอกสารประกอบ ถ้ามี

มาตรา ๒๑ ความเห็นที่ส่งมาประกอบคำขอให้ตีความตามมาตรา
ก่อน จะต้องระบุบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลเห็นว่าขัดความแย้งหรือ
ขัดต่อรัฐธรรมนูญพร้อมด้วยเหตุผลประกอบความเห็นนั้น

เมื่อได้รับความเห็นและคำขอให้ตีความแล้ว ปลัดกระทรวงยุติธรรม
หรือปลัดกระทรวงกลาโหม แล้วแต่กรณี จะต้องรับส่งความเห็นและคำขอ
ให้ตีความนั้นไปยังคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ

ถ้าคณะตุลาการรัฐธรรมนูญประสงค์จะได้รับคำอธิบายหรือคำชี้แจง
เพิ่มเติมตามแต่จะเห็นสมควรจากศาลนั้น ๆ หรือประสงค์จะได้รับสำนวน
ทั้งหมดหรือบางส่วนมาประกอบการวินิจฉัย ก็ให้ยื่นคำขอไปยังปลัดกระทรวง
ยุติธรรมหรือปลัดกระทรวงกลาโหม แล้วแต่กรณี เพื่อดำเนินการ

LIRT

มาตรา ๒๒ ให้ (ประธานตุลาการรัฐธรรมนูญ) ส่งดำเนินคำวินิจฉัย
ของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญไปยังปลัดกระทรวงยุติธรรม หรือปลัด
กระทรวงกลาโหม แล้วแต่กรณี เพื่อส่งต่อไปยังศาลซึ่งขอให้ความเห็น
ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

ทำการแทนประธานวุฒิสภา : ขอเชิญกรรมการเข้าประจำที่
คณะกรรมการร่วมกันได้เข้าประจำที่

ทำการแทนประธานวุฒิสภา : เดชาธิการจะโต้แย้งแก้ข้อกล่าว
เกิดขึ้น

เดชาธิการรัฐสภา : กระผมขอกราบเรียนว่ายังมีข้อกล่าวเกิดขึ้น
อยู่ ๒ แห่ง ขอได้โปรดดูในคดีร่างหน้าแรก คำว่า "หมวดที่ ๓" นั้นได้
โปรดตัดคำว่า "ที่" ออก คงเหลือเพียง "หมวด ๓" อีกแห่งหนึ่งได้
โปรดดูในหน้า ๔ มาตรา ๓๘ บรรทัดรองจากบรรทัดสุดท้ายของมาตรา
นี้ ตรงหลังที่ตัดซึ่งอ่านว่า "และเพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ให้" ได้
โปรดเติมคำว่า "ให้ถือว่า" และก็ต่อไป "คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ"
ทั้งนี้เนื่องจากการพิมพ์ผิดพลาดเกิดขึ้น

พระยาอรรถการีย์ณพนธ์ (กรรมาธิการ) : ข้าพเจ้าขออนุญาตที่จะ
พูดกับท่านเดชาธิการในข้อนี้

เดชาธิการรัฐสภาได้ออกไปพบกับพระยาอรรถการีย์ณพนธ์

พระยาอรรถการีย์ณพนธ์ (กรรมาธิการ) : ที่ต้องพูดจากกันในทันที
โดยเหตุที่จากมาร่างของกรรมาธิการนั้นไม่เหมือนกัน โดยที่เดชาธิการ
รัฐสภาไปถือเอาร่างหนึ่งซึ่งไม่ใช่เป็นความผิดของเดชาธิการ แต่เป็นความ

LIRT

ผิดของคณะกรรมการเองที่ร่างไม่เหมือนกัน แต่ได้ปรึกษากันแล้วร่างที่กล
งั้นไม่มีความ "ถือเอาให้มีอำนาจเช่นศาล" เลย จึงเป็นอันควรร่างที่เสนอ
ัดงานกรรมการปรึกษากันแล้วเป็นร่างที่ถูกต้อง

หัตถวงประกอบนิติสาร : ข้าพเจ้าขอเรียนถามว่าเรื่องนิตตั้งไปยัง
ัดภาพแทนหรือยังและสภภาพแทนเห็นชอบหรือยัง ถ้าัดภาพแทนเห็นชอบตาม
ถมคำว่า "ถือเอา" ก็จะไปกันใหญ่ ถ้ายัง หรือว่าสภภาพแทนยังไม่ได้ให้
ความเห็นชอบก็ไปอีกเรื่องหนึ่ง

ทำการแทนประชาชนผู้มีอำนาจ : ยังไม่ได้เขาสภภาพแทน จะเขาดนท ๓ น
กรรมการว่ามีอะไรจะรุนแรงอีก

พระยาอรรถการยันทนุช กรรมการ : กรรมการขอชี้แจงว่า
ในมาตรา ๓๘ นักไม่มีการแก้ไขประการใด แต่โดยเหตุที่ในบันทึกของเสนา
ธิการมีคำว่า "ถือเอา" อยู่คำหนึ่ง เพราะฉะนั้นก็ให้เอาคำว่า "ถือเอา" ออก
เลย

พ.ท. พระยาดีหราชเดโชไชย : ข้าพเจ้ายังมีความสงสัยบ้างเล็กน้อย
อยากที่จะขอถามท่านกรรมการเพื่อคลายความสงสัยบ้าง คือในมาตรา ๓๒
หมายเลข ๓ หมายความว่า "คำร้องกล่าวหาอันควรได้รับการพิจารณาต่อไป ก็ให้
ตั้งดำเนินคำร้องกล่าวหาขึ้นไปยังมีผู้กล่าวหา และกำหนดให้ยื่นคำชี้แจง
ภายในเวลาที่คณะกรรมการรัฐธรรมนูญเห็นสมควร แต่ต้องไม่น้อยกว่า ๘
วัน และไม่เกิน ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันออกกล่าวหาได้รับดำเนินคำร้องกล่าวหา"
ข้าพเจ้าสงสัยว่า เขากำหนดกฎเกณฑ์อะไรมาว่า อย่างน้อยต้อง ๘ วัน
อย่างมากต้อง ๓๐ วัน ถ้าจะพุดถึงเรื่องสืบคดีทั้งหมด ๘ วัน หรือหักเกณฑ์
๓๐ ก็ต้อง ๓๐ วัน + จะได้ตรงกับในระยะยาว เพราะในมาตรา ๓๓ อีกอัน
หนึ่งนั้น ในมาตรา ๓๔ มีกำหนด ๘ วัน ในวรรคที่ ๒ บรรทัดที่ ๕ มีกำหนด
๘ วันบ้าง และ ๘ วันบ้าง เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าอยากจะทราบว่ามีเหตุอัน
อะไรกัน

พระราชกรณียกิจ นพทร - กรมการ : ตามร่างของมาตรา
ในข้อ ๓ นพทรกรมการไม่ได้แก้จากร่างเดิมของสภาผู้แทน หรือร่างของ
วุฒิสภาแต่ประการใดเลย ทั้งนี้เพื่อแก้ความข้องใจของสมาชิกว่าเขาเกณฑ์
อะไรขอเรียนว่า ๘ วันนั้นเขาเกณฑ์มาจากการพิจารณาของศาล คือ จำเลย
จะยื่นคำให้การแก้คดีนั้นเขาก็กำหนดไว้ ๘ วัน คือว่าทางศาลเมื่อ ๘ วันแล้ว
ขยายไม่ได้เมื่อมีการร้องขอ แต่เพื่อความสะดวกรวดเร็วจึงกำหนดขึ้น ๘ วันหรือ
๓๐ วัน แล้วแต่กรณีกรมการตุลาการรัฐธรรมนูญจะเห็นสมควร

พระยาอาณาจักรบริบาล : พระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้เขตรถึง
คณะกรรมาธิการร่วมแล้ว เพราะฉะนั้นก็ขออย่างเดียวกับกฎหมายฉบับ
ที่ประชุมคณะบรรองหรือให้ความเห็นชอบ หรือไม่เท่านั้นเองจะเป็นอย่างไร
ไม่ได้แก้ไขอะไรไม่ได้ ที่ข้าพเจ้าจะพูดในที่นี้พูดในด้านว่าเราไม่ควรรับรอง
กฎหมายฉบับนี้ในเหตุผลอะไร

ประการที่หนึ่งความประสงค์ตามตุลาการรัฐธรรมนูญ กับบัญญัติใน
รัฐธรรมนูญได้สองมาตราซึ่งไม่มากมายนัก มาตราหนึ่งคือมาตรา ๘๑
ที่บอกว่าการหากว่าความผิดของสมาชิกสภาผู้แทนผู้ใดลงโดยประการใด ๆ ก็คือ
ถ้าหากว่าผู้หนึ่งคงเป็นสมาชิกอยู่ยังคงทำงานในหน้าที่สมาชิกอยู่ก็ให้ ๕ คน
ร้องขึ้นมาได้เป็นโจทก์

อีกข้อหนึ่งมาตรา ๘๒ นพทรสภาพิจารณากฎหมายที่ศาลห้าวัน
เข้ามา มอญต้องมาตราเท่านั้น

ทั้งมาตรา ๘๑ ที่สมาชิกจะร้องเรียนได้หมายถึงถึงวุฒิสภา สมาชิกสภา
ผู้แทนจะร้องเรียนได้เฉพาะที่สมาชิกผู้หนึ่งนั้น เป็นสมาชิกอยู่แล้วแต่ความ
เป็นสมาชิกผู้หนึ่งนั้น ไม่ใช่เป็นโมฆะมาแต่เดิม ถ้าเป็นโมฆะมาแต่เดิม
ก็เป็นหน้าที่ของศาล คือผู้หนึ่งไม่ควรเป็นสมาชิกด้วยประการใด ๆ มาแต่เดิม
เช่นใช้บายเอาสิทธิสมัครใจหรือสมัครรัฐธรรมนูญบ้าง ก็เป็นอำนาจของศาล

แต่ถ้าหากว่าเป็นสมาชิกโดยสมบูรณ์แล้ว แต่สิทธิหมตงจึงมีการร้องเรียน
 ขนแต่การร้องเรียนนั้นเขาเห็นว่าเราต้องปฏิบัติโดยมีการ ได้ส่งนพยาน
 หลักฐานอย่างตำหนักรรมคาตามกฎหมายกระมิตเมือง เช่นนกพอ แคน
 หมายถึงให้อ่านาจอย่างศาล ถ้าให้อ่านาจอย่างศาลแต่ก็เลยเกิดไป แล้ว
 ตามรัฐธรรมนูญก็ปรากฏชัดว่าศาลจะตั้งโดยอะไรก็ทราบดี แต่ทางศาลจะ
 พิจารณาที่ของกระทำในพระบรมนามาภิไธยของ พระบาทสมเด็จพระเจ้า
 อยุ่หัว แต่ศาลนั้นศาลอะไรไม่ทราบ ศาลนอกรัฐธรรมนูญหรือเรียกว่าเราตั้ง
 ศาลเกินรัฐธรรมนูญหรือนอกรัฐธรรมนูญ แล้วให้อ่านาจเช่นเดียวกับศาล
 ธรรมดา ในการกระทำคามผิดชัดอ่านาจศาลก็มีความผิด นึกคล้าย ๆ กับ
 ตั้งศาลขนแดง และตั้งอย่างผิดรัฐธรรมนูญแล้วจะว่าไม่ใช่ศาลอย่างไร
 รัฐธรรมนูญนั้นมอบบังคับแล้วว่าศาลจะพิจารณาตงโทษ ใครก็ต้องตงโทษ
 ในพระบรมนามาภิไธยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยุ่หัว แต่คณะตุลาการ
 รัฐธรรมนูญนั้นจะมีอำนาจเป็นศาลมาจากไหนข้อ ๓ และการที่จะตงโทษผู้ที่
 จะกระทำคามผิดนั้นจะเป็นการตงโทษหรือไม่ เช่นท่านจะพิจารณาให้จำคุก
 ๓ เดือน ท่านจะมีอำนาจเช่นนั้นหรือไม่ ก็ไม่ได้ตั้งของกระทำใน
 พระบรมนามาภิไธยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยุ่หัว จะกระทำโดยเหตุอื่น
 ไม่ได้

ทำการแทนประธานวุฒิสภา : ขอทงว่าเป็นศาลนั้นผ่านไปแล้ว ขอ
 ให้อภิปรายในขอทงความอ่านาจเช่นศาล ที่ท่านอภิปรายไปขอทงนั้นผ่านไปแล้ว
 พระยาอาณาจกรบริบาล : ถูกแล้วเป็นขอสำคัญสภาปกครองจะรับ
 ทราบว่าตุลาการรัฐธรรมนูญจะมีอำนาจเป็นศาลหรือไม่ควรจจะรับพิจารณา
 ใดหรือไม่ ทงานมาถูกเป็นเพียงวุฒิสภาหรือสภาผู้แทนทงานนั้นมีการประชุม
 รวมนกันแล้วมีการแกกชยคาไม่เหมือนเดิมที่เคยด กรรมมาธิการร่วมนเ้า
 คำว่า " เชน " เดิมตงไปนเขาพเจ้ากมตททจะพดในขอทง

อีกข้อหนึ่งคือในกฎหมายร่างมาบทประองหลายประการ ประการ
 ดำคเบกคอบมว ไมบอบอว่าจระคองพจารณาค่อนำจำเดยหรือไม กฎหมาย
 ขาญาคองพจารณาค่อนำจำเดย จัรพจารณาความเพงเป็นอกเวองหนง
 นไมบอบอให้ชควากำจำเดยไมมาให้การหรืออะไร แต่บญหาทดำคญมว
 เมอมตมาชก ๕ คนไทยนค้ำรของมายังคณระคตการเดอ จระคณได้หรือไม
 นไมมกตว เพราะอำนาจค่อนหรือไมค่อนเป็นบญหาดำคญ ที่จระคตวค่อน
 ไมได้ เพราะเหตุด้วยนในนามตมาชกทงหลาย คตการรัฐธรรมนญชาจระ
 ไมค่อนได้ ไมได้บญเขตให้ชควาค่อนได้หรือไมเป็นชคดำคญ ค่อนไมได้
 หรือค่อนได้กวไม อีกข้อหนึ่งจำเดยในกไม่ได้บอบ จำเดยไมได้คต อย่าง
 ทพระเรยกวาชครณ ไมได้ชครณได้ ในกไม่มี ทานจระคตอย่างไร
 ถ้าหากว่าชอบอกไมได้คตจะพจารณาได้หรือไม เพราะคณนทงทคนชไม
 ได้เดย และยังมีอกหลายชอ ซึ่งมีเป็นชอปลดกยอย แต่เป็นชอดำคญ อีกข้อ
 หนึ่งตามกฎหมายนบอบได้คตในมาตรา ๘๑ บอบชชคทเคยจวการกรมการ
 รัฐธรรมนญเพื่อพจารณาจิมจยแทนน ในกฎหมายทร่างมานให้คณา
 ความจรงซึ่งมเป็นเวองยงยาก เพราะการคณาความจรงคองทำได้อย่าง
 พนกงานตบตงน คตจวคาวจตบตงนตกทพยหรือชคคนคาย เจ้า-
 พนกงานกมทนาทคณาความจรง คตการรัฐธรรมนญมีทนาททวอย่าง
 นนหรือชคคาวอย่างนเหมาะสมหรือ เพราะคณนชาพเจ้าชให้ทาน
 กรมการชจแรง

พระยาอรรคการย นพนช กรมการ : ตามททานตมาชก
 ชอปรายมาตอ เมอคณนเบองคณทานกตวว่าเราไมจำเป็นจระคตมกฏ-
 หมายน เพราะเหตุว่าเรองนเมอมคณระกรมการรัฐธรรมนญมาตอคณา
 คำนินการพจารณาไปคตยน ในชอนถาทกจะได้พจารณาในมาตราที่รัฐ
 รัฐธรรมนญชงชาพเจ้าเขาใจว่าทานไมมีโอกาต ชาพเจ้ากเห็นใจ แต่อย่าง

ไรก็ดี บุคคลตามรัฐธรรมนูญเรามีข้อสงสัยว่าพิจารณาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญนั้นให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ด้วยเหตุนี้เราจะเห็นได้ว่า ตามรัฐธรรมนูญบังคับไว้ว่า คณะกรรมการตุลาการรัฐธรรมนูญมีอำนาจที่จะต้องมกกฎหมาย กฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณา การที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ เช่นนี้ก็เป็นความจำเป็นโดยเหตุที่ว่า ถ้าไม่มีกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาของ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญแล้ว คณะตุลาการรัฐธรรมนูญจะไปเอาเครื่องมือที่ใหม่ เอาบรรทัดฐานที่ใหม่มาพิจารณา เป็นคนว่าในกรณีทวิภาคีพยานมาเรียกได้อย่างไร ในกรณีที่ผู้กล่าวหาไม่ยื่นคำให้การจะว่ากระไร ในกรณีที่ผู้กล่าวหาจะแต่งตั้งทนายแต่งตั้งได้อย่างไร เช่นนี้ถ้าไม่มีบัญญัติไว้แล้วไม่มีใครจะดำเนินการได้เลย ด้วยเหตุนี้รัฐธรรมนูญจึงเขียนบังคับไว้ว่าให้มีกฎหมายดังกล่าวนี้เพราะฉะนั้นกฎหมายจำเป็นจะต้องสอดคล้องตามรัฐธรรมนูญซึ่งเราจะเห็นได้ว่าในข้อนี้ไม่ได้เป็นอันขาด จำเป็นจะต้องมี ส่วนข้อต่อไปที่ ท่านว่าในมาตรา ๓๒ เราให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีอำนาจเช่นศาลนั้น ข้อที่ท่านได้พิจารณาว่าที่เราให้อำนาจตุลาการรัฐธรรมนูญ เช่นศาลนี้ไม่ให้ข้อ ๆ ไปเลย ให้เฉพาะในกรณีที่กระทำความผิดบเรียบร้อยในการพิจารณาให้เป็นไปโดยรวดเร็วและเที่ยงธรรมเท่านั้น ทำไมถึงให้อำนาจเช่นนี้ กรรมการได้พิจารณาใคร่ครวญในชั้นกรรมาธิการของวุฒิสภาก็ได้ พิจารณาในชั้นอย่างรอบคอบในชั้นกรรมาธิการรวมก็ได้ พิจารณาในชั้นก็เห็นว่าเป็นความจำเป็นจริง ๆ ก็จะต้องให้อำนาจเช่นนี้ โดยเหตุนี้ถ้าเราไม่ให้อำนาจไว้เช่นนี้แล้ว เราก็จะต้องมีบทบัญญัติในพระราชบัญญัติฉบับนี้คือถ้าหากว่าใครมาขอความไม่สงบเรียบร้อยก็ดี หรือใครมาก่ออิทธิพลจนภายนอก ให้เห็นอำนาจตุลาการรัฐธรรมนูญก็ให้มีบทจากคุกเท่านั้นเท่านั้น ถ้าหากว่าเราทำเช่นนี้เราจะเห็นว่าตุลาการรัฐธรรมนูญมีอำนาจยิ่งกว่าศาลเสียอีก เพราะเหตุใด เพราะเหตุว่าในกรณีเช่นนี้ของถ้อยความเป็นความผิด

อาญา กล่าวคือเมื่อใครทำผิดโดยทำความไม่สงบเรียบร้อยให้เกิดชนในการ
 พิจารณาคดีหรือโฆษณาให้เกิดข้อพิพาทขึ้นเห็นอคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ
 ซึ่งเป็นความผิดอาญาอาจจะต้องมีการฟ้องร้องซึ่งศาลจะต้องตั้งจำคุกผู้นั้น
 แล้วบุคคลผู้นั้นจะต้องเสียสิทธิในหลายทาง คือรับราชการไม่ได้ หรือ
 บางทีสมัครรับเลือกตั้งไม่ได้ นี่จะเห็นว่าการกฎหมายเช่นนี้แล้ว การ
 กระทำความผิดต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ จะมีผลร้ายยิ่งกว่าการ กระทำ
 ความผิดต่อกฎหมายของศาล การกระทำความผิดต่อกฎหมายของศาลอาช
 จะไม่ใช่ความผิดอาญา เป็นแต่เพียงทำให้อำนาจศาลเขาไปจริงใดเท่านั้นเอง
 คือไม่มีผลพิพากษาไม่มีโทษ ไม่มีจำเลย คือให้อำนาจศาลในการบ่งกัน
 วิชาความสงบเรียบร้อยเท่านั้นเอง นักจะเห็นได้ว่าเราไม่ถือว่าการกระทำผิด
 เช่นนี้เป็นการได้รับโทษอาญา หรือลดอาญาบุคคลเหล่านั้นไม่เคยต้องโทษเลย
 เมื่อเช่นนี้เราก็จะต้องให้อำนาจให้มากกว่าศาล คือให้เป็นบางศาลเท่านั้นเอง
 ทนออกจากรัฐสภาถ้าเราไม่มาตราว่าเราจะให้อำนาจคณะตุลาการรัฐ
 ธรรมนูญเช่นศาลแล้ว ตุลาการรัฐธรรมนูญจะทำได้ในกรณีที่มีคน
 ตระเมิดคดีหรือในการระเมิดในการพิจารณาคดีในศาลนั้น ในศาลเขาไม่ให้
 มีการโฆษณาใดๆ และอย่างในการที่มีกร โฆษณาถึงชนให้มิตของมหาชน
 เห็นชอบในทางอื่น อย่างในคดีแพ่งหรือคดีอาญาก็มีคดีทุกคดีก็ยังมีกฎหมาย
 ห้ามเช่นนั้น ก็เหตุใดการพิจารณาของคณะกรรมาการตุลาการรัฐธรรมนูญ
 ซึ่งเราเห็นแต่ดูว่าสมมุติเป็นผู้ก่อกวนหาอยู่ยวมมีพรรคการเมืองสนับสนุน
 อยู่ของห้องเช่น เป็นเรื่องททากันได้ง่าย ในชั้นที่จะโฆษณาหาพรรคพวกก็
 ให้เกิดข้อพิพาทขึ้นได้ นี่ยังเสียดายในศาลออกที่จะตั้งระบอบการกระทำนั้นไม่
 ให้เกิดขึ้น แต่ในชั้นนี้ไม่ใช่ว่ากรรมการร่วมกันได้กระทำหรือแก้ไขความ
 เข้าใจผิดใจกันได้ คือในชั้นต้นตามร่างของวุฒิสภาปรากฏว่าเพื่อประโยชน์
 แก่การให้ถือเอาคณะกรรมาการตุลาการรัฐธรรมนูญเป็นศาล นั้นเป็นร่าง

ในชั้นวุฒิสภา แต่ได้มีสมาชิกทักท้วงว่า ถ้าจะให้เป็นศาลแล้วก็จะกลายเป็น
 การตั้งศาลขึ้น ซึ่งไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เมื่อมีคำทักท้วงเช่นนี้ กรรมการ
 จึงได้เห็นยกข้อนี้ไว้พิจารณา เพื่อไม่ให้มีปัญหาอย่างที่สมาชิกทักท้วง
 จึงแก้คำว่า เพื่อประโยชน์ ในมาตรา ให้ ถ้อยคำคณะกรรมการตุลาการ
 รัฐธรรมนูญเป็นศาล แก้เสียเป็นว่า เพื่อประโยชน์แก่มาตรา ให้คณะ
 กรรมการตุลาการรัฐธรรมนูญ มีอำนาจเช่นศาล คือแก้ไขเพื่อไม่ให้มี
 ปัญหาขึ้นอย่างทักท้วง ซึ่งคณะกรรมการก็คิดว่าจะเป็นไปโดยชอบแล้ว
 ขอททานโต้แย้งคือไปว่า ตามที่กรรมการได้วางขึ้นมาไม่มีบท
 บัญญัติว่าเมื่อสมาชิกโดยนิตยารองแล้วจะถอนคำร้องนั้นได้หรือไม่ ในตามที่
 ท่านอธิปราชย์ในข้อนี้เห็นว่าท่านจะได้อภิปรายในวาระที่ ๒ ในวุฒิสภา
 ก็ย่อมจะเป็นประโยชน์ แก่กรรมการร่วมเป็นอันมาก แต่ในชั้นนี้ท่านก็ไม่ได้
 ได้แปรญัตติหรือไม่ได้อภิปรายอะไรเลย ท่านเพิ่งมาพูดขึ้นในชั้นกรรมการ
 ร่วมกัน ซึ่งกรรมการร่วมกันก็ไม่ได้คัดหรือแก้ไขอะไรเลย เป็นร่างมา
 จากกรรมการทงนั้น อย่างไรก็ตามกรรมการร่วมกันก็ขอชี้แจงว่าใน
 กรณีที่มตินี้เรื่องร่างคือคณะกรรมการตุลาการรัฐธรรมนูญกล่าวหาสมาชิก
 ผู้ใดคนหนึ่งได้กระทำการละเมิดรัฐธรรมนูญ ตามความเห็นของคณะ
 กรรมการ ถึงสมาชิกเหล่านั้นไม่ได้เป็นโจทก์ เป็นแต่กล่าวหาสมาชิกเหล่านั้น
 มีเจตนาเพื่อช่วยกันรักษาไว้ซึ่งรัฐธรรมนูญเป็นการแจ้งให้คณะกรรมการ
 ตุลาการรัฐธรรมนูญทราบเท่านั้นเอง เมื่อเช่นนี้แล้วประกอบด้วยมาตรา
 ๖๒ ซึ่งบัญญัติว่าให้คณะกรรมการตุลาการรัฐธรรมนูญมีหน้าที่ จะคนกล่าวหา
 ความจริงในเรื่องใดมาถึงมือคณะตุลาการรัฐธรรมนูญแล้ว แต่คณะตุลาการ
 รัฐธรรมนูญมีหน้าที่จะคนกล่าวหาความจริงในเรื่องนั้นแต่ เป็นเรื่องที่คณะ
 ตุลาการรัฐธรรมนูญจะต้องทำคือไป ความเห็นร่วมกันเห็นว่า เป็นเรื่อง

ถอนไม่ได้ก็ไม่จำเป็นจะต้องเขียนไว้ เพราะเหตุว่ากิจการเช่นนั้นจะต้องเป็นไป
อยู่ในตัวแล้วส่วนนอกจากนั้นก็ไม่มีอะไร เพราะถ้าข้อข้อใจของท่านเข้าใจ
ความเพียงเท่านั้น

พระยาอาณาจักรบริบาล : ท่านกรรมมาธิการท่านเข้าใจในคำพูด
ของข้าพเจ้า เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าขอทูลให้ท่านทราบอีกคนหนึ่ง ข้าพเจ้า
คิดว่าถ้าจะต้องออกพระราชบัญญัติอย่างนี้ ข้าพเจ้าไม่เถียงเลย จำเป็นจะ
ต้องออกอย่างนี้แต่ไม่ว่าข้อข้อความอย่างนี้ จะต้องออกดีกว่าหรือไม่เป็น
ภัยแก่ใคร ข้ออย่างนี้เพื่อเป็นเครื่องมอชของตุลาการรัฐธรรมนูญได้พิจารณา
แต่จะต้องออกตามข้อความนี้ต้องมีข้อความอย่างที่ดีกว่าแล้ว ออกอย่าง
หนึ่งข้าพเจ้าว่าจำเป็นจะต้องมีอำนาจเหมือนศาล แต่เราตั้งศาลทำไม ที่
ท่านใช้คำว่าเช่นศาล ศาลก็มีอำนาจจำกัดคนได้เพราะว่าข้าพเจ้าได้อธิบาย
เหตุผลให้ฟังแล้ว ศาลจะต้องทำในพระปรมาภิไธยของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
จะจำกัดคนสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นประมุขของชาติ ใครจะลงโทษโดยไม่มี
พระปรมาภิไธยไม่ได้ในทันทีจะเปรียบไม่ได้ ศาลต้องจำกัดกษัตริย์ เพราะ
ฉะนั้นท่านจะพูดอะไรไม่ได้ ถ้าหากว่าเป็นศาลแล้วเราต้องตั้งสิทธิโดยคำสั่ง
ศาลให้จำกัด คนคิดจำกัดของเสด็จสิทธิเพราะว่ามีอำนาจเช่นศาลของข้าพเจ้า
ขอกราบเรียนต่อประชุมโปรดพิจารณาด้วย ตามระบอบประชาธิปไตยมีพรรค
การเมืองเมื่อไม่ถูกใจในหมู่สมาชิก ก็มีบางพรรคไม่ถูกใจ โกรธกันเป็นอัน
คงก็มี เราห้ามไม่ได้เพียงแต่ความเห็นขัดกันบางคนถือชเป็นสาเหตุ โกรธของ
กันก็มี เพราะฉะนั้นตุลาการรัฐธรรมนูญมาจากกรรัฐสภาแต่งตั้งกระนั้นก็เป็นถาวร
อยู่ในอำนาจศาลแล้วตั้งสมาชิกบางคนเป็นสมาชิกสถิตย์ก็มี เพราะฉะนั้นทำไมจะ
ไม่ผิดพลาดได้ ถ้าไปได้เถียงกับท่าน ท่านตัดสินจำกัดท่านเห็นด้วยดีธรรม
หรือไม่ เหมือนอย่างคนมาโต้เถียงกับเรา เราจำกัดเขา เพราะว่าเรา
อาจจะไม่ไหวไหวได้ เพราะฉะนั้นต้องให้มีศาลชำระความอีกคนหนึ่ง แต่สำหรับ

คำสั่งยุติธรรมเป็นทศเทพ และเป็นคำสั่งของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สัมมติว่า
 ตุลาการถ้าหากว่าโต้เถียงกันขึ้นแต่ด้วยความยุติธรรมแท้ไหน ถ้าหากว่ามี
 บทบัญญัติอย่างอื่น เช่นประมาทหรือไปเกาะเกาะด้วยก็ว่าออกดีสถานหนึ่ง แต่
 ว่าถ้าจะมาปลุกคำสั่งเช่นชนชาวพม่าจากตบไม่เห็นด้วยเป็นอันขาด แต่ออกประ
 การหนึ่งไม่ของทางจะทำได้ เพราะในขณะนั้นบอกชัดว่าเป็นคณะตุลาการ
 รัฐธรรมนูญ เป็นเจ้าหน้าที ตามกฎหมายอาญามีอำนาจอยู่ชัดแต่ผู้ทำ
 ไม่ต้องให้อำนาจอีก แต่ขอขอร้องท้าวเจ้าไม่แปรญัตติ ข้าพเจ้าขอ
 รับตำราพม่าความคิดของคนยอมเกิดขึ้น กฎหมายมีเช่นนั้นก็ของเปลี่ยน
 คือเปลี่ยนให้ดีขึ้น ก็แต่แต่ทว่าทั้งหลายในทวิประชุม ข้าพเจ้าแสดงให้เห็น
 ความเสียหายในตน เพราะเหตุว่า ในการทำให้จตุร ข้าพเจ้าเองก็รับสั่งจาก
 อีกไม่กี่วันแล้ว คนหนึ่ง ๆ จะว่าเราได้ เพราะไม่แน่ใจว่าคนก็เป็นคณะตุลา
 การรัฐธรรมนูญอาจจะเค็ดมไปก็ได้ อาจจะอะไรต่าง ๆ เหล่านี้เป็นต้น
 เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าขอให้ระวัง ข้าพเจ้าเห็นด้วยกับร่างของสมาชิกสภาผู้
 แทนที่เขาร่างมาว่า ใครเกาะเกาะก็ไล่ออกไป เมื่อพิจารณาแล้วจะพิจารณาฉบับ
 หลังจ่าแยกได้ ทำไมจะให้มันกฎหมาย ดังโทษอย่างไรก็ให้ไปต่อผู้ขึ้นศาล
 ตำรวจตมก็มี ไม่เห็นต้องมีการใช้อำนาจเช่นศาล แต่อย่างไรก็ตั้งแต่ที่
 ประชุมจะเห็นอย่างไร

- หุดองประกอบนิติสาร : ทั้งต้องฝ่ายอภิปรายกันมาเป็นทีเดิมแจ้ง
- พอจะตัดสินได้แล้วขอเสนอให้บีคอกภิปราย
- มีสมาชิกรับรอง
- พระยาศรีธรรมราช : ขอให้บีคอกภิปราย
- มีสมาชิกรับรอง
- หุดองประกอบนิติสาร : ขอขณ

พระยาศรีธรรมราช : ข้าพเจ้าจะขอพดด้งกนาทหรือตองนาทเท่านั้น
ข้าพเจ้าคิดว่าลักษณะของสมาชิกผู้มเทยรตทงตงเมอกนเหมอนกบสนตกณิต
ฤค เพราะเหตุว่าถ้าจะชอด้รงาน ท่านว่าจากฎหมายนจาเป็นตองมีแต่ทแรก
ทานทาเหมอนกบจากฎหมายไมตองมี ทานพงจะฤคชนเมอกนจากฎหมาย
จาเป็นตองมี แล้วมาพดเวตานมประโยชน์อะไรกัน พดไปก็เทากบตองยก
เลิกกฎหมายฉบับนี้ จะตองเด้งนชฎหมายมาใหม่เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าขอ
บิตอภิปรายเดย

พระยาชาวนาจักรบริบาล : ท่านจะบิตไม่ได้เพราะเหตุว่าท่านพูดแล้ว
บิตไม่ได้

พระยาศรีธรรมราช : ข้าพเจ้าขอถ้อน

น.อ.ม.จ.พรปรีชา กมธาคัน ร.น. : ขอเด้งนให้อังมค
มตมาชกรบรอง

ทำการแทนประธานวุฒิสภา : มีผู้ขออภิปรายแล้ว จะมีผู้ใดเห็น
อย่างไรบ้าง มีผู้คัดค้านใหม่ เมื่อไม่มีผู้ใดคัดค้านถือว่าที่ประชุมอนุมัติให้บิต
อภิปรายต่อไปจะได้ขอมติของที่ประชุม ท่านผู้ใดเห็นชอบด้วยร่างพระราช-
บัญญัติที่คณะกรรมการร่วมกันได้พิจารณาเสนอมา โปรดยกมือชน

สมาชิกยกมือ ๕๖ คน

ทำการแทนประธานวุฒิสภา : ท่านผู้ใดไม่เห็นด้วย โปรดยกมือชน

สมาชิกยกมือ ๒ คน

ทำการแทนประธานวุฒิสภา : เป็นอันว่าที่ประชุมลงมติเห็นชอบ
ด้วย ร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการร่วมกันได้พิจารณาเสนอมา

ระเบียบวาระต่อไป ร่างข้อบังคับการประชุมปรึกษาของวุฒิสภา

พ.ศ. ๒๔๕๓ ซึ่งคณะกรรมการดำเนินญพิจารณายกร่างเสร็จแล้ว

LIRT

ร่าง

ข้อบังคับการประชุมปรึกษาของวุฒิสภา

พ.ศ. ๒๕๕๓

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๓๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
วุฒิสภาตั้งข้อบังคับการประชุมปรึกษาของวุฒิสภาไว้ดังต่อไปนี้

หมวด ๑

การเลือกประธานและรองประธานสภา

ข้อ ๑

สมาชิกวุฒิสภาผู้ดำรงตำแหน่งในขณะเริ่มประชุมเป็นประธานชั่วคราวของที่ประชุม จนกว่าพระมหากษัตริย์จะได้ทรงแต่งตั้งประธานและรองประธานสภา

ข้อ ๒

การเลือกประธานและรองประธานสภา ให้กระทำในที่ประชุมครั้งแรกภายหลังที่มีการเปลี่ยนสมาชิกกึ่งหนึ่ง

ในกรณีที่ประธานหรือรองประธานสภาพ้นจากตำแหน่งก่อนถึงวาระ ให้เลือกประธานหรือรองประธานสภาใหม่ในคราวประชุมครั้งแรกภายหลังที่ประธานหรือรองประธานสภาพ้นจากตำแหน่ง

ข้อ ๓

วิธีเลือกประธานสภา ให้กระทำโดยการเสนอชื่อสมาชิก คำเสนอจะต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่า ๔ คน

ถ้ามีการเสนอชื่อได้แต่ชื่อเดียวเป็นประธานสภา ให้ขอความเห็นชอบโดยมติของสภา

ถ้ามีหลายชื่อ ก็ให้เลือกโดยวิธีเวียนหรือดงคะแนน ผู้ใดคะแนนสูง
สุดเป็นผู้ได้รับเลือก ถ้าคะแนนสูงสุดเท่ากันหลายชื่อ ให้ดงคะแนนใหม่
เฉพาะชื่อที่ใดคะแนนเท่ากันนั้น ถ้าคะแนนสูงสุดเท่ากันหลายชื่ออีก ก็ให้ผู้
มีอายุสูงสุดในบรรดาผู้ที่ใดคะแนนเท่ากันในการดงคะแนนครั้งหลังนั้น เป็นผู้
ได้รับเลือก

ในการนับคะแนน ให้สมาชิกที่มีอายุน้อยที่สุด ๖ คน ในที่ประชุม
ในขณะเริ่มนับคะแนนเป็นผู้นับ และให้ประธานหรือคราวประกาศผลของ
การเลือกต่อที่ประชุม

ข้อ ๔

วิธีเลือกของประธานสภา ให้ปฏิบัติตามวิธีเลือกประธานสภา

ข้อ ๕

เมื่อได้เลือกประธานและรองประธานสภาแล้ว ให้เลขาธิการรัฐสภา
แจ้งไปยังนายกรัฐมนตรี เพื่อนำความขึ้นกราบบังคมทูล

เมื่อพระมหากษัตริย์ได้ทรงแต่งตั้งประธาน และรองประธานสภาแล้ว
ให้เลขาธิการรัฐสภาส่งคำแนะนำประกาศพระบรมราชโองการ ไปยังสภา
ผู้แทนเพื่อทราบด้วย

หมวด ๒

อำนาจและหน้าที่ของประธานและรองประธานสภา
และเลขาธิการสภา

ข้อ ๖

ประธานสภา มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้ คือ

- ก. ควบคุมกิจการของสภา
- ข. บังคับบัญชาเลขาธิการรัฐสภาและเจ้าหน้าที่อื่น

- ค. เป็นประธานของที่ประชุมสภา
- ง. รักษาการให้เป็นไปตามข้อบังคับ
- จ. รักษาความสงบเรียบร้อยในสภา ตลอดจนบริเวณของสภาด้วย
- ฉ. กำหนดและรักษาระเบียบว่าด้วยการที่บุคคลภายนอกจะเข้ามาในที่ประชุมสภาหรือบริเวณสภา หรือเข้าฟังการประชุมสภา ตลอดจนมารยาทของบุคคลเช่นจำนน และการโฆษณาข้อความเกี่ยวกับการประชุมปรึกษาของสภา
- ช. เป็นผู้แทนสภาในกิจการภายนอก

ข้อ ๗

รองประธานสภา มีอำนาจและหน้าที่ช่วยประธานสภาในกิจการทั่วไป

ข้อ ๘

เลขาธิการรัฐสภา มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้ คือ

- ก. นัดประชุมตามข้อ ๕ วรรคแรก และข้อ ๗๒
- ข. เชิญผู้มั่งอายุสูงสุดเป็นประธานชั่วคราวตามข้อ ๓ ข้อ ๗๒ วรรคแรก และข้อ ๗๕
- ค. คอยคุ้มครองทำรายงานการประชุมทั้งปวง
- ง. รักษาทรัพย์สินเอกสารของสภา
- จ. คอยคุ้มครองให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานสภาจะได้ กำหนดตามข้อ ๖ ฉ.
- ฉ. ปฏิบัติกิจการอื่นตามที่ประธานสภาจะมอบหมาย

หมวด ๓

การประชุม

ข้อ ๘

ให้มีการประชุมครั้งแรกภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันเปิดสมัยประชุม
ของรัฐสภา

การประชุมครั้งต่อไปให้เป็นไปตามที่สภาจะได้กำหนดไว้ แต่ถ้า
ประธานสภาพิจารณาเห็นว่าไม่มีเรื่องที่จะต้องบรรจุระเบียบวาระ
สำหรับการประชุมครั้งใด ประธานสภาอาจสั่งงดการประชุมครั้งนั้นเสียได้
และถ้าประธานสภาพิจารณาเห็นว่าจำเป็น หรือสมควรจะเรียกประชุมเป็น
พิเศษก็ได้

ข้อ ๑๐

ให้ตั้งหนังสือนัดประชุมไปยังสมาชิกทุกคนก่อนวันประชุมทุกครั้ง แต่
ถ้าในการประชุมครั้งใด ประธานได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบกำหนดประชุมครั้ง
ต่อไปครั้งเดียวหรือหลายครั้งแล้ว จะไม่ตั้งหนังสือนัดเฉพาะผู้ที่มาประชุม
ในครั้งนั้นก็ได้

หนังสือนัดประชุมที่จะส่งแก่สมาชิกตามความในวรรคก่อนนั้น
ให้ส่งถึงสมาชิกก่อนกำหนดประชุมไม่น้อยกว่า ๓ วัน เว้นแต่ในกรณีที่
ประธานสภาพิจารณาเห็นว่าเป็นเรื่องด่วน ประธานสภาอาจสั่งให้ส่งถึง
หน้าไม่น้อยกว่า ๓ วันก็ได้

ข้อ ๑๑

ระเบียบวาระประชุมซึ่งตั้งขึ้นโดยประธานราชบัณฑิตยสภา ประธานวุฒิสภา
และประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ บังคับว่าต้องเสนอให้พิจารณาในการ

LIRT

๔๘๐

ประชุมกัน ต้องส่งล่วงหน้าถึงสมาชิกทุกคนก่อนกำหนดประชุมทุกครั้งไม่น้อยกว่า ๓ วัน เว้นแต่ในกรณีที่ประธานสภาพิจารณาเห็นว่าเป็นเรื่องด่วน ประธานอาจสั่งให้ส่งล่วงหน้าน้อยกว่า ๓ วันได้

ข้อ ๑๒

ระเบียบวาระใดที่ส่งล่วงหน้าถึงสมาชิกน้อยกว่า ๓ วัน แม้ที่ประชุมจะได้เริ่มพิจารณาไปบ้างแต่ก็ตาม หากมีสมาชิกร้อยละสามสิบของสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่า ๒๐ คนให้เลื่อนการพิจารณา ก็ให้เลื่อนระเบียบวาระนั้นไปพิจารณาในการประชุมครั้งถัดไป

ข้อ ๑๓

ระเบียบวาระนั้นโดยปกติให้บรรจุข้อเสนอ และญัตติของคณะรัฐมนตรีก่อนของสมาชิก และให้จัดลำดับดังนี้

- ก. เรื่องที่ประธานจะแจ้งให้ทราบ
- ข. การตั้งกรรมาธิการร่วมกัน
- ค. การด่วน
- ง. การรับรองรายงานการประชุม
- จ. กระทู้
- ฉ. ร่างพระราชบัญญัติและเรื่องที่ค้างพิจารณา
- ช. ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอใหม่
- ซ. เรื่องอื่นๆ

ข้อ ๑๔

ให้สมาชิกผู้มาประชุมลงชื่อในสมุดซึ่งจัดไว้ก่อนเข้าประชุมทุกครั้ง และเมื่อมีสัญญาณเรียกประชุมให้สมาชิกเข้านั่งตามที่ตั้งจัดไว้ เมื่อประธานขยับดงก ให้ผู้อยู่ในที่ประชุมยืนขึ้นจนกว่าประธานจะได้นั่งลง

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

ข้อ ๑๕

ถ้าพบเวลาดำเนินการประชุมไปครึ่งชั่วโมงแล้ว สมาชิกมายังไม่ครบองค์ประชุม ประธานสภาอาจสั่งให้เลื่อนการประชุมไปได้

ข้อ ๑๖

เมื่อสมาชิกมาครบองค์ประชุมแล้ว แต่ประธานหรือรองประธานสภาไม่มา ก็ให้สมาชิกผู้มีอายุสูงสุด ณ ขณะเริ่มประชุมเป็นประธานชั่วคราว แต่ให้การประชุมเลิกตั้งสมาชิกที่อยู่ประชุมชนเป็นประธานในคราวประชุมนั้นคนหนึ่ง เพื่อกำหนดให้ใช้วิธีการที่กำหนดไว้ในข้อ ๑ โดยอัตโนมัติ

ถ้าประธานหรือรองประธานสภาเข้ามา ในที่ประชุมในระหว่างที่การเลือกเช่นว่านั้นกำลังดำเนินอยู่ก็ให้ระงับการเลือกนั้นเสีย หรือถ้าได้เลือกแล้วผู้ใดรับเลือกก็เป็นอันพ้นหน้าที่ และให้ประธานหรือรองประธานสภาผู้เข้ามาเป็นประธานของที่ประชุมต่อไป

ข้อ ๑๗

ให้ดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระ เว้นแต่จะมติดังที่ประชุมเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๑๘

ประธานสภาสั่งให้หยุดพักการประชุมได้ เมื่อพิจารณาเห็นสมควร

ข้อ ๑๙

ในการประชุมลับห้ามมิให้บุคคลใดนอกจากสมาชิก รัฐมนตรี กรรมการ ผู้ที่ประธานอนุญาตให้เข้ามาขานแจ้ง ผู้ที่สภาเชิญมาแสดงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็น และเจ้าหน้าที่สภา อยู่ในที่ประชุมหรือในที่ใดในระหว่างจะฟังการประชุมได้

๔๘๒

ข้อ ๒๐

ในการประชุมใดๆ เมื่อคนรัฐมนตรีหรือสมาชิกไม่น้อยกว่า ๒๕ คน
ร้องขอมิให้เปิดเผยข้อความใดอันเกี่ยวข้องด้วยความปลอดภัย หรือประโยชน์
ของแผ่นดิน ก็ห้ามมิให้เปิดเผยข้อความนั้น

ข้อ ๒๑

รายงานการประชุมทั้งปวงของสภาโดยบริบูรณ์ตามถ้อยคำอภิปราย
และเมื่อกรรมาธิการได้ตรวจแล้วให้ทำสำเนาขึ้น ๕ ฉบับ สำหรับสมาชิก
ตรวจดูได้ไม่น้อยกว่า ๓ วัน ก่อนกำหนดการประชุม เพื่อรับรองรายงาน
การประชุมนั้น การแก้ไขเพิ่มเติมรายงานการประชุม ซึ่งกรรมาธิการ
ตรวจแล้วครั้งใดก็จะต้องได้รับอนุญาตจากสภา ก่อนส่งภาตงมติรับรองรายงาน
การประชุมครั้งนั้น

รายงานการประชุมจะต้องทำให้เสร็จและเด่นชัดภา เพื่อรับรอง
ภายในเวลาอันสมควร

ข้อ ๒๒

เมื่อสภาได้รับรองรายงานการประชุมแล้ว ให้ประธานสภาลงชื่อไว้
เป็นสำคัญ

ข้อ ๒๓

รายงานการประชุมจะเปิดเผยได้ก็เพียงเท่าที่สมควรของสภาให้เปิดเผย
ได้เท่านั้น

ข้อ ๒๔

ให้คณบดีบรรดารายงานการประชุมทั้งปวง นอกจากรายงานการประชุม
ประชุมลับตามมติของสภาให้เปิดเผย และนอกจากข้อความที่ห้ามเปิดเผย
ตามข้อ ๒๐ ขนได้ และให้มจำนวนพอสมควร

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

หมวด ๔
ญัตติและการแปรญัตติ

ข้อ ๒๕

ความในข้อบังคับเฉพาะที่กำหนดให้ผู้รับรองญัตติ มีให้นำมาใช้บังคับแก่ญัตติซึ่งคณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ

ข้อ ๒๖

เฉพาะข้อบังคับจะได้อำนาจไว้โดยเฉพาะเป็นอย่างอื่น ญัตติทั้งหลายต้องเสนอเป็นลายลักษณ์อักษรต่อประธานสภา โดยมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่า ๒ คน และต้องเสนอล่วงหน้าเพื่อให้มีเวลาส่งถึงสมาชิกตามที่กล่าวในข้อ ๓๑

ข้อ ๒๗

ญัตติต่อไปนี้ ไม่ต้องเสนอล่วงหน้าหรือเป็นลายลักษณ์อักษร แต่ต้องมีสมาชิกรับรองอย่างน้อย ๓ คน คือ

- ก. ญัตติขอเปลี่ยนแปลงวาระประชุม
- ข. ญัตติขอให้รับรองรายงานการประชุม
- ค. ญัตติขอให้รับรองรายงานของกรรมาธิการ
- ง. ญัตติขอให้ปรึกษาเป็นการด่วน
- จ. ญัตติซึ่งกล่าวไว้ในข้อ ๒๘
- ฉ. ญัตติที่ประธานอนุญาตตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๒๘

การรับรองญัตติซึ่งมิได้เสนอเป็นลายลักษณ์อักษรนั้น ให้กระทำโดยวามาน

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

ข้อ ๒๘

ภายใต้บังคับข้อ ๓๑ การเสนอญัตติขอญัตติซึ่งที่ประชุมกำลัง
ปรึกษาอยู่จะกระทำมิได้ เว้นแต่ญัตติดังต่อไปนี้ คือ

- ก. ญัตติขอแปรญัตติเฉพาะมติไขกฎหมาย
- ข. ญัตติขอให้ส่งปัญหาไปยังกรมการกร หรือให้เชิญ
บุคคลใดมาแสดงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็น
- ค. ญัตติขอให้ถอนการปรึกษา
- ง. ญัตติขอให้บัตถ์ปราย
- จ. ญัตติขอให้ลงมติ
- ฉ. ญัตติขอให้แยกประเด็นพิจารณาหรือแยกประเด็นในการ
ลงมติ
- ช. ญัตติขอให้ยกเรื่องอันชนปรึกษา
- ซ. ญัตติที่ประธานอนุญาตตามที่เห็นสมควร

ญัตติดังกล่าวใน ข. นั้น ห้ามมิให้เสนอในการพิจารณาร่าง
กฎหมายใด ๆ

ข้อ ๓๐

ญัตติดังกล่าวในข้อ ๒๘ ง. จ. และ ช. นั้น ห้ามมิให้เสนอใน
คราวเดียวกับการบัตถ์ปรายของตน และญัตติเช่นนั้น แม้จะมติดังด้วย
ข้อห้ามดังกล่าวแล้ว ถ้าประธานพิจารณาเห็นว่าเสนอขึ้นมาโดยปราศจาก
เหตุผลอันสมควรก็กั หรือเสนอโดยเจตนาบิดพลิ้วหรือตัดโอกาสมิให้เสนอ
ได้บัตถ์ปรายหรือคัดค้านตามสมควรก็กั ประธานอาจระงับญัตตินั้นเสียได้

ข้อ ๓๑

ญัตติใดที่ขอเสนอวงหน้าเป็นรายดกษณอกษร และต้องจกเขา
ระเบียบการระชม ผู้เสนออาจถอนญัตตินั้นเสียได้ โดยแจ้งความจำนงเป็น
หนังสือแก่ประธานสภา กอนที่ประธานสภาแต่งตั้งให้จกญัตตินั้นเขาระเบียบ
การระชม

ญัตติตั้งกตำวในวรกก่อนเมื่อประธานสภาฯมีคำสั่งให้จัดเข้าระเบียบ
การประชุมแต่อดีต ญัตติที่ไม่ต้องจัดเข้าระเบียบการประชุมก็ ผู้เสนอ
จะถอนได้ก็แต่ในที่ประชุมสภาฯและโดยอนุมัติของที่ประชุม ถ้าไม่มีผู้ใดคัดค้าน
คำขอถอนญัตติก็ให้ถือว่าที่ประชุมอนุมัติให้ถอนได้

ข้อ ๓๒

ในกรณีที่สมาชิกหลายคนร่วมกันเสนอญัตติ การขอถอนญัตติ จะ
กระทำได้ก็แต่โดยสมาชิกผู้เสนอทั้งหมดร่วมกันขอถอน

เพื่อประโยชน์แห่งข้อนี้ สมาชิกผู้ร่วมเสนอญัตติคนใดอาจทำหนังสือ
มอบหมายให้สมาชิกผู้ร่วมกันเสนอญัตติคนขอถอนญัตติได้เช่นข้อนี้ได้

ข้อ ๓๓

ผู้รับรองญัตติจะถอนคำรับรองญัตติได้ ก็แต่โดยความยินยอมของผู้
เสนอญัตติ และก่อนที่ประธานสภาฯมีคำสั่งให้จัดญัตติเข้าระเบียบการประชุม

ข้อ ๓๔

ในกรณีที่ประชุมลงมติในญัตติตามข้อ ๒๘ ข. ให้ยกเรื่องขึ้น
ปรึกษาญัตติเดิมที่ประชุมกำลังพิจารณาอยู่นั้นเป็นอันตกไป

ข้อ ๓๕

ญัตติขอให้ลดความรัฐธรรมนุญ ต้องเสนอต่อวงหน้าเป็นลายลักษณ์
อักษร และต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่า ๒๐ คน

ข้อ ๓๖

นอกจากร่างพระราชบัญญัติที่เสนอมาจากสภาฯแทนแล้ว ญัตติ
ใดที่ส่งมายังมีได้พิจารณาหรือพิจารณายังไม่เสร็จ ย่อมตกไปเมื่อมีการ
เปิดย่นสมาชิกของสภาฯถึงกึ่งหรือครบครึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด

๔๘๖

ข้อ ๓๗

ยุติคดีใดตกไปแล้ว นอกจากที่เป็นร่างพระราชบัญญัติ และนอกจากที่ตกไปตามข้อ ๓๖ ห้ามมิให้นำญัตติซึ่งมีหลักการเช่นเดียวกันเสนอขึ้นในสมัยประชุมเดียวกัน เว้นแต่ประธานจะอนุญาตในเมื่อพิจารณาเห็นว่าพฤติการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป

หมวด ๕

การอภิปราย

ข้อ ๓๘

ภายใต้บังคับข้อ ๕๓ และข้อ ๕๖ ผู้ใดประสงค์จะพูดให้สมาชิกคนหนึ่งหรือหลายคน เมื่อประธานรับข้อให้พูดแล้วจึงพูดได้ และต้องยืนพูด ณ ที่ของตน หรือ ณ ที่ซึ่งจัดไว้ ถ้าพูดนั้นต้องเป็นคำพูดกับประธานและผู้กล่าวหาคนหรือหลายคนในคราวเดียวกัน ประธานจะให้ผู้ใดพูดได้ก็สุดแต่ดุลพินิจของประธานตามควรแก่กรณี โดยคำนึงถึงผู้ที่ยังไม่มีโอกาสพูดด้วย

ข้อ ๓๙

ในการเริ่มอภิปรายนั้น ประธานต้องให้โอกาสแก่ผู้เสนอหรือผู้แปรญัตติหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายแสดงแก่กรณีโดยอภิปรายก่อน

ข้อ ๔๐

ในการอภิปรายนั้นให้อภิปรายคำแต่ละฉบับสั้นที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เมื่อการอภิปรายหยุดลงโดยไม่มีผู้อภิปรายฉบับหนึ่งให้มีการอภิปรายคำหรือฉบับสั้นแสดงแก่กรณี โดยไม่ตัดบทกันได้

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

ในกรณีที่เกิดด้วยข้อยกเว้นดังกล่าวในวรรคก่อน ถ้ามีผู้ขออภิปราย
สดับชนกให้อภิปรายได้ ในกรณีเช่นฉนั้นให้ดำเนินการอภิปรายต่อไปตามที่
กล่าวในวรรคก่อน

ข้อ ๔๑

การอภิปรายอาจมีได้โดย

- ก. ไม่มีผู้ขออภิปรายต่อไป และประธานได้ประกาศต่อที่ประชุมว่าไม่มีผู้ขออภิปรายต่อไปแล้ว ให้ถือว่าปิดอภิปราย
- ข. ที่ประชุมลงมติให้ปิดอภิปราย
- ค. ประธานให้ที่ประชุมลงมติ โดยพิจารณาเห็นว่าได้มีการอภิปรายกันพอสมควรแล้ว

ข้อ ๔๒

ผู้พูดแต่ละคน ไม่ว่าสมาชิก รัฐมนตรี กรรมการ ผู้ที่ประธานอนุญาตให้เขามาขงแจ้ง หรือผู้ที่สภาเชิญมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็น ต้องพูดเฉพาะเรื่อง และในประเด็นที่ก่าตั้งปรึกษากันขยู่เท่านั้น ของพูดโดยสุภาพ และไม่แก่งได้ร้ายหรือเสียดสีบุคคลใด และต้องไม่กล่าวความพาดพิงถึงพระมหากษัตริย์ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยทางอ้อม และต้องไม่ระบือชื่อสมาชิกหรือบุคคลใด ๆ โดยไม่จำเป็น

ทุกคนต้องประหยัดเวลาของสภา ต้องไม่พูดฟุ่มเฟือยหรือฉวนเวียนซ้ำซาก ต้องไม่ซ้ำกับผู้อื่น และต้องไม่นำเอาเอกสารใด ๆ มาอ่านให้ที่ประชุมฟัง เว้นแต่จะเป็นการจำเป็น

ถ้าประธานพิจารณาเห็นว่า ผู้ใดใช้เวลาในการพูดครั้งใดนานเกินสมควรแก่เรื่อง ไม่ว่าจะได้นำแผ่นพับทั้งฉบับแห่งของวรรคก่อนหรือไม่ และยังมย่นประสงคจะพูดต่อไปอีก ประธานอาจสั่งให้ผู้นั้นหยุดพูดเสียก็ได้ในเมื่อได้พูดมาถึง ๑๕ นาทีแล้ว

๔๘๘

ข้อ ๔๓

ผู้ถูกขกปรายพาดพิงถึงเรื่องต้นคดี หรือเรื่องอื่นใดอันเป็นที่
เสียหาย ภายจนจนหรืออนุญาตประธานกต่างแก่หรือขแรงได้ตามสมควร

ข้อ ๔๔

ผู้พิชชาขของถอนคำพิชชงตน และถ้าไม่มีผู้ชคคานกให้ถอจวาท
ประชุมชนุมตให้ถอนไต้

ข้อ ๔๕

เมื่อประธานเห็นจวญไต้ผ่านหรือขบงคคและเดอนให้เชาเวระเบียบ ผน
คองปฏิบคคตามททท

ข้อ ๔๖

เมื่อสามารถไต้เห็นจวญการผ่านขอขบงคค กอจจจนจนรองให้
รกรชขบงคคไต้ ในกรณเช่นจวญให้ประธานจจนจจยและมีคาคังจวไต้มีการ
ผ่านตามทตมารชกรของชนนหรือไม แลจจงให้คานนการปรกษาค่อไป

ข้อ ๔๗

คาคจนจจยและคาคังของประธานในชอทจวญไต้ผ่าน หรือมีการ
ผ่านขอขบงคคหรือไมตามชข ๔๕ และชข ๔๖ นนเป็นชนเคคชชาค

ข้อ ๔๘

ให้ผู้ทกต่างผู้ชขผู้ชคคและนงตททท เมื่อประธานชนน

ข้อ ๔๙

เมื่อประธานชานพระบรมราชโองการ หรือกระแงพระราชดำริ
ให้ชขอยู่ในทประชุมชนนพังคคตจเวจาทประธานชาน

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

หมวด ๖

การลงมติ

ข้อ ๕๐

ญัตติใดไม่มีผู้อภิปรายค้าน ให้ถือว่าที่ประชุมเห็นชอบด้วยญัตตินั้น

ข้อ ๕๑

การลงมติให้กระทำเมื่อมีตอกอภิปรายแล้ว และให้กระทำโดยวิธีดัง
กระนั้น

เมื่อเห็นเป็นการสมควร ประธานอาจแยกประเด็นออกให้ลงมติ
เป็นตอน ๆ ก็ได้

ข้อ ๕๒

การลงคะแนนให้เป็นการเปิดเผย แต่ถ้านักรัฐมนตรีหรือสมาชิก
ไม่น้อยกว่า ๑๕ คน ร้องขอให้ลงคะแนนลับ ก็ให้ลงคะแนนลับ

ข้อ ๕๓

ญัตติใดมีคำแปรญัตติเดียว ให้ประธานเรียกให้ฝ่ายเห็นชอบด้วย
คำแปรญัตติลงคะแนนก่อน ญัตติใดมีคำแปรญัตติหลายคำแปรญัตติ ให้มี
การลงคะแนนในคำแปรญัตติดังกล่าวก่อน แล้วยื่นลำดับขึ้นไปจนถึงญัตติเดิม
เมื่อมีการลงคะแนนดังกล่าว ให้ประธานเสนอให้มีการลงคะแนนอีกครั้งหนึ่ง
เฉพาะญัตติหรือคำแปรญัตติที่คะแนนเสียงมากที่สุดเพียงสองญัตติ และให้
ถือว่าที่ประชุมเห็นชอบด้วยในญัตติที่มติดังกล่าว

ถ้ามติญัตติที่คะแนนเสียงมากที่สุดเกินกว่าสองญัตติ ให้ลงคะแนน
ใหม่ในญัตติที่คะแนนเสียงเท่ากัน เพื่อให้มีญัตติที่ลงคะแนนตามความ
ในวรรคก่อนเพียงสองญัตติ

LIRT

๔๕๑

ข้อ ๕๗

ถ้าประธานใช้สิทธิลงคะแนนในฐานะสมาชิก ต้องลงคะแนนไปใ
ครางเดียวกับสมาชิกโดยไม่จำกัดวงตงจากบัดตั้งก

ในกรณีที่ประธานออกเสียงชขาด ไม่ว่าจะได้ลงคะแนนในฐานะ
สมาชิกแล้วหรือไม่ ประธานจะให้เหตุผลในการออกเสียงชขาดนั้นหรือไม่ก็ได้

ข้อ ๕๘

ถ้ามีสมาชิกเข้ามาในที่ประชุมภายหลังที่ประชุมเริ่มลงคะแนน ใน
กรณีลงคะแนนเปิดเผย สมาชิกผู้เข้ามาขอลงคะแนนพร้อมกับฝ่ายที่ยัง
นับคะแนนไม่เสร็จ หรือในกรณีลงคะแนนลับอาจลงคะแนนก่อนประธานตั้ง
ให้นับคะแนน

ข้อ ๕๙

ให้ประธานประกาศผลของการลงคะแนนทุกครั้ง และถ้าในเรื่องใดมี
บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญบังคับไว้ว่า มติของประกอบด้วยคะแนนเสียง
ถึงจำนวนเท่าใด ก็ให้ประกาศด้วยว่าคะแนนเสียงถึงจำนวนที่รัฐธรรมนูญ
บังคับหรือไม่

ข้อ ๖๐

ในการลงมติครั้งใด ถ้ามีนับคะแนนแล้ว ปรากฏว่าทั้งฝ่ายที่เห็น
ด้วย และไม่เห็นด้วยมีคะแนนรวมกันไม่ถึงจำนวนสมาชิกที่จะประกอบกัน
เป็นองค์ประชุมสำหรับการประชุมครั้งนั้น ก็ให้มีการนับจำนวนสมาชิกและ
จกรายงานการประชุมไว้ด้วยว่า ในการลงมติครั้งนั้นมีสมาชิกอยู่ประชุมครบ
องค์ประชุมหรือไม่

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

หมวด ๗

กระทู้

ข้อ ๖๑

กระทู้ถามรัฐมนตรีต้องยื่นขอตั้งหน้า เป็นลายลักษณ์อักษรต่อ
ประธานสภา

เมื่อประธานสภาเห็นว่าเป็นกระทู้อันถูกต้องแล้ว ก็ให้ตั้งไปยังนายกรัฐมนตรี

ข้อ ๖๒

กระทู้ของตงเป็นรูปคำถามโดยมีข้อความสั้น ๆ แคบจนพอที่จะ
เข้าใจความหมายได้ตลอด

กระทู้ใดจำเป็นตองกล่าวถึงข้อเท็จจริงก่อนจึงจะตงเป็นรูปคำถามได้ก็
ให้ระบุข้อเท็จจริงนั้นแต่โดยสังเขป

กระทู้ใดจำเป็นตองมีคำข่งประจบ ก็ให้แยกคำข่งใจเป็นข้อ
ตั้งหนึ่งต่อท้ายทงข้อตั้งกระทู้

ข้อ ๖๓

คำถามต่อไปนี้ไม่อยู่ในลักษณะของกระทู้ คือ

- ก. ถามเพื่อให้ขอความเห็น
- ข. ถามเป็นเชิงประชดเสียดสีหรือแกล้งได้ร้าย
- ค. ถามด้วยข้อความคลุมเครือ
- ง. ถามในเรื่องไม่เป็นสาระ

ข้อ ๖๔

กระทู้ใดถามถึงเรื่องรัฐมนตรีใดตอบแล้ว ก็ให้ประธานสภาจะ
กระทู้หนึ่งเดียว เว้นแต่จะพิจารณาเห็นว่าพฤติการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไปจาก
เมื่อมกระทู้ครั้งก่อน

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

ข้อ ๖๕

ในกรณีที่ผู้ตั้งกระทู้ขอให้ตอบเป็นการด่วน ประธานสภามันอำนาจ
วินิจฉัยว่าเป็นกระทู้ด่วนหรือไม่ถ้าเป็นกระทู้ด่วน ก็ให้ดำเนินการเพื่อให้
รัฐมนตรีตอบเป็นการด่วน

ข้อ ๖๖

ในการประชุมครั้งหนึ่ง ๆ กำหนดเวลาสำหรับถามและตอบกระทู้ให้
มีได้ ไม่เกิน ๓๐ นาที เว้นแต่ประธานจะพิจารณาเห็นสมควรและอนุญาตให้
ขยายเวลาต่อไปอีก

ข้อ ๖๗

เมื่อประธานเรียกให้ผู้ตั้งกระทู้ดำเนินการถามในที่ประชุมตามระเบียบ
การ ให้ผู้ตั้งกระทู้ถามกระทู้โดยต้องไม่ขานคำขแรง เมื่อรัฐมนตรีตอบแล้ว
ผู้ตั้งกระทู้จะซักถามได้ไม่เกินสามครั้ง เว้นแต่ประธานจะอนุญาตให้ซักถาม
ต่อไปอีกได้ ในเมื่อได้ขแรงให้เป็นพอใจของประธานว่ารัฐมนตรียังมีได้ตอบ
คำซักถามโดยครบถ้วนหรือตอบไม่ตรงประเด็น

ถ้าผู้ตั้งกระทู้ไม่สามารถถามด้วยตนเอง ก็อาจทำหนังสือยื่นต่อ
ประธานสภามอบหมายให้สมาชิกคนใดคนหนึ่งถามและซักถามแทนได้

ข้อ ๖๘

ถ้าประธานเรียกให้ผู้ตั้งกระทู้ดำเนินการถามตามข้อ ๖๗ แล้ว ไม่
ปรากฏตัวผู้ตั้งกระทู้หรือผู้ได้รับมอบหมายอยู่ในที่ประชุม ก็ให้ถือว่าผู้ตั้ง
กระทู้ได้ถอนกระทู้ของตน เว้นแต่ประธานจะพิจารณาเห็นจำเป็นหรือ
สมควรและตั้งอนุญาตในที่ประชุมครั้งนั้นให้เลื่อนการถามและตอบกระทู้ต่อไป

หมวด ๘

กรรมวิธีการ

ข้อ ๖๕

กรรมวิธีการ^๕นั้น ^๕สภาอาจตั้งใจใหม่หน้าที่เป็นประจำเพื่อจัดการ^๕ ในคณะเดียวหรือหลายคณะก็ได้ ^๕แต่ไม่ว่าจะตั้งกรรมวิธีการประจำสภา^๕ ใดหรือไม่ก็ตาม ^๕สภาอาจตั้งกรรมวิธีการให้พิจารณาหรือสอบสวนเรื่องใด^๕ โดยเฉพาะก็ได้

กรรมวิธีการประจำสภาต้องเป็นกรรมวิธีการสามัญและต้องตั้งใน^๕ การประชุมครั้งแรกภายหลังเปิดประชุมสามัญทุกสมัย ^๕และภายหลังตั้ง^๕ การเปลี่ยนสมาชิกแห่งสภาทั้งสองสภา

กรรมวิธีการที่ตั้งขึ้นเพื่อให้พิจารณาหรือสอบสวนเรื่องใดโดยเฉพาะ^๕ จะเป็นกรรมวิธีการสามัญหรือวิสามัญก็ได้

ข้อ ๗๐

เมื่อถึงคราวหมดการเปลี่ยนสมาชิกแห่งสภาทั้งสอง ให้คณะกรรม^๕ ธิการซึ่งสภาตั้งไว้ตามข้อ ๖๘ พ้นจากตำแหน่ง

ข้อ ๗๑

การเลือกตั้งบุคคลเป็นกรรมวิธีการสามัญหรือวิสามัญ ^๕ให้มีการ^๕ เสนอชื่อโดยมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่า ๒ คน

ในการลงมติตั้งกรรมวิธีการนั้น ^๕ให้นำข้อ ๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๗๒

ในการประชุมกรรมวิธีการแต่ละคณะเป็นครั้งแรกนั้น ^๕ให้เลขาธิการ^๕ รัฐสภาเป็นผู้นำ ^๕และเชิญกรรมวิธีการผู้มาอายุสูงสุดในขณะเริ่มประชุม^๕ เป็นประธานชั่วคราว ^๕แต่ให้ที่ประชุมเลือกกรรมวิธีการ ^๕ในคณะของตนตั้ง

LIRT

เป็นประธานคนหนึ่ง และเลขานุการคนหนึ่ง และอาจเลือกกรรมการคน
ใดตั้งเป็นกรรมการเจ้าหน้าที่นอกสภา ตามที่เห็นจำเป็นหรือสมควร

ข้อ ๗๓

ถ้ากรรมการที่สภาได้ตั้งไว้ลดจำนวนลง เพราะกรรมการ
ลาออกหรือเพราะเหตุอื่น กรรมการคนนั้นจะดำเนินการกิจการในหน้าที่
ต่อไปมิได้จนกว่าจะได้ตั้งซ่อมกรรมการให้ครบจำนวน

แต่ในกรณีที่จำนวนกรรมการลดลงเกินนอกสมัยประชุม หรือ
เกินในโอกาสนัดสมัยประชุม ซึ่งสภาไม่อาจตั้งซ่อมกรรมการให้ครบ
จำนวนได้ก่อนนัดสมัยประชุม และกรรมการคนนั้นจะต้องดำเนินการ
นอกสมัยประชุมตามความในข้อ ๖๔ ถ้าประธานสภาพิจารณาเห็นเป็นการ
จำเป็นหรือสมควร เพื่อประโยชน์แก่กิจการของสภา จะขอให้กรรมการ
คนนั้นดำเนินการต่อไปก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ให้ประธานสภาขออนุมัติ
ต่อสภาในสมัยประชุมที่ถัดไป และถ้ากรรมการคนนั้นได้ดำเนินการ
ไปนอกสมัยประชุม แล้วเสร็จก็ให้เสนอกิจการที่ได้กระทำไปต่อสภาให้
พิจารณาได้ โดยไม่ต้องให้สภาตั้งซ่อมกรรมการให้ครบจำนวน

ความในวรรคก่อนจะนำมาใช้บังคับมิได้ ในกรณีที่จำนวน
กรรมการลดลงเกินกว่าถึงจำนวนของกรรมการทั้งหมดที่สภาได้ตั้งไว้

ข้อ ๗๔

ในกรณีที่สภามีมติให้กรรมการดำเนินการนอกสมัย
ประชุม กรรมการจะดำเนินการใด ๆ นอกสมัยประชุมมิได้ เว้นได้
แต่ในเมื่อนัดสมัยประชุมแล้วประธานสภาเห็นสมควรเพื่อประโยชน์แก่กิจการ
ของสภาได้ขอให้กรรมการดำเนินการ จึงให้กรรมการดำเนินการ
นอกสมัยประชุมได้

LIRT

ในกรณีที่ประธานสภาได้ขอให้กรรมาธิการดำเนินกิจการนอกสมัยประชุมตามความในวรรคก่อน ให้ประธานสภาขออนุมัติต่อสภาในสมัยประชุมที่ถัดไป

ข้อ ๗๕

ในการประชุมกรรมาธิการนั้น เว้นแต่จะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ในหมวดนี้ให้นำบทบังคับว่าด้วยการประชุมของสภามาใช้ โดยอนุโลม

ข้อ ๗๖

สมาชิกและรัฐมนตรีซึ่งเข้าฟังการประชุมของกรรมาธิการ เว้นแต่จะเป็นการประชุมที่สภาได้มีมติให้ดำเนินเป็นการลับ

ในกรณีที่สภามีมติให้กรรมาธิการดำเนินการลับนั้น เฉพาะผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประชุมที่ได้รับอนุญาตจากประธานกรรมาธิการ หรือคณะกรรมาธิการลงมติให้เรียกมาแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นและเจ้าหน้าที่แทนนามสัทธิชัยในที่ประชุม

ข้อ ๗๗

กรรมาธิการต้องให้โอกาสแก่ผู้เสนอและผู้แปรญัตติ ตลอดจนผู้รับรองคำเสนอหรือคำแปรญัตติ ซึ่งแจ้งแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมกรรมาธิการตามสมควร

ข้อ ๗๘

ให้มประกาศไว้โดยเปิดเผย ณ สภา แจ้งกำหนดนัดประชุมกรรมาธิการทุกครั้ง สำหรับการประชุมครั้งแรกของประกาศต้องหนาไม่น้อยกว่า ๓ วัน เว้นแต่ในกรณีที่ประธานสภาพิจารณาเห็นว่าเป็นเรื่องด่วนก็อาจสั่งให้ประกาศต้องหนาน้อยกว่า ๓ วันได้ สำหรับการประชุมครั้งต่อ ๆ ไปให้ประกาศโดยไม่ชักช้าภายหลังที่ ๆ ที่ประชุมกรรมาธิการได้กำหนดนัดประชุม

๔๕๓

ให้เดธาธิการแจ้งให้ผู้เสนอญัตติทราบกำหนดประชุมครั้งแรกของ
หน้าพอสมควร และเมื่อพิจารณาว่าแปรญัตติใดเมื่อใด ก็ต้องแจ้งให้ผู้
แปรญัตติทราบกำหนดนัดลงหน้าพอสมควรเช่นเดียวกัน

ข้อ ๑๕

ผู้เสนอหรือผู้แปรญัตติซึ่งไม่สามารถจะมาชี้แจงแสดงความคิดเห็น
ด้วยตนเองอาจทำหนังสือถึงประธานกรรมาธิการมอบหมายให้สมาชิกคนใด
คนหนึ่งชี้แจงแสดงความคิดเห็นแทนตนในที่ประชุมกรรมาธิการได้

ข้อ ๑๖

ถ้าตวงพินกำหนดเวลาดำเนินการพิจารณาแปรญัตติใดเกินครึ่งชั่วโมง
แล้ว ผู้แปรญัตติหรือผู้รับมอบหมาย หรือผู้รับรองคำแปรญัตติไม่มาชี้แจง
ก็ให้ถือว่าคำแปรญัตติหมดพิจารณาแล้วผู้เสนอใดก่อนแล้ว เว้นแต่ที่ประชุม
จะได้ขยายเวลาให้

ข้อ ๑๗

ถ้าผู้แปรญัตติไม่เห็นด้วยกับมติของกรรมาธิการในข้อใด ก็อาจ
ส่งจดคำแปรญัตติของตนในชั้นนี้ไป เพื่ออธิบายและขอความวินิจฉัยของ
สภาได้

ถึงที่ส่งจดคำแปรญัตตินั้น ผู้รับมอบหมายให้มาชี้แจงอาจใช้แทน
ผู้แปรญัตติได้

ข้อ ๑๘

คำแปรญัตติใดมีสมาชิกหลายคนร่วมกันเสนอ ให้ถือว่าคำแปร
ญัตตินั้นเป็นคำแปรญัตติของสมาชิกผู้ร่วมเสนอแต่ละคน

ข้อ ๑๙

ผู้แปรญัตติอาจถอนคำแปรญัตติ หรือคำส่งจดคำแปรญัตติของตน
เสียเมื่อใดก็ได้

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

๔๕๘

ข้อ ๘๔

สมาชิกสภาได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการและไม่เห็นด้วยกับมติของ
กรรมการในข้อใด ก็อาจส่งมอบความเห็นของตนในข้อนั้นไว้เพื่ออภิปราย
และขอความเห็นฉันทย์ของสภาเสมือนสมาชิกสภาได้แปรญัตติ แต่จะมอบหมาย
ให้ผู้อื่นใช้สิทธิส่งมอบเช่นว่านั้นแทนตนหาได้ไม่

ข้อ ๘๕

กามัตติของสภาให้กรรมการคณะใดกระทำการหรือพิจารณา
ข้อเสนอสอบความใดให้เสร็จภายในกำหนดเวลาใด และกรรมการคณะ
กระทำการหรือพิจารณาข้อเสนอสอบไม่เสร็จหรือเห็นได้ชัดว่าจะไม่เสร็จภายใน
เวลาที่กำหนด ประธานกรรมการต้องรายงานให้ประธานสภาทราบ
โดยด่วน

ในกรณีดังกล่าวในวรรคก่อน ถ้าอยู่ในสมัยประชุม ให้ประธานสภา
เสนอต่อที่ประชุม เพื่อลงมติให้ขยายเวลาที่กำหนดไว้หรือให้ตั้งกรรมมา-
ธิการคณะใหม่ หรือให้ดำเนินการอย่างอื่น แต่ถ้าที่ประชุมจะเห็นสมควร
แก้ที่ประชุมสมัยประชุม และกรรมการมีอำนาจประชุมได้ตามข้อ ๗๓ และ
ข้อ ๗๔ ก็ให้ประธานสภามีอำนาจอนุญาตให้ขยายเวลาที่กำหนดไว้ได้ตามที่
พิจารณาเห็นสมควรแล้วขออนุมัติสภาภายหลัง

หมวด ๘

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

ข้อ ๘๖

ให้มีสารบบลงวันที่สภาได้รับ และวันที่สภาลงมติในร่างพระราช-
บัญญัติทุก ๆ ฉบับ

ข้อ ๘๗

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ให้พิจารณาเป็น ๓ 차례

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

ข้อ ๘๘

ในฉวรรที่ ๑ ให้ที่ประชุมปรึกษาว่าร่างพระราชบัญญัติ และลงมติว่า “รับไว้พิจารณา” หรือ “ไม่รับไว้พิจารณา”

ในกรณีมีมติไม่รับไว้พิจารณา ให้ถือว่าสภาไม่เห็นชอบด้วยร่างพระราชบัญญัติ

ในกรณีมีมติรับไว้พิจารณา ภายใต้บังคับข้อ ๙๐ ให้ที่ประชุมลงมติต่อไปว่าจะให้ส่งร่างพระราชบัญญัตินั้น ให้กรรมาธิการสามัญประจำสภา หรือกรรมาธิการสามัญหรือสามัญซึ่งจะตั้งขึ้น โดยเฉพาะพิจารณา

ข้อ ๘๙

เมื่อมีมติอย่างใดอย่างหนึ่งตามข้อ ๘๘ วรรคท้ายแล้ว ให้ที่ประชุมกำหนดเวลาแปรญัตติ

ข้อ ๙๐

เพื่อประโยชน์แห่งข้อ ๘๘ วรรคแรกที่ประชุมอาจลงมติให้ตั้งกรรมาธิการพิจารณาว่าร่างพระราชบัญญัติใด ๆ ว่า สภาคือรับไว้พิจารณาหรือไม่ และบันทึกความเห็นต่อสภาก่อน แต่จึงปรึกษาต่อไปและลงมติในฉวรรที่ ๑ ก็ได้

ข้อ ๙๑

เมื่อสภาได้ลงมติตามข้อ ๘๘ แล้ว สมาชิกผู้ใดประสงค์จะแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติ ก็ให้ทำคำแปรญัตติเป็นลายลักษณ์อักษรส่งต่อเลขาธิการรัฐสภาภายในกำหนดเวลาแปรญัตติ

คำแปรญัตติจะต้องระบุโดยชัดแจ้งว่า ผู้แปรญัตติประสงค์จะแก้ไขเพิ่มเติมข้อความในตอนหรือมาตราใดให้เป็นอย่างไร และต้องชื่อสมาชิกผู้แปรญัตติและผู้รับรองไม่น้อยกว่า ๒ คน เว้นแต่การแปรญัตติตามข้อ ๘๒

ให้เลขาธิการรัฐสภา เสนอคำแปรญัตติต่อที่ประชุมกรรมาธิการ
โดยไม่ชักช้า

ข้อ ๕๒

การแปรญัตติร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ให้อยู่ภายใต้บท
บังคับต่อไปนี้ คือ

- ก. ลดจำนวนเงินชดเชยอนุญาตจ่าย ต้องมีสมาชิกบริบรองไม่
น้อยกว่า ๕ คน
- ข. ตั้งรายจ่ายชนิดใหม่หรือเพิ่มเติมรายจ่าย ต้องมีสมาชิก
บริบรองไม่น้อยกว่า ๕ คน และต้องขอให้ลดจำนวน
เงินอนุญาตจ่าย ทั้งต้องให้รายจ่ายที่คงชนิดใหม่หรือเพิ่ม
เติมนั้นอยู่ในวงเงินที่ขอให้ตัดแต่ถ้านายกรัฐมนตรี
ให้คำบริบรองด้วยก็ไม่ต้องขอให้ลดจำนวนเงินอนุญาตจ่าย
ดังกล่าวมา
- ค. เปลี่ยนแปลงความประสงค์ของจำนวนเงินอนุญาตจ่าย
ต้องมีสมาชิกบริบรองไม่น้อยกว่า ๕ คน และต้องอยู่ใน
วงเงินที่ขอเปลี่ยนแปลง
- ง. ห้ามมิให้แปรญัตติในจำนวนเงินซึ่งมีชดเชยพันอย่างใด
อย่างหนึ่งต่อไปนี้คือ
 - (๑) ดอกเบี้ยและเงินตั้งใช้คืนเงินกู้
 - (๒) รายจ่ายซึ่งเป็นจำนวนเงินที่กำหนดให้จ่าย ตาม
ตามกฎหมาย

ข้อ ๕๓

ให้ประธานกรรมาธิการเสนอร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมาธิการ
พิจารณาเสร็จแล้วต่อประธานสภาพร้อมด้วยรายงานย่อ ซึ่งอย่างน้อยจะ
ต้องระบุว่า ได้มีหรือไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างพระราชบัญญัตินั้น

LIRT

ในข้อหรือมาตราใดบ้าง การแปรญัตติและมติของกรรมาธิการเกี่ยวกับ การแปรญัตติอื่น ๆ เป็นประการใด และถามการส่งวนคำแปรญัตติหรือความเห็น ใดดังกล่าวในข้อ ๘๓ หรือข้อ ๘๔ ก็ให้ปรากฏคำแปรญัตติหรือความเห็น ที่ส่งวนไว้นั้นด้วย

นอกจากรายงานดังกล่าวในวรรคก่อน ถ้ามีมติของคณะกรรมา- ชีการให้เสนอความเห็นใด ๆ ต่อสภา ก็ให้เสนอบันทึกความเห็นเช่นว่านั้น ต่อประธานสภาด้วย

ข้อ ๘๔

ให้ส่งสำเนาร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมาธิการพิจารณาเสร็จ แล้วกับสำเนารายงาน และบันทึกความเห็นของคณะกรรมาธิการดังกล่าวใน ข้อ ๘๓ แก่สมาชิกเพื่อพิจารณาในวาระที่ ๒

ข้อ ๘๕

ภายหลังที่ได้ปฏิบัติตามข้อ ๘๓ แล้ว ถ้าคณะกรรมาธิการเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติ หรือรายงานหรือบันทึกความเห็น ประการใดก็อาจขอแก้ไขเพิ่มเติมได้ แต่หากในการขอแก้ไขเพิ่มเติมนั้น ไม่สามารถจะปฏิบัติการให้เป็นไปตามบทบังคับดังกล่าวในข้อ ๘๔ ประกอบ ด้วยข้อ ๓๓ การแก้ไขเพิ่มเติมข้อนี้จะต้องได้รับอนุมัติของที่ประชุมสภา

ข้อ ๘๖

ในวาระที่ ๒ ให้ที่ประชุมปรึกษา เรียงลำดับตั้งและขอร่างพระราช บัญญัติ คำปรารภและมาตราเป็นมาตรา ๆ ไป แต่ต้นฉบับร่าง

ข้อ ๘๗

สมาชิกผู้ใดขอแปรญัตติหรือรับรองคำแปรญัตติใด มีสิทธิคัดค้าน ร่างพระราชบัญญัติเฉพาะตอน หรือมาตราที่การแก้ไขเพิ่มเติมโดยกรรมา- ชีการ และในการคัดค้านก็คัดค้านได้เพียงว่าให้คงไว้ตามร่างเดิม

LIART

สามารถผู้แปรญัตติหรือบรรณการแปรญัตติ อันได้มาการส่งจนไว้ตาม
ข้อ ๘๓ มีสิทธิคัดค้านตอน หรือมาตราที่กรรมาธิการไม่ยอมแก้ไขหรือแก้ไข
ไม่ตรงกับคำแปรญัตติ ให้เป็นไปตามคำแปรญัตติอันได้ส่งจนไว้จนออกด้วย

กรรมาธิการผู้ส่งจนความเห็นของตนไว้ตามข้อ ๘๔ มีสิทธิคัดค้าน
ได้ก็แต่เฉพาะตอนหรือมาตราที่ตนได้ส่งจนความเห็นไว้ และคัดค้านได้เพียง
ให้เป็นไปตามที่ส่งจนความเห็นไว้เท่านั้น

ข้อ ๘๘

เพื่อประโยชน์แห่งข้อ ๘๗ ถ้าผู้แปรญัตติทบทวนการส่งจนไว้ หรือ
กรรมาธิการผู้ส่งจนความเห็นของตนไว้ ไม่สามารถมาคัดค้านในที่ประชุม
ด้วยตนเอง ก็อาจทำหนังสือขอร้องประธานมอบหมายให้สมาชิกคนใดคนหนึ่ง
คัดค้านแทนตนได้

ข้อ ๘๙

เมื่อที่ประชุมได้พิจารณาจนจบร่างพระราชบัญญัติแล้ว ให้มีการ
พิจารณา ทงร่างพระราชบัญญัติเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง และในการ
พิจารณาดังนั้น สมาชิกอาจเสนอแก้ไขเพิ่มเติมด้วยคำได้ แต่จะขอแก้ไข
เพิ่มเติมนอกความใด ๆ มิได้ เว้นแต่ในตอนที่มาตราใดที่มีได้มีการแก้ไข
เพิ่มเติมโดยกรรมาธิการหรือโดยที่ประชุม ในเมื่อเห็นว่าข้อความที่มีได้มีการ
แก้ไขเพิ่มเติมนั้นขัดแย้งกับข้อความที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม

แต่ความในวรรคก่อนมิให้ใช้บังคับในกรณีที่มีสมาชิกเสนอขึ้น และ
ประธานพิจารณาเห็นว่าเป็นกรณีพิเศษ ประธานอาจขอให้ที่ประชุมลงมติ
ยื่นไปพิจารณาตอนหรือมาตราใด ๆ แห่งพระราชบัญญัติซึ่งได้มีการแก้ไข
เพิ่มเติมไปแล้วก็ได้

๕๐๓

ข้อ ๑๐๐

ในระหว่างพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่ ๒ ที่ประชุมอาจ
ลงมติให้กรรมาธิการคณะเดิม หรือคณะอื่น ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
นั้นใหม่ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ห้ามมิให้มีการแปรญัตติ
ใหม่ เว้นแต่ที่ประชุมจะลงมติให้แปรญัตติใหม่ได้

เมื่อการพิจารณาใหม่เสร็จแล้ว ให้ที่ประชุมพิจารณาร่างพระ-
ราชบัญญัติในวาระที่ ๒ คือไปเฉพาะที่การพิจารณาใหม่ เว้นแต่ที่ประชุม
จะได้ลงมติเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๑๐๑

เมื่อได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามข้อ ๙๖ และข้อ ๙๘ แล้ว
ก็เป็นอันเสร็จวาระที่ ๒

ข้อ ๑๐๒

ในวาระที่ ๓ ให้ที่ประชุมลงมติว่าเห็นชอบด้วยร่างพระราชบัญญัติ
ตามที่ได้พิจารณาเสร็จในวาระที่ ๒ หรือไม่

ในวาระนี้ไม่มีคำอภิปราย เว้นแต่สมาชิกซึ่งขอให้มีการอภิปราย
โดยมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่า ๑๕ คน จึงให้มีการอภิปรายได้ และการ
อภิปรายให้จำกัดในประเด็นว่า สภาควรเห็นชอบด้วยร่างพระราชบัญญัติหรือไม่
เท่านั้น

ข้อ ๑๐๓

เมื่อรัฐมนตรีของขอหรือมีสมาชิก เสนอญัตติให้พิจารณาร่าง-
พระราชบัญญัติใด รวดเดียว และที่ประชุมอนุมัติ ก็ให้ที่ประชุมพิจารณาร่าง
พระราชบัญญัตินั้น ในวาระที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ติดต่อกันไป

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

ในวาระที่ ๒ นั้น ให้ที่ประชุมเป็นกรรมาธิการเต็มสภาโดยให้ประธาน
ของที่ประชุมเป็นประธาน และการขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติใน
วาระนี้ ไม่ต้องเสนอลงนามหรือเป็นลายลักษณ์อักษร และไม่ต้องมี
รับรอง

ญัตติของสมาชิกตั้งกล่าวมาในวรรคแรกนั้น ไม่จำเป็นต้องเสนอลง
นามหรือเป็นลายลักษณ์อักษร แต่ต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่า ๒ คน

ข้อ ๑๐๔

เมื่อที่ประชุมลงมติอย่างใดอย่างหนึ่งตามข้อ ๑๐๒ วรรคแรกแล้วให้
ประธานสภาปฏิบัติการจัดข้อไปน คือ

- ก. ในกรณีที่ประชุมลงมติเห็นชอบด้วยร่างพระราชบัญญัติ
โดยไม่แก้ไขเพิ่มเติม ก็ให้ส่งร่างนั้นไปให้นายกรัฐมนตรี
นำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระ-
ปรมาภิไธยและแจ้งให้ประธานสภาผู้แทนทราบด้วย
- ข. ในกรณีที่ประชุมลงมติไม่เห็นชอบด้วยร่างพระราช-
บัญญัติ ก็ให้ส่งร่างพระราชบัญญัติคนดังกล่าวไปยัง
สภาผู้แทน และแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบด้วย
- ค. ในกรณีที่ประชุมลงมติให้มีการแก้ไขเพิ่มเติม ก็ให้
ส่งร่างพระราชบัญญัติตามที่แก้ไขเพิ่มเติมไปยังสภา
ผู้แทน

ข้อ ๑๐๕

ในกรณีดังกล่าวในข้อ ๑๐๔ ค. การจัดบุคคลเพื่อประกอบเป็นคณะ
กรรมาธิการร่วมกัน ให้กระทำภายหลังที่สภาผู้แทนได้กำหนดจำนวนกรรมา-
ธิการร่วมกันแล้ว

สมาชิกเท่านั้นมีสิทธิเสนอขอบุคคลเป็นกรรมาธิการ ร่วมกัน

LIRT

๕๐๕

ข้อ ๑๐๖

การประชุมปรึกษาหารือพระราชบัญญัติคณะกรรมาธิการร่วมกัน
ได้พิจารณาแล้วขอให้พิจารณาวาระเดียว และให้ที่ประชุมลงมติว่าเห็นชอบ
ด้วยร่างที่คณะกรรมาธิการร่วมกันพิจารณาแล้วหรือไม่เท่านั้น

หมวด ๑๐

การเปิดอภิปรายทั่วไป และการ ตั้งข้อสังเกตส่งไปยังสภาผู้แทน

ข้อ ๑๐๗

ในกรณีที่ประธานสภาผู้แทนแห่งมาซึ่งประธานสภาว่า สภาผู้แทน
ได้เปิดอภิปรายทั่วไปอันตั้งลงแดงตามมาตรา ๑๓๓ ของรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย ให้ประธานสภาเรียกประชุมโดยด่วน และให้เสนอข้อ
ที่ประชุมเพื่อพิจารณาและลงมติว่าสภาจะเปิดอภิปรายทั่วไปหรือไม่ ถ้าที่
ประชุมมีมติไม่เปิดอภิปรายทั่วไป ก็ให้ประธานสภาแจ้งมติไปยังประธาน
สภาผู้แทน ถ้าที่ประชุมมีมติให้เปิดอภิปรายทั่วไป ให้มีการอภิปรายและ
ดำเนินการต่อไป

ข้อ ๑๐๘

ในการที่สภาเปิดอภิปรายทั่วไปตามความในข้อ ๑๐๗ ก็ดี ในการ
ที่คณะรัฐมนตรีแถลงนโยบายต่อสภาตามมาตรา ๑๔๖ ของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทยก็ดี เมื่อเปิดอภิปรายแล้ว

- ก. สมาชิกสภาผู้แทนขอให้นำข้อตั้งข้อสังเกตในข้อใดข้อ
หนึ่งส่งไปยังสภาผู้แทนได้ โดยไม่จำเป็นต้องเสนอต่อวง
หน้าหรือเป็นลายลักษณ์อักษร แต่มีสมาชิกรับรองไม่
น้อยกว่า ๕ คน

LIRT

- ข. ถ้าไม่มีสมาชิกเสนอญัตติตั้งกต่างใน ก. ให้ถือว่าภามมติไม่ตั้งข้อตั้งเกิดตั้งไปยังสภาผู้แทน
- ค. ถ้ามีสมาชิกเสนอญัตติตั้งกต่างใน ก. ก็ให้มีการอภิปรายและลงมติเป็นญัตติ ใดๆ ไป ว่าจะตั้งข้อตั้งเกิดตามญัตตินั้น ใดๆ ไปยังสภาผู้แทนหรือไม่
- ง. เมื่อได้กระทำตั้งกต่างใน ก. แล้ว ถ้าที่ประชุมมมติไม่เห็นด้วยกับญัตติที่เสนอให้ตั้งข้อตั้งเกิดทุกข้อ ก็ให้ถือว่าสภามมติไม่ตั้งข้อตั้งเกิดไปยังสภาผู้แทน ถ้าสภามมติให้ตั้งข้อตั้งเกิดในข้อใดข้อเดียวหรือหลายข้อ ไปยังสภาผู้แทน ก็ให้ที่ประชุมตั้งกรรมการดำเนินญัตติขณะนั้นมีจำนวนไม่เกิน ๖ คน ขนพิจารณาาร่างข้อตั้งเกิดนั้นๆ เสนอสภาเพื่อพิจารณา
- จ. ให้คณะกรรมการที่ประชุมตั้งขนตาม ง. เสนอร่างข้อตั้งเกิดเพื่อให้สภาได้เริ่มพิจารณาภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ประชุมลงมติตั้งคณะกรรมการ
- ฉ. การพิจารณาร่างข้อตั้งเกิดของสภานั้น ให้หน้าข้อ ๑๐๓ วรรค ๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม และเมื่อได้พิจารณาจบแล้ว ให้ที่ประชุมตั้งมติว่าจะตั้งข้อตั้งเกิดนั้น ไปยังสภาผู้แทนหรือไม่ แล้วให้ดำเนินการต่อไปตามมตินั้น

หมวด ๑๑

การรักษาระเบียบและข้อบังคับ

ข้อ ๑๐๕

บุคคลภายนอกผู้ละเมิดระเบียบซึ่งประธานสภากำหนดไว้ โดยอาศัยอำนาจที่กต่างในข้อ ๖ ฉ. ให้ถือว่าได้ละเมิดต่อสภา และประธานมีอำนาจ

LIRT

ตกเดือน ภาคที่หนึ่งให้ขอขมาถอนอนุญาตเข้าฟังการประชุม หรือได้ขอก
จากที่ประชุม ตั้งแต่ประธานจะเห็นสมควร

ข้อ ๑๑๐

สมาชิกหรือบุคคลใดที่มีสิทธิ เข้าร่วมในการประชุมสภา

- ก. ฝ่ายนชของคณ และประธานได้เตือนให้เขาเตรียมแต่
ไม่ปฏิบัติตาม
- ข. ใช้ฉ้อฉลไม่สุภาพ หรือได้ร้าย หรือเสียศรัทธา
และประธานให้ถอนคำพูดหรือให้ขอขมาแต่ ไม่ปฏิบัติ
ตาม
- ค. จงใจกล่าวคำหยาบคายหรือหมิ่นประมาทบุคคลใดอย่าง
ร้ายแรง
- ง. จงใจกระทำการอันเป็นเหตุก่อกวนความสงบเรียบร้อย
ของที่ประชุม
- จ. ขัดคำสั่งของประธาน

ประธานมีอำนาจสั่งห้ามมิให้ผู้นั้นพูดต่อไป หรือให้ผู้นั้นออกไปเสีย
จากที่ประชุมในการประชุมครั้งนั้น หรือเฉพาะในการปรึกษาเรื่องนั้นก็ได้
ตั้งแต่ประธานจะเห็นสมควร ถ้าผู้นั้นยังขัดขืนไม่ออกไป ประธานมีอำนาจสั่ง
ตำรวจรัฐตำรวจนำตัวผู้นั้นออกไปจากที่ประชุมได้

ข้อ ๑๑๑

เมื่อคำสั่งของประธานอย่างใดอย่างหนึ่งตามข้อ ๑๑๐ ก็ให้จัด
บันทึกพฤติการณ์ไว้ ในรายงานการประชุมด้วย

ข้อ ๑๑๒

ถ้าประธานร้องขอหรือสมาชิกเงินอุดหนุนให้งดเว้นการ ใช้บท
บังคับส่วนหนึ่งส่วนใดแห่งของคณ ในกรณีพิเศษ และที่ประชุมลงมติอนุมัติ
ก็ให้มีการงดเว้นการใช้บทบังคับส่วนนั้นได้

๕๐๘

ญัตติตั้งกติกานี้ในวาระก่อนนั้น ไม่จำเป็นต้องเสนอต่อวงหน้าหรือเป็น
ลายตงษณอักษร แต่ต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่า ๑๕ คน

ข้อ ๑๑๓

การตัดสินใจของคณะ จะกระทำได้อีกต่อเมื่อมีญัตติซึ่งสมาชิกเสนอ
ต่อวงหน้าเป็นลายตงษณอักษรและมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่า ๑๕ คน

ข้อ ๑๑๔

ให้ใช้ชื่อของคณะตงตง.....เป็นต้นไป
ทำการแทนประธานวุฒิสภา : ขอเชิญกรรมการเข้าประจำที่
กรรมการเข้าประจำที่

ทำการแทนประธานวุฒิสภา : ท่านกรรมการจะอะไรจะใหม่
พระยาบรรณการยื่นพจนกรรมการ : กรรมการคณะกรรมาธิการ
ที่จะไปยกราชชนเพื่อจะมาเด้นอถถาน สำหรับการพิจารณาของสภาต่อไป
คณะกรรมาธิการ เขาใจว่าถถานจะตงตงกรรมการชนชุดหนึ่ง และ
พิจารณาพร้อมด้วยคำแปรญัตติ ในคณะกรรมาธิการที่จะตงชนใหม่นั้น ส่วน
คณะกรรมาธิการนอไม่ขอที่จะช้แรง เพราะเหตุว่าได้ตงกรรมการชุน
ไปประการใด ก็ได้เห็นกันอยู่แล้ว

พด. ท. พระยาสุรหารเตโชชัย : อย่างไรก็ดีก็ตาม การประชุม
วุฒิสภาจ้ตงมีระเบียบของคณะเป็นแนนอน ไม่ม่ได้ เพราะฉะนั้น
หลักการอันใหญ่ที่จะรับหลักการในระยะ ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่เหตุดำลัญ
ที่เราจะตงพวกกันให้เสียเวลา เพราะฉะนั้นขอเด้นตงมติ

มีสมาชิกรับรอง

พระยาสุรยานคงคปรงต : ข้าพเจ้าตงชนมาขอปรายทงนอไม่ต
ตงใจจะตตตทานหรือจะโตแยง

ทำการแทนประธานวุฒิสภา : ท่านจะเบียดสิทธิอย่างไร

พระยาสุรยานวงศ์พระวุฒิ : ข้าพเจ้าขอเบียดสิทธิไป
มั่งมาชกรบรอง

พต.ท. พระยาสุรราชเดโชชัย : ข้าพเจ้าขอถอน

ทำการแทนประธานวุฒิสภา : เป็นอันว่าเบียดสิทธิไป

พระยาสุรยานวงศ์พระวุฒิ : ข้าพเจ้าก็ไม่ได้ตั้งใจจะโต้แย้งหรือคัด

ค้านขอบังคับทำกรรมาธิการได้ร่าง เพราะกรรมาธิการที่เราได้ตั้งไว้แล้ว
นั้นเป็นผู้ทรงเกียรติและเป็นผู้เชื่อถือด้วย แต่ว่าข้าพเจ้าถกชนอภิปราย
ทงนวกเพื่อจะได้อรรถเจี้ยนจงวอนคอกทานส์มาชิกผู้มกเกียรติ ข้าพเจ้าจอกอย่าง
คอกเวียงคอบงคอบนหมัดง ๑๕๕ ขอก คณะกรรมาธิการได้ใช้ความพยายาม
ร่างคอบงคอบนเคมกาดังคอกวามดำมารถ และใช้เจตนาถง ๓ ปีเศษ คอกจากน
มาส์มาชิกได้รับร่างคอบงคอบนเพียง ใน ๒ - ๓ วันเท่านั้นเอง ไทนเคมจจะมา
พิจารณาตรวจคอบงคอบนให้ถกถนรอมคอบได้ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าขอเคม
ทานส์มาชิกผู้มกเกียรติทงนพิจารณาด้วย และใช้แคเท่านั้นหมัดอก ๓๐ วัน
เท่านั้น ก็จะต้องมีการจับสลากเป็ดย่นส์มาชิกโดยนัยแห่งรัฐธรรมนูญอยู่ถง
ถงหากถงวาม่าชิกผู้มกเกียรติทงนทลายเหล่าน จะรบทถกการคอบงคอบนไว้ในถน
และถงกรรมาธิการพิจารณาถนใหม่ อยางไรถกถกคองเคมไม่ได้ทงนเป็นน
ทเคมจ และกรรมาธิการชถนนเคมได้จับสลากเป็ดย่นส์มาชิกวุฒิสภาถงถก
เป็นอันหมัดอกายและหมัดอกานาจคอกยเชนเคมจถน ก็เพอนถงถนอยาให้เอา
เชอกมารถคอกถงมาชิกผู้มกเกียรติทงนทลายน ทานกรรมาธิการก็ได้เคมสิทธิไป
ในทงประชุมวถกการบางอยางชงเคมมาทงประชุมถง โดยมากถกจะมา
ถกมถคอกถงถงให้จถงรบทถกการบาง ให้จถงเชอถงมาถง เหล่านเป็นถน
เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าจงเห็นถงการทเคมคอบงคอบนชถนมา การทจจะเวียงถ
เชนเป็นถงการถกมถคอกถงมาชิกบางเคมถนถน ถงหากถงวาม่าชิกชถนถนจ

ควรจะมีหลักการ แต่ท่านสมาชิกชุดใหม่ที่จะได้รับการแต่งตั้งขึ้นมาใหม่โดย
รัฐธรรมนูญนั้น อาจจะไม่เห็นด้วยบางข้อก็ได้เมื่อไม่เห็นด้วยบางข้อก็ต้อง
แก้ไขกันใหม่เมื่อเราจะจับสลาก แล้วสมาชิกที่จะเปลี่ยนมาใหม่ไม่เห็นด้วย
ก็จะต้องพิจารณาใหม่ ถ้าได้พิจารณาโดยพร้อมเพรียงกันแล้ว ก็จะเหมาะ
สมควรกว่า เราเป็นผู้ใหญ่แล้วทำอะไรให้รอบคอบสักหน่อย นั้นเหตุผลที่
ข้าพเจ้า เห็นอำนวยการเจ้าของวงดนตรีของสมาชิกทั้งหลายว่า ขอให้อำนาจ
บังคับบงกชก่อนจนกว่าจะตั้งสมาชิกชุดใหม่ ให้ได้มีโอกาสพิจารณา
โดยพร้อมเพรียงกันจะเป็นการเหมาะสมกว่าไหน ๆ เราได้ใช้ข้อบังคับ
อันเก่านางตั้งข้อบังคับแต่ยังไม่ปรากฏว่ามีเหตุขัดข้องหรืออุปสรรคอย่างใด
อีก ๓๐ วันเท่านั้น เราจะใช้ข้อบังคับเก่าไปก่อนไม่ได้หรือ เหตุผลที่ข้าพเจ้า
เห็นสมควร ถ้าท่านผู้ใดเห็นชอบด้วยขอได้โปรดรับรองด้วย

พระยาอาณาจักรบริบาล : ข้าพเจ้าไม่เห็นด้วยกับท่านสมาชิกที่
กล่าวเมื่อก่อน เพราะเหตุว่าการจับสลากจะไกลหรือใกล้ก็เป็นส่วนบุคคล
ไม่ใช่สำหรับสภาทั้งสภา เพราะข้อบังคับใช้สำหรับสภาทั้งสภา ไม่ใช่
สำหรับคนคนหนึ่ง ขอโทษขอออกข้อ ไม่ใช่ของเจ้าคุณสุริยา ฯ เป็นส่วน
รวม เพราะฉะนั้นเป็นการจำเป็นอย่างยังไม่ควรเลื่อนไป ถึงได้ที่อยู่เฉพาะ
หน้าก็ต้องพิจารณากันไป เจนแต่ถ้าจะมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นนอกจากการ
จับสลากแล้วถ้าจะเลื่อนไปข้าพเจ้าก็เห็นด้วยไม่ขัดข้อง

พระยาอรรณการวิบูลย์ ธรรมมาธิการ : ธรรมมาธิการรู้สึก
ขอเสนอของท่านสมาชิกผู้แทนเจ้าคุณสุริยา ฯ ก็มีเหตุผลที่น่าฟัง กล่าว
คือว่าข้อบังคับก็เป็นข้อบังคับที่สมาชิกทุกคนจะต้องใช้กัน แล้วถ้า
จะต้องจับสลากกันแล้ว จะมีสมาชิกใหม่มา ๕๐ คน ท่านสมาชิกเหล่านี้

ถ้าท่านได้มีโอกาสแปรญัตติด้วย หรือบางคนเป็นกรรมาธิการด้วยก็จะเป็นผลดี เพราะฉะนั้นในการที่ท่านขอเลื่อนไป เพื่อที่จะให้โอกาสแก่สมาชิกใหม่ที่จะมาขึ้น กรรมาธิการไม่มีข้อขัดข้องเลย

หัตถวงชดานุสัถ์ : บัญญัติตามญัตติของเจ้าคุณสุริยาฯ มีปัญหา ๒ อย่างจะรอหรือไม่รอของมติ

มัตสมาชิกรับรอง

ทำการแทนประธานอนุสัถ์สภา : ตกตงว่าเจ้าคุณสุริยาฯ จะพูดอะไรอีกใหม่ในชั้นท่านถามว่าจะเลื่อนหรือไม่ เจ้าคุณสุริยาฯ ต้องการพูดใหม่ เจริญ

พระยาสุริยานงคประวต : ข้าพเจ้าขอพูดอีกสักครั้งเดียวเท่านั้น ที่สัมาชิกสมเษยรตได้คคตทานเมอคน คงยงจะอ่านไม่จบ ถ้าท่านอ่านจบ ท่านจะคคคกันใหม่ ท่านอ่านไม่จบเลยจะมีเวลาอ่านอะไรได้ ถ้าหรับคณกรรมาธิการสมเษยรตทไคตงไปทานก็เห็นชอบด้วยแดงทจะให้เลื่อน คกรรขอมติว่าควรรเห็นชอบจะเลื่อนหรือจะรอไป

พล.ท. พระยาสุหราชเดโรชชัย : ข้าพเจ้าได้กล่าวแดงว่าของคณบับบถยวไรเดยก็คองรบ นึบถด้าคณยวยง เพราะฉนนการรบ หลกการนถวอยแดงววไรเดยก็คองรบ เพราะฉนนเพือไม่ให้เดยเดตา ข้าพเจ้าว่าคองรบ ฉฉนการปลถยขยทจะคองปฎิบคคอไปจะเป็นมาควร ๒๐๐, ๒,๒๐๐, ๕๐,๐๐๐ ก็ตามเถอะสัมาชิกเกาใหม่อ่านจบหรือไม่จบก็ไม่ใช่ของด้าคณ ขอด้าคณอ่านจบแดงระเบบวาระท ๒ จะพิจรณาแปรญัตติฉนเราจะเลื่อนไป เดือนหนึ่ง สองเดือน สามเดือน ก็ไคในชั้นแปรญัตติ ฉฉน หลกการข้าพเจ้าว่าไม่ควรโยกโยย คกรรบ หลกการทเดยง

หัตถวงชดานุสัถ์ : ข้าพเจ้ารู้สึกเสียใจเหตุฉนทข้าพเจ้าไคเสนอ ท่านประธานขอใหถงมติ ฉฉนความทานสัมาชิกนถงชนมาพตมฉฉนขอชเตอน

และตั้งลงมติเสียก่อน ข้าพเจ้าขอประทานโทษที่พูดอย่างนี้ เพราะมติของ
ข้าพเจ้ายังไม่ทราบว่าเป็นอย่างไรข้าพเจ้าขอตั้งมติเมื่อก่อน ขอประทานโทษ
ที่เดี๋ยวนี

ทำการแทนประธานวุฒิสภา : เจ้าคุณสรียาท่านเดินขอให้เดินไป
เจ้าคุณสรียาท่านเดินขอให้เดินไป จะต้องเป็นว่าเดินหรือไม่
เดิน คุณหลวงธาดาให้ทำอย่างไร จะเดินหรือไม่เดินคดีของถามมติที่
ประชุมเสียก่อน

พระมนภาณวิมตศาสด์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง :
ข้าพเจ้าจะขอพูดในเรื่องที่จะเดินหรือไม่เดิน ไม่อยากจะขอความเห็น
อะไร แต่อยากจะขอเดินขอความเห็นให้ท่านพิจารณาดีกว่า คณะกรรมการ
วิชาการชุดนี้เป็นกรรมการสามัญ ถ้าหากว่าการจับผิดคดีแล้วมีเสียงบาง
ท่านไม่ได้มากก็จะขอขาดคุณลงมติไป ก็คงจะเป็นกรรมการต่อไปไม่ได้
ก็อาจจะเกิดปัญหาที่ยากขึ้นว่าใครจะเป็นผู้เสนอในเมื่อสภาใหม่มาแล้ว ถ้า
หากว่าเราจับผิดการเสียเจตนาแล้ว แต่จะไม่ได้พิจารณาว่าไม่เดินโดย
พิจารณาว่าจับผิดการหรือไม่จับผิดการเสียเจตนา ถ้าหากว่าไม่จับผิด
การก็หมดเรื่องไป ถ้าหากว่าจับผิดการแล้วยังไม่ถึงกรรมการวิชาการในเวลา
นี้ ไขว่คว้าสงสัยมึนงง ข้าพเจ้าคิดว่าถ้าจะรวบรวมไม่ขอตำหนิอะไร

พระยาสุริยานุวงศ์ประวัติ : ทานรัฐมนตรีคลังขอรายเมื่อก่อนก็
จริงอยู่ แต่จากก่อนที่เราจะทำอะไรลงไปตั้งขานให้จบก่อนตั้งรับผิด
ชอบ เมื่อเราขานไม่จบแต่ไม่ได้ใคร่ตรงดให้เรียบร้อยรอบคอบเช่นแล้ว
จะรับผิดชอบได้อย่างไรได้เป็นการผูกมัดต่อท่านสมาชิกทั้งหลายด้วย และอีก
อย่างหนึ่งกรรมการก็ได้เห็นชอบกับข้าพเจ้าแล้วว่าให้สมาชิกใหม่เข้ามา
จะได้พร้อมเพรียงกัน ในการที่จะได้แก้ไขหรือแปรญัตติในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

เป็นการสมัครรับ และอีกประการหนึ่งไหน ๆ เราได้ใช้ข้อบังคับเก่ามา
 ๒ ปีแล้ว และ ๒๐ วันเท่านั้นจะรอใช้ข้อบังคับเก่าไปก่อนไม่ได้หรือ
 อีกข้อหนึ่งในการที่ท่านสมาชิกจะมาใหม่ ๕๐ คน ซึ่งที่มาใหม่อาจจะแก้ไข
 ข้อความต่าง ๆ อย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ ข้าพเจ้าคิดว่าเพื่อความรอบคอบ
 เราเป็นผู้หลักผู้ใหญ่ เราจะทำอะไรลงไปก็ของถนัดคุณ และอีกอย่างหนึ่ง
 เราไม่เคยตรือน้อย่างไรในการที่ใช้ข้อบังคับใหม่นี้ เพราะฉะนั้นใช้ข้อบังคับ
 เก่าไปก็ไม่ได้มีข้อขัดข้องอะไร

ทำการแทนประธานวุฒิสภา : ตกตงขอมติจากที่ประชุม ว่า
 อย่างไรพวกนี้ที่หลัง ท่านผู้ใดเห็นว่าควรจะได้ขึ้นไป โปรดข่มขืน

สมาชิกยกมือ ๕๐ คน

ทำการแทนประธานวุฒิสภา : ท่านผู้ใดไม่เห็นด้วย โปรดข่มขืน

สมาชิกยกมือ ๑๒ คน

ทำการแทนประธานวุฒิสภา : เป็นอันว่าเดือนการพิจารณา
 ข้อบังคับนี้ไปจนกว่าจะโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งสมาชิกใหม่ หมดยุทธการระแวง
 ขอเลิกประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๕.๕๕ นาฬิกา

คณะกรรมการตรวจรายงานการประชุมผู้ตรวจรายงาน

หลวงชำนาญสุสร

พระชัยปัญญา

พลตรี พระยาอินทร์วิจิตร

นาวาเอก หม่อมเจ้าพรปรีชา กมลาสน์

พระยาภรตราชา

พระยาเมธาธิบดี

นาวาเอก พระยาวิชิตชลธี

พระยาสุรียานุวงศ์ประวัตติ์

พลตรี พระยาเสนาณรงค์ฤทธิ

ประเสริฐ บัณฑิตสุนทร

ประสิทธิ์ ศรีสุชาติ

สุรินทร์ ถิ์พลากร

สุพันธ์ จิตรกลัก

อารีรัตน์ สุ่มบุญ

โถมเฉลา ถิ์พลากร

พิพัฒน์ เอกะโรหิต

อุดม พลอยสังวาลย์

ผานิต ศตะกูรมะ

ฉันทนา ชานบ้อม

เล็ก จารุนันท์

วิจิตร นีละไพจิตร

เจริญ บัณฑิตโร

เลขาธิการรัฐสภา

ศรีธรรมมาธิเบศ

ประธานวุฒิสภา

LIRT